

ZPRAVODAJ KVZ

ZPRAVODAJ KANCELÁŘE
VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE PRO
ZASTUPOVÁNÍ
ČESKÉ REPUBLIKY PŘED
EVROPSKÝM SOUDEM
PRO LIDSKÁ PRÁVA

2026

číslo 1 | duben | ročník 14

Judikáty Soudu za třetí čtvrtletí roku 2025

Svobodné volby

*Bradshaw a ostatní proti
Spojenému království*

Povinnost státu chránit svůj
volební proces před
dezinformačními útoky ze
zahraničí

Rodinné právo

M. K. proti Lotyšsku

Požadavek rychlosti při
rozhodování o prozatímní
úpravě styku s dítětem

Sexuální násilí

*E. A. a Association européenne
contre les violences faites aux
femmes au travail proti Francii*

Vyšetřování intimního vztahu se
znaky donucovací kontroly

Občanské právo

Rodinné právo 7

M. K. proti Lotyšsku

Požadavek rychlosti při rozhodování o prozatímní úpravě styku s dítětem.

M. P. a ostatní proti Řecku

Participace dětí v návratovém řízení.

Sportovní právo 11

Semenya proti Švýcarsku

Soudní přezkum pravidel sportovních soutěží.

Lidé s postižením 14

Krajčík proti České republice

Nařízení vystěhování z domova pro seniory.

Právo na konzistentní judikaturu 16

Suverénní řád Maltézských rytířů – České velkopřevorství proti České republice

Povinnost senátu Ústavního soudu zdůvodnit odchýlení se od předchozí judikatury či předložit věc plénu.

Právo na přístup k soudu . 17

Crites a Rabinovitz proti České republice

Námítka přepjatého formalismu v postupu Ústavního soudu.

Insolvenční právo 19

Hodina proti České republice

Námítka porušení práva na ústní slyšení a kontradiktornost řízení.

Trestní právo

Sexuální násilí 21

E. A. a Association européenne contre les violences faites aux femmes au travail proti Francii

Vyšetřování intimního vztahu se znaky donucovací kontroly.

N. T. proti Kypru

Genderové stereotypy v rozhodnutí o zastavení trestního stíhání.

Spravedlivé řízení 26

Seppern proti Estonsku

Použití nezákonných odposlechů k označení výpovědi stěžovatele za nevěrohodnou.

Kramný proti České republice

Zamítnutí žádosti o obnovu trestního řízení.

Extradice 29

Hayes a ostatní proti Spojenému království

Vydání k trestnímu stíhání do zahraničí s reálným rizikem uložení doživotního trestu odnětí svobody.

Juvenilní justice 31

Hlaváček proti České republice

Použitelnost článku 6 Úmluvy na řízení vedené proti dítěti mladšímu 15 let.

Svobodné volby.....33

Bradshaw a ostatní proti Spojenému království

Povinnost státu chránit svůj volební proces před dezinformačními útoky ze zahraničí.

Svoboda shromažďování..36

Rodina a Borisova proti Lotyšsku

Nepovolení shromáždění, jejichž skutečný cíl se lišil od cíle deklarovaného pořadatelů.

Cizinecké právo..... 37

Siles Cabrera proti Španělsku

Zamítnutí žádosti o dočasné povolení k pobytu u muže odvolávajícího se na nutnost pečovat o nemocného syna.

Policie 40

Atanasije Ristić proti Srbsku

Podání projímadla osobě, která spolkla sáček s drogami.

Siedlecka proti Polsku

Zadržení účastnice demonstrace za účelem ověření totožnosti.

Nové stížnosti a oznámení proti České republice

Trestní řízení	45
Pandemie COVID-19.....	45
Církevní restituce.....	46
Nestrannost soudu.....	46
Odklad vykonatelnosti nálezů Ústavního soudu.	47

Velký senát Soudu

Zdravotnické právo	48
Pokračující vazba a trestní řízení vůči stěžovateli po odsuzujícím rozsudku Soudu	48

Výkon rozsudků Soudu

Zprávy předložené Výboru ministrů	49
Ukončení výkonu rozsudků a rozhodnutí	50

Anotace rozsudků a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva obsažené ve Zpravodajích nejsou úředními rozhodnutími a nejsou závazné. Jsou však autorskými díly chráněnými autorským právem. Zpravodaj jako celek ani jednotlivé anotace v něm obsažené proto nesmí být bez předchozího souhlasu státu reprezentovaného Ministerstvem spravedlnosti zpřístupňovány veřejnosti ani jinak užívány, zejména rozmnožovány, nad rámec volného užití dle § 30 autorského zákona a zákonných licencí dle § 31 a násl. autorského zákona.

Přehled použitých piktogramů

Jednotlivé články Úmluvy a protokolů

článek 2: Právo na život

článek 3: Zákaz mučení

článek 4: Zákaz otroctví a nucených prací

článek 5: Právo na svobodu a osobní bezpečnost

článek 6: Právo na spravedlivé řízení

článek 8: Právo na respektování soukromého a rodinného života

článek 9: Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání

článek 10: Svoboda projevu

článek 11: Svoboda shromažďování a sdružování

článek 14: Zákaz diskriminace

článek 1 Protokolu č. 1: Ochrana majetku

článek 2 Protokolu č. 1: Právo na vzdělání

článek 3 Protokolu č. 1: Právo na svobodné volby

článek 2 Protokolu č. 4: Svoboda pohybu

Ostatní piktogramy

Rozhodnutí proti ostatním státům Rady Evropy

Rozhodnutí proti České republice

Rozhodnutí velkého senátu Soudu

Mezistátní stížnost

Občanské právo

Správní právo

Trestní právo

Užitečné odkazy

Slovo úvodem

Milé čtenářky, milí čtenáři,

úvodem prvního letošního čísla Zpravodaje se pojdme podívat, jak si Česká republika u štrasburského soudu loni vedla.

Celková bilance je příznivá. Z 32 případů, které Soud loni rozhodl, shledal porušení Úmluvy jen v šesti z nich. Naopak, ve 22 případech byla naše obhajoba úspěšná. Ve zbývajících čtyřech případech Soud řízení zastavil, jelikož schválil smírné urovnání věci nebo jednostranné prohlášení vlády. Loňský rok tak zapadá do obrázku posledních let. Za uplynulé čtyři roky Soud rozhodl proti České republice 115 věcí. Naše obhajoba byla úspěšná v 72 % případů. Porušení Úmluvy Soud shledal jen v 17 %.

Z významných případů loňského roku by vám neměl uniknout především rozsudek [Krpelík](#). Nastoluje otázku přístupu osob se zdravotním postižením ke spravedlnosti. Věc se týkala poučení o procesních právech v trestním řízení. Soud konstatoval, že standardní formuláře, které policie používá, nejsou pro osoby se sníženým intelektem srozumitelné natolik, aby jim umožnily skutečně porozumět a účinně vykonávat svá procesní práva, zejména právo nevypovídat a právo na obhájce. V reakci na rozsudek proto Policie ČR připravuje formuláře v easy-to-read formátu, které by měly do budoucna situaci zlepšit.

Novelizaci trestního řádu si vyžádá rozsudek [Černý a ostatní](#). Případ poukázal na to, že v českém právním řádu zatím nejsou zakotvena jasná pravidla, jak zajistit, aby z elektronických dat zajištěných během prohlídky byla oddělena komunikace mezi advokátem a klientem, a aby se s touto důvěrnou komunikací nemohly orgány činné v trestním řízení seznámit předtím, než jí zhodnotí soudy.

Z oblasti trestního práva jsou i významná rozhodnutí, v nichž Soud loni žádné porušení Úmluvy neshledal. V rozhodnutí [Bouša](#) se Soud zabýval použitím dohod o vině a trestu při vyšetřování skupinové trestné činnosti. Navázal na svou předchozí judikaturu proti jiným státům a poskytl státním zástupcům a soudům další vodítka, jak postupovat, aby v případech, kdy je s některými spoluobviněnými uzavřena dohoda o vině a trestu, nedošlo k porušení presumpce nevinoty a práva na nestranný soud těch spoluobviněných, kteří dohodu neuzavřeli a teprve budou souzeni. V rozsudku [Fajstavr](#) se Soud ve vztahu k České republice vůbec poprvé zabýval použitím institutu spolupracujícího obviněného. Obdobně jako v rozhodnutí [Bouša](#) i zde Soud vnitrostátním orgánům ukázal cestu, jak postupovat, aby trestní řízení jako celek bylo v těchto případech, kdy se odsouzení zakládá na výpovědi spoluobviněného, který se rozhodl výměnou za nižší trest s orgány činnými v trestním řízení spolupracovat, spravedlivé.

I několik dalších právních otázek Soud řešil v loňských případech proti České republice poprvé. V rozsudku [Kyrian](#) šlo o právo biologického otce na informace o dítěti, které žilo s matkou a jejím manželem. Soud přivítal, že v České republice lze právo na informace, které může být pro biologického rodiče zásadní, přiznat i nezávisle na osobním kontaktu. V rozhodnutí [Krajčík](#) Soud shledal, že soudy

při rozhodování o citlivé otázce vystěhování muže s vážným zdravotním handicapem z domova pro seniory zohlednily všechny relevantní okolnosti a své závěry dobře odůvodnily. Konečně, v rozhodnutí [Brodilová a ostatní](#) Soud konstatoval, že squatting, který primárně neplní účel bydlení, ale je spíše společenským či komunitním centrem, nepožívá ochrany článku 8 Úmluvy.

Důležité je i nenápadné rozhodnutí [Větrovec](#). Soud v něm v případě týkajícím se porušení práva na kontradiktorní řízení před Ústavním soudem schválil jednostranné prohlášení vlády. Významné je, že v návaznosti na rozhodnutí Soudu Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS. 31/25 připustil, že obnova řízení před Ústavním soudem je výjimečně přípustná nejen po odsuzujícím rozsudku Soudu, ale i po rozhodnutí, kterým Soud schválil jednostranné prohlášení vlády. Je tomu tak ale jen tehdy, mělo-li podle prohlášení vlády dojít k porušení procesních práv zaručených čl. 6 odst. 1 Úmluvy přímo Ústavním soudem.

Co přinesl loňský rok v oblasti výkonu rozsudků Soudu? Výbor ministrů, který nad výkonem rozsudků dohlíží, uzavřel v loňském roce dohled nad devíti rozsudky a rozhodnutími, což je nejvíce za posledních deset let. Vyzdvihnout je třeba zejména úspěšné dokončení výkonu případů [B. Ů.](#) a [Sládková](#). V návaznosti na tyto rozsudky Policie ČR a Generální inspekce bezpečnostních sborů novelizovaly své interní předpisy a zajistily ve svých sborech metodické vedení a školení, aby napříště bylo zajištěno, že se oznámeními o protiprávním použití síly ze strany příslušníka policie v případech, kdy to tak má být, bude vždy zabývat GIBS a nikoli vnitřní kontrolní útvary policie. Zmíněné vnitřní předpisy též posílily práva obětí.

A co můžeme u Soudu očekávat v letošním roce? Nejdéle na rozhodnutí čeká mezistátní stížnost, kterou proti nám podalo Lichtenštejnsko již v roce 2020. Počátkem letošního března skončila další kola výměn stanovisek mezi stranami. Nyní čekáme, jak Soud rozhodne o dalším procesním postupu. Zda nařídí ústní jednání či oznámí, že již má k dispozici všechny podklady, aby mohl rozhodnout. Z individuálních případů by Soud letos mohl rozhodnout zejména o třech stížnostech namítajících neúčinnost vyšetřování různých závažných událostí: [S. T.](#) (úmrtí člověka po zákroku policie), [M.](#) (sexuální zneužívání nezletilé) a [Karičková](#) (rasový motiv násilí mezi fotbalovými fanoušky a skupinou Romů).

V oblasti výkonu rozsudků zůstává největší výzvou rozsudek [D. H. a ostatní](#) týkající se diskriminace a segregace romských žáků ve vzdělávání. V červnu ho bude opět projednávat Výbor ministrů. Věřím, že budeme schopni předložit jasný plán s konkrétními měřitelnými cíli, jak situaci konečně významným způsobem zlepšit.

Přeji vám příjemné jarní dny

Petr Konůpka,
vládní zmocněnec

Rodinné právo

Rozsudek ze dne 3. července 2025
ve věci č. 26035/23 – M. K. proti Lotyšsku

Senát první sekce Soudu rozhodl šesti hlasy proti jednomu, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy, neboť vnitrostátní orgány neprojednaly otázku prozatímní úpravy styku stěžovatelky s dítětem její bývalé partnerky a nezajistily nezbytnou rychlost řízení, ačkoli mezi stěžovatelkou a dítětem existovalo silné citové pouto odpovídající *de facto* vztahu rodiče a dítěte.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatelka začala v roce 2012 žít ve společné domácnosti se svou partnerkou E. G. V roce 2016 se E. G. po umělém oplodnění narodilo dítě. Po celou dobu společného soužití obě ženy sdílely péči o dítě, podílely se na jeho každodenním fungování a dítě stěžovatelku oslovovalo „máma M.“. V únoru 2022 se vztah stěžovatelky a E. G. rozpadl a stěžovatelka podle svého tvrzení od této doby nemohla dítě vůbec vidat.

2024 okresnímu soudu sdělil, že vzhledem k blížícímu se jednání ve věci samé ponechává stěžovatelka otázku styku na rozhodnutí soudu v tomto řízení.

Ve věci samé rozhodl okresní soud v říjnu 2023 tak, že návrh stěžovatelky na úpravu styku zamítl. K odvolání stěžovatelky však krajský soud v únoru 2024 tento rozsudek změnil a styk stěžovatelky s dítětem upravil. Přihlédl k existenci "rodinného života" mezi stěžovatelkou a dítětem, závěrům psychologů, stanoviskům OSPOD i k tomu, že dlouhodobá absence kontaktu mohla dítěti škodit. Z důvodu několikaletého přerušování kontaktů nařídil postupný navykací režim: v prvních šesti měsících jednu hodinu každé druhé úterý za přítomnosti psychologa, v následujícím půlroce jednu hodinu týdně stále za asistence psychologa a poté čtyři hodiny každou druhou sobotu bez jeho přítomnosti. Krajský soud zároveň ostře kritizoval průtahy okresního soudu, které považoval za zvláště škodlivé pro vztah stěžovatelky s dítětem.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Stěžovatelka na poli článků 6 a 8 Úmluvy namítala porušení svého práva na respektování soukromého života

Ještě téhož měsíce stěžovatelka podala k okresnímu soudu návrh na úpravu styku s dítětem, který spojila s návrhem na vydání předběžného opatření, kterým by byl styk s dítětem prozatímně upraven do rozhodnutí ve věci samé. Okresní soud v květnu 2022 návrh zamítl s odůvodněním, že styk se stěžovatelkou není v nejlepším zájmu dítěte. Krajský soud však toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání. Jednání před okresním soudem se konalo v únoru 2023, kdy byla stěžovatelka z důvodu problémů s duševním zdravím hospitalizovaná. Její právní zástupce vzal při jednání návrh na předběžné opatření zpět s odkazem na její zdravotní stav a nemožnost případný soudem nařízený styk vykonávat. Okresní soud proto v březnu 2023 řízení o návrhu na předběžné opatření zastavil.

Po propuštění z nemocnice podala stěžovatelka nový návrh na prozatímní úpravu styku. Okresní soud jej v dubnu 2023 odmítl s tím, že otázka předběžného styku již byla projednána. V červnu 2023 podala stěžovatelka stížnost k Soudu.

V prosinci 2023 podala stěžovatelka třetí návrh na prozatímní úpravu styku. Její právní zástupce však v lednu

z důvodu, že po rozpadu jejího vztahu s partnerkou vnitrostátní orgány po dobu probíhajícího řízení ve věci samé prozatímně neupravily styk s dítětem partnerky, s nímž několik let žila ve společné domácnosti.

a) K přijatelnosti

Soud rozdělil postup vnitrostátních soudů při rozhodování o prozatímní úpravě styku do tří období podle jednotlivých návrhů stěžovatelky. První období (od února 2022 do března 2023) skončilo poté, co stěžovatelka vzala svůj první návrh na prozatímní úpravu styku ze zdravotních důvodů zpět, jelikož by po dobu vlastní hospitalizace nemohl styk probíhat. Soud konstatoval, že toto vzdání se práv bylo učiněno právním zástupcem stěžovatelky, výslovně, dobrovolně, při plném vědomí skutkových okolností a za doprovodu dostatečných procesních záruk, jelikož stěžovatelka mohla kdykoli do rozhodnutí ve věci samé podat návrh nový. Z tohoto důvodu prohlásil stížnost týkající se toho období za zjevně neopodstatněnou a zabýval se pouze dalšími dvěma obdobími, tj. od března do dubna 2023 a od prosince 2023 do ledna 2024.

b) K odůvodněnosti

Soud posoudil vztah mezi stěžovatelkou a dítětem jako „rodinný život“ ve smyslu článku 8 Úmluvy. Připomněl, že pojem rodinného života zahrnuje i faktické rodinné vazby mimo manželství, jejichž existence závisí na skutečně existujících úzkých osobních poutech. Ačkoli je zpravidla vyžadováno soužití, výjimečně jej mohou nahradit jiné faktory prokazující trvalost vztahu. Tak může vzniknout i tzv. sociální rodičovství, kdy partner či bývalý partner rodiče – ačkoli není biologickým ani právním rodičem – dítě vychovává nebo se na jeho výchově podílí (srov. [Vinškovský proti České republice](#), č. 59252/19, rozhodnutí ze dne 5. září 2023, § 40). Soud konstatoval, že stěžovatelka žila s matkou dítěte od roku 2012 a od jeho narození v roce 2016 se na jeho každodenní péči aktivně podílela, až do jejich rozchodu v únoru 2022. Vnitrostátní orgány shledaly, že dítě ke stěžovatelce přilnulo, oslovovalo ji „máma M.“ a vytvořilo si k ní silnou citovou vazbu. Tyto skutečnosti podle Soudu jasně prokazují existenci faktického vztahu rodiče a dítěte, který v posuzovaném období zakládal „rodinný život“ ve smyslu článku 8 Úmluvy. Stejný závěr zaujaly i vnitrostátní orgány.

Dále Soud uvedl, že věc je třeba posuzovat z hlediska pozitivních závazků státu podle článku 8, jelikož k tvrzenému zásahu došlo v důsledku rozpadu vztahu mezi stěžovatelkou a biologickou matkou dítěte ([Callamand](#)

[proti Francii](#), č. 2338/20, rozsudek ze dne 7. dubna 2022, § 32; [Honner proti Francii](#), č. 19511/16, rozsudek ze dne 12. listopadu 2020, § 53). Vnitrostátní soudy se přitom do věci vložily až poté, co stěžovatelka podala návrh k soudu. Úkolem Soudu je v takové situaci přezkoumat, zda vnitrostátní orgány nastolily spravedlivou rovnováhu mezi dotčenými zájmy a právy, přičemž je třeba zohlednit nejen právo stěžovatelky, ale i nejlepší zájem a práva dítěte a práva jeho biologické matky. Soud zdůraznil, že nejlepší zájem dítěte musí být prvořadý; stát požívá v této oblasti určitý prostor pro uvážení a vnitrostátní orgány mají postupovat s mimořádnou pečlivostí, protože průtahy mohou fakticky předurčit výsledek řízení. Tato povinnost tvoří součást procesních požadavků obsažených v článku 8 Úmluvy (srov. [Popadić proti Srbsku](#), č. 7833/12, rozsudek ze dne 20. září 2022, § 85).

Soud dále konstatoval, že podle lotyšského občanského zákoníku mohly osoby, které s dítětem dlouhodobě žily ve společné domácnosti bez ohledu na biologické pouto, žádat o úpravu styku za účelem zachování jejich faktických rodinných vazeb. Občanský soudní řád pak ukládal soudu, aby na návrh účastníků prozatímně upravil styk na dobu do rozhodnutí ve věci samé. Vláda v řízení před Soudem uvedla, že rozhodnutí okresního soudu z dubna 2023 o odmítnutí stěžovatelčina návrhu na vydání předběžného opatření bylo založeno

zejména na tom, že tento soud již byl připraven zabývat se danou věcí meritorně, a přezkum návrhu na předběžné opatření by tak zbytečně oddálil řízení ve věci samé. K tomu však Soud podotkl, že i kdyby tomu tak bylo, lotyšský občanský soudní řád ukládá povinnost rozhodnout o návrhu na prozatímní úpravu styku do jednoho měsíce od jeho podání, což odráží zvláštní naléhavost tohoto institutu, jehož účelem je zabránit tomu, aby řízení ve věci samé ztratilo smysl.

Soud zdůraznil, že v době, kdy došlo k meritornímu projednání věci, byla stěžovatelka již od února 2022 zcela zbavena styku s dítětem. Krajský soud přitom zkritizoval způsob, jakým bylo v období od února 2022 do března 2023 nakládáno s jejím návrhem na prozatímní úpravu styku, a označil jej za škodlivý pro vztah dítěte ke stěžovatelce. Konstatoval rovněž, že přerušení kontaktu od rozchodu stěžovatelky s E. G. vedlo k narušení jejich vzájemného vztahu. Po zrušení pro stěžovatelku nepříznivého rozsudku z října 2023 krajský soud shledal nutnost obnovit styk postupně, aby dítěti nehrozila psychická újma. Stanovil proto postupný navigační režim styku.

Soud proto uzavřel, že tím, že vnitrostátní orgány neprojednaly návrh stěžovatelky na prozatímní úpravu styku po dobu probíhajícího řízení ve věci samé, nesplnily svůj pozitivní závazek podle článku 8 Úmluvy ani procesní požadavek zvláštní pečlivosti. V důsledku toho byla stěžovatelka po celou dobu řízení zbavena jakéhokoli kontaktu s dítětem, což mělo závažné následky pro jejich vzájemný vztah a ovlivnilo i výsledek řízení.

III. ODDĚLENÁ STANOVISKA

Soudce Derenčinovič se ve svém souhlasném stanovisku pozastavil nad závěrem většiny, podle něhož byla část stížnosti týkající se "prvního období" zjevně neopodstatněná. Zdůraznil, že řízení o prozatímní úpravě styku trvalo déle než rok, přičemž vnitrostátní orgány vykazovaly dlouhá období nečinnosti, což bylo v rozporu jak s vnitrostátním právem, tak s judikaturou Soudu. Skutečnost, že právní zástupce stěžovatelky vzal návrh zpět, nemůže vnitrostátní orgány zbavit povinnosti rozhodnout včas a být důvodem pro odmítnutí stížnosti jako zjevně neopodstatněné.

Soudkyně Adamska-Gallant ve svém nesouhlasném stanovisku vyjádřila názor, že se Soud měl zabývat

i "prvním obdobím", přestože stěžovatelka návrh na prozatímní úpravu styku vzala zpět. Toto zpětvzetí, učiněné právním zástupcem bez dostatečné konzultace se stěžovatelkou hospitalizovanou z důvodu problémů s duševním zdravím, nemůže zprostit stát jeho pozitivních závazků. Vnitrostátní orgány přitom naplnily svůj pozitivní závazek teprve rozhodnutím krajského soudu, který styk stěžovatelky s dítětem obnovil.

Rozsudek ze dne 9. září 2025 ve věci č. 2068/24 – M. P. a ostatní proti Řecku

Senát třetí sekce Soudu poměrem pěti hlasů proti dvěma shledal, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy, protože soudy v návratovém řízení dle Haagské úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí neslyšely děti ve věku čtyř a šesti let, ani se nezabývaly otázkou, zda je vhodné děti v řízení vyslechnout a zjistit jejich názor na věc a nezdůvodnily, proč není zapotřebí slyšení dětí provést. Nevyužily tak všechny dostupné prostředky, aby vyloučily hrozbu „vážného nebezpečí“ újmy, kterou by návrat pro děti mohl představovat [čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy].

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovateli jsou matka (první stěžovatelka) a její dvě děti (druhý a třetí stěžovatel) narozené v letech 2016 a 2018, které byly rozhodnutím řeckých soudů v řízení

o mezinárodním únosu navraceny otci do Spojených států amerických. Rodina žila společně ve Spojených státech amerických od roku 2016, přičemž od roku 2018 se v rodině objevovaly konflikty. Matka v roce 2020 odcestovala s dětmi se souhlasem otce na Rhodos. V únoru 2021 se měli vrátit zpět. Matka následně otce informovala, že kvůli potížím s dopravou způsobenými pandemií covidu-19 se s dětmi vrátí až v květnu 2021. Mezitím děti na Rhodu zapsala do školy, přihlásila je do systému sociálního zabezpečení a sama začala pracovat. Do Spojených států amerických se s dětmi nevrátila.

Otec zahájil v srpnu 2021 u řeckých soudů řízení o návratu dětí do Spojených států amerických podle Haagské úmluvy. Prvoinstanční soud rozhodl, že existuje „vážné nebezpečí“, že nuceným návratem by děti byly vystaveny duševní újme a dostaly by se do „nesnesitelné situace“ podle čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy. Zohlednil zejména, že děti v Řecku již začaly chodit do školy a integrovaly se do nového prostředí, zároveň pak, že otec má náročné zaměstnání a na rozdíl od matky nemá k dispozici sociální podporu ani pomoc rodiny či přátel při každodenní péči o děti. Odvolací soud rozsudek změnil a rozhodl o návratu dětí do Spojených států amerických. Integraci dětí do života na Rhodu nepovažoval za dostatečný důvodem pro závěr o „vážném nebezpečí“ nebo „nesnesitelné situaci“ ve smyslu Haagské úmluvy a zdůraznil restriktivní výklad výjimky.

O zjišťování názoru dětí soudy neuvažovaly a stěžovatelé to sami nenavrhovali. Děti byly navraceny do Spojených států amerických v prosinci 2024.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Stěžovatelé namítali, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy, jelikož soudy účinně neproověřily vážné nebezpečí, kterému děti čelily v případě navrácení do Spojených států amerických. Zároveň namítali, že děti nebyly v řízení vyslechnuty, soudy o zjištění jejich názoru neuvažovaly a jejich nevyslechnutí ani nijak nezdůvodnily.

a) K přijatelnosti

Soud se se nejprve zabýval otázkou, zda může matka podat stížnost k Soudu jménem svých dětí. Připomněl, že při posuzování zastupování dětí před Soudem je třeba vyhnout se příliš restriktivnímu či formalistickému přístupu (*Šneersona a Campanella proti Itálii*, č. 14737/09, rozsudek ze dne 12. července 2011, § 61) a že v případě, kdy mezi rodiči panují spory, pouhá skutečnost, že jde o biologického rodiče, není postačujícím

důvodem pro podání stížnosti jménem dětí (viz *A. S. a M. S. proti Itálii*, č. 48618/22, rozsudek ze dne 19. října 2023, § 113 a odkazy tam uvedené). Za takové situace je to totiž rodič, který má dítě v péči, kdo má nejlepší zájem dítěte zajistit. V projednávané věci vzal Soud v úvahu, že matka se rozumným způsobem stavěla proti návratu dětí s odkazem na rizika návratu, která nebyla zjevně nepodložená, a že až do ledna 2024 vykonávala rodičovskou odpovědnost společně s otcem. Proto uzavřel, že mohla jednat v nejlepším zájmu dětí a byla oprávněna podat stížnost k Soudu také jejich jménem (*S. N. a M. B. N. proti Švýcarsku*, č. 12937/20, rozsudek ze dne 23. listopadu 2021, § 63–66).

b) K odůvodněnosti

Soud nejprve připomněl obecné zásady vyplývající z jeho ustálené judikatury k přezkumu zásahu do práva na respektování rodinného života podle článku 8 Úmluvy v případech mezinárodních únosů dětí (*Neulinger a Shuruk proti Švýcarsku*, č. 41615/07, rozsudek velkého senátu ze dne 6. července 2010, § 131–140; *X proti Lotyšsku*, č. 27853/09, rozsudek velkého senátu ze dne 26. listopadu 2013, § 102).

Soud se zejména zabýval otázkou, zda byl zásah „nezbytný v demokratické společnosti“, konkrétně otázkou, zda rozhodovací proces sledoval nejlepší zájem dětí. Zejména, zda soudy vyloučily existenci „vážného nebezpečí“ ve smyslu čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy (S.N. a M.B.N. proti Švýcarsku, cit. výše, § 104). V této souvislosti Soud zkoumá, zda vnitrostátní soudy vzaly hájitelná tvrzení stěžovatelů skutečně v úvahu a zda své závěry ohledně výjimek podle Haagské úmluvy opřely o dostatečně konkrétní a individualizované odůvodnění, přičemž tyto výjimky je nutno vykládat restriktivně (X proti Lotyšsku, cit. výše, § 107). Současně připomněl, že pojem „vážné nebezpečí“ ve smyslu čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy nezahrnuje obtíže nutně spojené s návratem dítěte a plynoucí z pouhého odloučení dítěte od rodiče, který je odpovědný za jeho neoprávněné přemístění (K. J. proti Polsku, č. 30813/14, rozsudek ze dne 1. března 2016, § 67). Zároveň zdůraznil význam názoru dítěte a jeho práva být slyšeno, přičemž čl. 13 odst. 2 Haagské úmluvy umožňuje odmítnout návrat dítěte pouze tehdy, pokud se dítě návratu skutečně brání a dosáhlo věku a vyspělosti, které odůvodňují, aby k jeho názoru bylo přihlédnuto (M. K. proti Řecku, č. 51312/16, rozsudek ze dne 1. února 2018, § 88 a 91).

Ve světle těchto zásad Soud nejprve uvedl, že vnitrostátní soudy vzaly v úvahu všechny důkazy předložené stěžovateli, včetně čestných prohlášení,

psychologických posudků dětí a výpovědí svědků, přičemž stěžovatelé nenamítali, že by některé z jimi navržených důkazů soudy nevzaly v potaz. Poznamenal také, že v době jednání před odvolacím soudem byly děti ve věku čtyř a šesti let a že stěžovatelé nepožádali o jejich slyšení, a to ani přímo, ani nepřímo. Podle vnitrostátní judikatury navíc soudy v návratovém řízení nejsou povinny zvláště odůvodňovat rozhodnutí dítě nevyšlechnout s ohledem na jeho věk a vyspělost.

Soud následně konstatoval, že ve své judikatuře doposud nevymezil pozitivní závazek vnitrostátních soudů vždy z vlastní iniciativy zkoumat, zda je vhodné slyšet dítě v řízení, které se týká jeho práv. S ohledem na relevantní mezinárodní nástroje, zejména na [Doporučení Výboru ministrů CM/Rec\(2025\)4 k ochraně práv a nejlepšího zájmu dítěte v případech řízení o rozchodu rodičů](#), Soud poukázal na existenci shody mezi členskými státy ohledně povinnosti zajistit dítěti skutečnou a účinnou možnost vyjádřit svůj názor v řízení, a to přímo nebo jiným vhodným způsobem. Konstatoval proto, že vnitrostátní soudy jsou povinny posoudit vhodnost slyšení dítěte z vlastní iniciativy a případné neprovedení slyšení přesvědčivě odůvodnit.

Za okolností projednávané věci pak Soud přihlédl k existenci protichůdných rozhodnutí vnitrostátních soudů a k radikální změně životních podmínek, kterou pro děti představoval jejich návrat do Spojených států

amerických. Vnitrostátní soudy proto podle Soudu měly v rámci sledování nejlepšího zájmu dětí posoudit vhodnost zjištění jejich názoru, a to i bez výslovné žádosti stěžovatelů. Vnitrostátní soudy slyšení dětí v řízení trvajícím 2,5 roku nevážily, ani nepotřebnost slyšení nijak neodůvodnily. Jelikož tuto otázku vůbec neposoudily a absenci slyšení dětí nijak neodůvodnily, Soud uzavřel, že vnitrostátní soudy nevyužily všechny dostupné prostředky k vyloučení existence „vážného nebezpečí“ ve smyslu čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy. Rozhodovací proces tak nesplnil procesní požadavky vyplývající z článku 8 Úmluvy a nucený návrat dětí do Spojených států amerických nemohl být považován za nezbytný v demokratické společnosti.

Soud proto shledal, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy.

III. ODDĚLENÉ STANOVISKO

Soudci Roosma a Hüseyinov nesouhlasili se závěrem většiny o porušení článku 8 Úmluvy. Ve společném nesouhlasném stanovisku uvedli, že je třeba respektovat specifický účel Haagské úmluvy a přísný výklad výjimky

„vážného nebezpečí“, a rovněž zachovat harmonický vztah mezi Úmluvou a Haagskou úmluvou.

Podle jejich názoru matka neunesla důkazní břemeno ohledně existence „vážného nebezpečí“ podle čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy. Její argumentace se soustředila především na integraci dětí na Rhodu a pracovní vytížení otce, což samo o sobě nemůže tuto výjimku odůvodnit. Odvolací i kasační soud podle disentujících soudců provedly dostatečné posouzení dostupných důkazů a správně uzavřely, že podmínky výjimky splněny nebyly. Prvoinstanční soud se naopak odchýlil od rámce Haagské úmluvy, když hodnotil otázky péče, integrace dětí či rodičovských schopností.

Disentující soudci nesouhlasili ani s argumentací většiny ohledně nevyslechnutí dětí. Poukázali na ustálenou řeckou judikaturu, podle níž soudy přistupují ke slyšení dětí jen tehdy, pokud to odpovídá jejich věku a vyspělosti, aniž by bylo nutné o tom vydávat zvláště odůvodněné rozhodnutí. Zdůraznili také, že stěžovatelé o slyšení dětí nikdy výslovně nepožádali, ani tuto otázku nenamítali v kasačním řízení. Podle jejich názoru proto nelze z nevyslechnutí dětí ve věku čtyř a šesti let

dovozovat nevyužití všech dostupných prostředků ani porušení článku 8 Úmluvy. Zároveň měli za to, že tato námitka měla být odmítnuta pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

Sportovní právo

Rozsudek ze dne 10. července 2025 ve věci č. 10934/21 – *Semenya proti Švýcarsku*

Velký senát Soudu shledal patnácti hlasy vůči dvěma, že švýcarský Federální nejvyšší soud při přezkumu nálezu Rozhodčího soudu pro sport neprovedl v případě stěžovatelky, intersexuální běžkyně na středních tratích, dostatečně zevrubný přezkum ohledně zásahu do jejích osobnostních práv, čímž došlo k porušení jejího práva na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Poměrem třinácti hlasů oproti čtyřem velký senát prohlásil stížnost za neslučitelnou *ratione personae* a *loci* v rozsahu namítaného porušení práv stěžovatelky chráněných články 8, 13 a 14 Úmluvy, a to pro nedostatek jurisdikce žalovaného státu ve smyslu článku 1 Úmluvy.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatelka je jihoafrická vrcholová atletka, vícenásobná olympijská vítězka a mistryně světa v běhu na 800 metrů. Jako intersexuální osoba prošla

odlišným pohlavním vývojem, který zapříčinil, že má přirozeně vyšší hladinu testosteronu v krvi oproti jiným ženám. Mezinárodní asociace atletických federací („IAAF“; dnes Světová atletika), soukromý spolek založený podle monackého práva, přijala v roce 2018 Nařízení o účasti žen s odlišným pohlavním vývojem v ženské kategorii („Nařízení DSD“). Podle něho musely intersexuální ženy snížit přirozenou hladinu testosteronu pod 5 nMol/L krve, aby se mohly účastnit soutěží na tratích od 400 metrů po jednu míli. Stěžovatelka odmítla podstoupit hormonální léčbu z důvodu rizika závažných vedlejších účinků a ztratila tak možnost soutěžit na mezinárodní úrovni ve svých hlavních disciplínách. Společně s jihoafrickou atletickou federací se domáhala prohlášení neplatnosti Nařízení DSD u Rozhodčího soudu pro sport („CAS“) se sídlem v Lausanne. CAS po rozsáhlém dokazování (včetně výslechu zhruba tří desítek odborníků) uznal, že Nařízení DSD je *prima facie* diskriminační, nicméně jím založené rozdílné zacházení považoval za rozumné, odůvodněné a přiměřené v zájmu zajištění férovosti ženských soutěží. Stěžovatelka podala proti nálezu CAS žalobu ke švýcarskému Federálnímu nejvyššímu soudu. Ten ji zamítl z důvodu omezené přezkumné pravomoci, neboť v případě rozhodčích nálezů CAS je oprávněn zkoumat jen jejich soulad s veřejným pořádkem. Ve svých závěrech se v podstatě ztotožnil se skutkovým i právním hodnocením stěžovatelčina případu ze strany CAS.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

Stěžovatelka tvrdila, že neměla k dispozici dostatečné institucionální a procesní záruky proti diskriminačnímu sportovnímu pravidlu, které podmiňovalo její další účast v ženských soutěžích podstoupením léčby ke snížení hladiny testosteronu v krvi. Uplatňování Nařízení DSD ze strany IAAF a jeho přezkum ze strany CAS a Federálního nejvyššího soudu dle ní porušily její práva dle článků 3, 6, 8, 13 a 14 Úmluvy.

Senát třetí sekce Soudu rozhodl dne 11. července 2023 čtyřmi hlasy proti třem, že došlo k porušení článků 13 a 14 Úmluvy ve spojení s jejím článkem 8. Věc byla na žádost vlády v listopadu 2023 postoupena velkému senátu.

ROZSAH PŘÍPADU

Velký senát nejprve vymezil, v jakém rozsahu se mohl stížnost zabývat. Připomněl, že není vázán právní kvalifikací námitek ve stížnosti, nemůže však rozhodovat o otázkách, které stěžovatelka vůbec nenastolila. Stěžovatelka na poli článků 6 a 13 Úmluvy namítala výhradně nedostatečný rozsah přezkumu rozhodčího

nálezu CAS ze strany Federálního nejvyššího soudu, který se omezil na posouzení souladu nálezu s veřejným pořádkem. Stěžovatelka nenamítala absenci přístupu k nezávislému a nestrannému soudu zřízenému zákonem ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Otázka, zda CAS splňuje tyto atributy, proto nespadá do rozsahu věci předložené Soudu a velký senát ji nemohl meritorně hodnotit. Stejně tak nemohl znovu otevřít námitku týkající se článku 3 Úmluvy, kterou již senát prohlásil za zjevně neopodstatněnou, neboť velký senát nemá pravomoc přezkoumávat stížnost v rozsahu, v němž byla dříve prohlášena za nepřijatelnou.

K JURISDIKCI PODLE ČLÁNKU 1 ÚMLUVY

Soud se nejprve zabýval předběžnou otázkou, zda stěžovatelka spadala do jurisdikce Švýcarska ve smyslu článku 1 Úmluvy.

a) Obecné zásady

Pojem „jurisdikce“ státu ve smyslu článku 1 je v zásadě teritoriální. Skutečnosti, které stěžovatel uvádí, se tedy v zásadě musí odehrát na území žalovaného státu. Jen výjimečně může Soud shledat, že stát vykonával svou

jurisdikci mimo vlastní území, pokud jde o jednání nebo opomenutí, které mu lze přičítat a došlo-li k němu mimo území. Extrateritoriální jurisdikce může být založena tím, že stát vykonává účinnou kontrolu nad oblastí mimo své území, nebo pokud představitel státu vykonává v zahraničí pravomoc nebo kontrolu nad jedincem.

Třetí možností jsou specifické okolnosti procesní povahy vztahující se k událostem, k nimž došlo mimo území státu. I když se události, které vedly k podání stížnosti, staly mimo území státu, jeho jurisdikci může založit, když osoba podá občanskoprávní žalobu u soudů tohoto státu, jestliže vnitrostátní právo uznává právo takovou žalobu podat. Jinými slovy, v kontextu projednávané občanskoprávní žaloby spadá dotyčná osoba do jurisdikce tohoto státu, který jí musí garantovat práva zaručená v čl. 6 odst. 1 Úmluvy ([Marković a ostatní proti Itálii](#), č. 1398/03, rozsudek velkého senátu ze dne 14. prosince 2006, § 53–54). Podání žaloby u soudů žalovaného státu naopak nestačí k založení jurisdikce ve vztahu k námitkám na poli jiných ustanovení Úmluvy.

b) Použití těchto zásad na projednávanou věc

Stěžovatelka je jihoafrická státní příslušnice, sporná pravidla vydala soukromoprávní asociace se sídlem v Monaku a jejich dopady se projevovaly v mezinárodních soutěžích mimo území Švýcarska. Případ má vazbu

k článkům 8, 13 a 14 tomu tak nebylo. Tyto námitky prohlásil za neslučitelné s Úmluvou *ratione personae* a *loci*.

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY

a) Obecné zásady

Aby bylo účinné právo stran předložit soudu jakékoli vyjádření, které považují za relevantní pro svůj případ, musí být jimi vznesené argumenty skutečně vyslechnuty a soudem řádně zváženy. Článek 6 vyžaduje, aby „soud“ ve smyslu tohoto ustanovení řádně přezkoumal podání, argumenty a důkazy předložené stranami ([Perez proti Francii](#), č. 47287/99, rozsudek velkého senátu ze dne 12. února 2004, § 80). Neznamená to však, že jsou soudy povinny odpovědět v rámci odůvodnění rozhodnutí na každý jednotlivý argument stran; musí se ale vypořádat s hlavními argumenty a odpovědět na ně ([Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalsku](#), č. 55391/13 a 2 další, rozsudek velkého senátu ze dne 6. listopadu 2018, § 185).

Soud dříve judikoval, že rozhodčí doložky samy o sobě neporušují Úmluvu. Stejně tak článek 6 nebrání

na Švýcarsko jen ve dvou ohledech. *Zprvé*, případem stěžovatelky se zabýval CAS sídlící v Lausanne. *Zadruhé*, Federální nejvyšší soud následně přezkoumal žalobu proti rozhodčímu nálezu CAS, a to v rámci své pravomoci posoudit jeho slučitelnost s veřejným pořádkem. Právě podáním žaloby proti rozhodčímu nálezu CAS k Federálnímu nejvyššímu soudu vzniklo mezi stěžovatelkou a Švýcarskem jurisdikční spojení, které vyžadovalo, aby řízení před tímto soudem, jehož předmětem byl zejména tvrzený zásah do osobnostních práv stěžovatelky, respektovalo záruky spravedlivého procesu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Vláda toto jurisdikční pouto nezpochybňovala.

Odlišně Soud hodnotil situaci u námitek na poli článků 8, 13 a 14 Úmluvy. Z toho, že Federální nejvyšší soud přezkoumával náleze CAS, nelze dovozovat, že Švýcarsko vykonávalo jurisdikci i ve vztahu k namítanému zásahu do soukromého života stěžovatelky či zákazu diskriminace. Na tyto námitky nelze vztáhnout ani judikaturu Soudu připouštějící oddělení procesní povinnosti účinně vyšetřit tvrzené porušení článku 2 Úmluvy (srov. [Duarte Agostinho a ostatní proti Portugalsku a 32 dalším](#), č. 39371/20, rozhodnutí velkého senátu ze dne 9. dubna 2024, § 205).

Soud tedy uzavřel, že stěžovatelka spadala do jurisdikce Švýcarska pouze ve vztahu k namítanému porušení práva na spravedlivý proces, zatímco ve vztahu

zřizování rozhodčích soudů za účelem řešení určitých druhů sporů mezi jednotlivci. Avšak rozhodčí řízení má zpravidla za následek ztrátu některých práv a záruk, které nabízí soudní řízení. Proto má místo především tam, kde se na tom strany dohodly. V případě dobrovolné arbitráže v zásadě nevystávají otázky z hlediska článku 6 Úmluvy, neboť podpisem rozhodčí doložky se strany dobrovolně vzdávají práv zaručených Úmluvou. Takové vzdání se práv je slučitelné s Úmluvou, pokud je svobodné, v souladu se zákonem a učiněné jednoznačným způsobem. Jinak je tomu v případě povinné arbitráže. U té je třeba zkoumat, zda sám rozhodčí soud dodržel záruky vyplývající z čl. 6 odst. 1 Úmluvy ([Mutu a Pechstein proti Švýcarsku](#), č. 40575/10 a 67474/10, rozsudek ze dne 2. října 2018, § 94–96).

Soud ve své judikatuře připustil, že povinná arbitráž před CAS, ukládaná nikoli zákonem, nýbrž soukromými sportovními organizacemi, sama o sobě neznamená porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, neboť v kontextu profesionálního sportu může být legitimní svěřit spory specializovanému orgánu schopnému rychlého, efektivního a jednotného rozhodování, za předpokladu existence následného soudního přezkumu státním soudem

rozhodujícím v posledním stupni. Zároveň však zdůraznil, že sportovní arbitráž se odehrává v prostředí výrazné strukturální nerovnováhy mezi sportovci a sportovními organizacemi, které díky své hierarchické a regulační moci fakticky určují podmínky účasti v mezinárodních soutěžích, vnucují povinnou a výlučnou jurisdikci CAS a současně mají institucionální vliv na samotný arbitrážní systém, jenž byl vytvořen pod záštitou MOV a je personálně i normativně kontrolován sportovními strukturami. V této situaci soukromé subjekty *de facto* regulují výkon základních práv jednotlivců mimo rámec veřejného práva, což klade zvýšené nároky na zajištění spravedlivého průběhu řízení.

Soud přihlédl k praxi Federálního nejvyššího soudu, který při výkladu „veřejného pořádku“ přikládá význam respektování základních práv. Rozhodčí nález je podle něj neslučitelný s veřejným pořádkem, pokud představuje závažné porušení základních zásad hmotného práva, mezi které patří úcta k lidské důstojnosti či obecněji úcta k osobnostním právům. A konečně Soud dovodil, že při přezkumu rozhodčích nálezů CAS musí Federální nejvyšší soud provedl obzvláště přísné posouzení případu z hlediska souladu rozhodčího nálezu s osobnostními právy dotčeného sportovce. Úkolem Soudu je poté ověřit, zda přísnost přezkumu ze strany Federálního nejvyššího soudu dostála tomuto standardu.

Federální nejvyšší soud provedl v rámci přezkumu rozhodčího nálezu mimořádně restriktivní výklad veřejného pořádku. Opakovaně zdůraznil, že jeho zásah přichází v úvahu jen zcela výjimečně, a v zásadě jen převzal závěry CAS, aniž by se sám a do hloubky vypořádal s nastolenými námitkami. Takový přístup může obstát v obchodních arbitrážích, nikoli však v kontextu povinné sportovní arbitráže zasahující samotné jádro základních práv. Jelikož Federální nejvyšší soud neprovedl dostatečně pečlivou kontrolu rozhodčího nálezu CAS, Soud rozhodl, že tím došlo k porušení práva stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

III. ODDĚLENÁ STANOVISKA

K rozsudku připojila částečně souhlasné stanovisko soudkyně Šimáčková. Většinou vytkla, že se příliš formalisticky vyhnula posouzení klíčové otázky, zda CAS splňuje požadavky „nezávislého a nestranného soudu zřízeného zákonem“ podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Soud se měl nejprve zabývat tím, zda je CAS „soudem“ ve smyslu Úmluvy, neboť následný soudní přezkum omezeného rozsahu je možný jen za předpokladu, že

b) Použití těchto zásad na projednávanou věc

Soud nejprve konstatoval, že řízení před CAS představovalo povinnou arbitráž, neboť Nařízení DSD svěřovalo CAS výlučnou pravomoc k rozhodování sporů. Stěžovatelka, pokud se chtěla proti dopadům nařízení bránit, musela svůj případ předložit CAS. Spor se přitom netýkal pouze jejích majetkových zájmů, ale dopadů do osobnostních práv stěžovatelky, včetně její tělesné a duševní integrity, soukromí, identity, lidské důstojnosti a profesní existence, které i švýcarské právo uznává jako hodnoty schopné založit rozpor s veřejným pořádkem. CAS vydal ve věci stěžovatelky mimořádně obsáhlý rozhodčí nález. Detailně se zabýval jak vědeckými otázkami (úloha testosteronu, charakteristiky trans sportovkyň a míra jejich zvýhodnění), tak právními otázkami (diskriminace, nezbytnost a přiměřenost Nařízení DSD). Nakonec uznal, že nařízení je *prima facie* diskriminační. Rozdílné zacházení však bylo podle CAS opřeno o rozumné a objektivní důvody, neboť sledovalo zájem na zajištění férovosti ženských soutěží. CAS nicméně vyslovil obavu, zda by hormonální léčba stěžovatelky vůbec vedla k trvalému snížení hladiny testosteronu pod limit 5 nmol/l, zda a jak lze určit disciplíny, ze kterých by měla být vyloučena, i zda existuje riziko odhalení údajů o zdravotním stavu atletky. Tyto otázky, klíčové pro celkové posouzení přiměřenosti zásahu, ponechal CAS otevřené jako hypotetické či nedostatečně doložené.

orgán, před kterým proběhlo původní řízení, sám splňoval standardy článku 6. CAS podle jejího názoru nebyl „zřízen zákonem“, neboť nevznikl z vůle zákonodárce, ale soukromé instituce. Zásady, které Soud formuloval ve věci [Mutu a Pechstein proti Švýcarsku](#) (cit. výše, § 149), neobstojí ve světle závěrů velkého senátu ve věci [Guðmundur Andri Ástráðsson proti Islandu](#) (č. 26374/18, rozsudek velkého senátu ze dne 1. prosince 2020, § 218–234). Za klíčovou považuje rovněž objektivní, nikoli jen subjektivní nezávislost CAS: žalované sportovní svazy CAS financují, kontrolují jeho statut, jmenují a fakticky ovlivňují obsazení arbitrů i vedení, čímž vytvářejí systémovou nerovnováhu v neprospěch sportovců (srov. [Ali Rıza proti Turecku](#), č. 30226/10 a 4 další, rozsudek ze dne 28. ledna 2020, § 202–204, kde Soud shledal porušení). V důsledku toho měl podle ní Soud konstatovat, že CAS není nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem a že omezený přezkum Federálního nejvyššího soudu tuto vadu nezhojil, takže došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Soudci Bošnjak, Zünd a Derenčinovič a soudkyně Šimáčková ve svém částečně nesouhlasném stanovisku uvedli, že se sice ztotožňují s většinou v otázce porušení článku 6 Úmluvy, velký senát se podle nich ale měl zabývat věcí i z hlediska článků 8 a 14 Úmluvy, neboť stěžovatelka i pro účely těchto článků spadala do jurisdikce Švýcarska ve smyslu článku 1 Úmluvy. Švýcarsko hraje klíčovou roli v mezinárodní regulaci sportu – sídlí zde CAS, Mezinárodní olympijský výbor i Federální nejvyšší soud. Povinná sportovní arbitráž je institucionálně začleněna do švýcarského právního řádu, což zakládá pozitivní povinnost státu zajistit ochranu základních práv sportovců. Evropské soudy nemohou rezignovat na přezkum zásahů do tělesné integrity, soukromého života, rovnosti a lidské důstojnosti sportovců jen proto, že sporná pravidla přijaly soukromé subjekty. Ochrana základních práv by se tím stala iluzorní. V projednávané věci šlo o sportovní pravidla fakticky namířená přímo na stěžovatelku („*lex Semenyá*“). Už to je samo o sobě projevem svévole.

Soudce Eicke a soudkyně Kucsko-Stadlmayer ve společném nesouhlasném stanovisku dospěli k závěru o neporušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Poukázali na to, že závěry Soudu ohledně zvláště přísné soudní kontroly nemají v dosavadní judikatuře oporu. Tento nový standard požadovaný v případě povinné sportovní arbitráže vede ve svých důsledcích k založení povinnosti zabývat se hmotněprávními aspekty případu souvisejícími s články

8 a 14 Úmluvy a provést analýzu přiměřenosti, ačkoli pro účely těchto námitek stěžovatelka podle názoru většiny nespadá do jurisdikce žalovaného státu. Přezkum omezený na soulad rozhodčího nálezu s veřejným pořádkem považují za legitimní a konformní s Úmluvou.

Lidé s postižením

**Rozhodnutí ze dne 10. července 2025
ve věci č. 11723/23 – *Krajčík proti
České republice***

Výbor páté sekce Soudu jednomyslně odmítl jako zjevně neopodstatněnou stížnost muže s těžkým zdravotním postižením, který namítal, že jeho vystěhováním z domova pro seniory došlo k porušení jeho práva na respektování soukromého života (článek 8 Úmluvy). Dle Soudu vnitrostátní soudy při rozhodování zohlednily všechny relevantní okolnosti a své závěry dostatečně odůvodnily.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatel, osoba s těžkým zdravotním postižením (kvadruplegie v důsledku roztroušené sklerózy), byl v prosinci 2015 přijat do domova pro seniory na základě roční smlouvy o poskytování sociálních služeb podle § 49 zákona o sociálních službách (č. 108/2006

Sb.), a to i přesto, že nesplňoval podmínku minimálního věku 65 let. Jeho pobyt byl opakovaně prodlužován až do září 2017, po jehož uplynutí zůstal v zařízení bez platné smlouvy. Byl ubytován v jednolůžkovém pokoji, který mu umožňoval ovládat elektronická zařízení hlasem a zajišťoval potřebné soukromí.

Okresní soud v srpnu 2019 na návrh zařízení rozhodl, že stěžovatel musí pokoj opustit. Konstatoval, že stěžovatel nesplňuje věkovou podmínku a jeho zdravotní stav vyžaduje péči, kterou zařízení nemůže poskytnout. Uvedl také, že stěžovateli byla opakovaně nabízena pomoc při hledání vhodného alternativního ubytování, což stěžovatel odmítal. Podle zprávy krajského úřadu daného kraje existovaly vhodné instituce, které mohly zajistit potřebnou péči. Tento rozsudek potvrdil krajský soud i Nejvyšší soud, avšak Ústavní soud jej v listopadu 2021 zrušil pro porušení práva stěžovatele na soudní ochranu a věc vrátil krajskému soudu k novému posouzení.

Krajský soud v dubnu 2022 opět rozhodl o povinnosti stěžovatele opustit zařízení, přičemž konstatoval, že stěžovatel měl reálnou možnost najít adekvátní péči v jiných zařízeních. Byl zařazen na čekací listiny tří

vhodných domovů, přičemž jeden z nich měl volné místo do šesti měsíců. Stěžovatel však dlouhodobě odmítal s úřady spolupracovat. Nejvyšší soud v listopadu 2022 zamítl dovolání stěžovatele. Uvedl, že stěžovatel začal hledat nové ubytování až po rozhodnutí Ústavního soudu a že nelze přihlížet k novým skutečnostem, jako je odmítnutí ze strany jednoho zařízení. Zdůraznil, že péče bude stěžovateli zajištěna i po vystěhování podle § 92a zákona o sociálních službách. Druhou ústavní stížnost Ústavní soud v únoru 2023 odmítl jako zjevně neopodstatněnou. Konstatoval, že obecné soudy postupovaly v souladu s požadavky na důstojný život a sociální začlenění osob se zdravotním postižením a že stěžovatel měl dostatek času k nalezení vhodného zařízení.

V listopadu 2022 bylo stěžovateli oznámeno zahájení výkonu rozsudku o vystěhování. V únoru 2023 byl informován o plánovaném vystěhování k 23. březnu 2023. Dne 22. března 2023 vydal Soud předběžné opatření podle Pravidla 39 Jednacího řádu Soudu a vyzval vládu, aby vystěhování stěžovatele odložila do 22. dubna 2023. Dne 21. dubna 2023 Soud rozhodl, že vydané předběžné opatření neprodlouží.

V září 2023 stěžovatel informoval Soud, že se v červnu 2023 přestěhoval do jiného domova pro seniory, kde s ním byla uzavřena smlouva o poskytování sociálních služeb na dobu neurčitou. Uvedl však, že některé jeho potřeby nejsou v novém zařízení naplňovány (například chybí bezbariérové WC) a že kvůli značné vzdálenosti od jeho původního bydliště jej nemohou pravidelně navštěvovat příbuzní a přátelé.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal na poli článků 3, 6, 8 a 14 Úmluvy, že jeho vystěhování z domova pro seniory bylo nespravedlivé a diskriminační. Tvrdil, že vnitrostátní soudy při rozhodování nezohlednily, že pokoj v zařízení byl jeho domovem, ani podrobně neposoudily dostupnost vhodných zařízení nabízejících jednolůžkový pokoj, který vzhledem ke svému zdravotnímu postižení potřeboval, a úroveň poskytované péče vzhledem k jeho zdravotnímu stavu.

Soud nejprve konstatoval, že námitky, které stěžovatel Soudu zaslal v září 2023 a které se týkaly podmínek v novém zařízení, představují nové námitky, které nebyly před vnitrostátními orgány nastoleny, a proto je nelze v rámci projednávané věci posuzovat.

Soud stížnost posoudil výhradně z pohledu článku 8 Úmluvy. Shledal, že vystěhování stěžovatele z domova

pro seniory, kde žil od roku 2015, představovalo zásah do jeho práva na respektování obydlí (např. [Ivanova a Cherkeзов proti Bulharsku](#), č. 46577/15, rozsudek ze dne 21. dubna 2016, § 49). K zásahu došlo na základě zákona a sledoval legitimní cíl – ochranu práv ostatních osob, které splňovaly podmínky pro přijetí do zařízení.

Pokud jde o přiměřenost daného zásahu, vnitrostátní soudy se zabývaly nejen právním základem pobytu stěžovatele v daném zařízení, ale i přiměřeností případného vystěhování. Zohlednily, že stěžovatel nedosahoval věku stanoveného pro přijetí do domova pro seniory a zařízení jej přijalo z důvodu nepříznivé sociální situace, a proto s ním uzavřelo roční smlouvu, která byla poté opakovaně prodlužována. Péče o stěžovatele byla výrazně náročnější a nákladnější než u ostatních klientů. Zařízení i obecní úřad stěžovateli opakovaně nabízely pomoc při hledání jiného poskytovatele sociálních služeb, včetně těch nacházejících se ve stejném kraji, avšak stěžovatel pomoc odmítal a trval na setrvání v daném domově, kde měl jednolůžkový pokoj, což jiní poskytovatelé nemohli zaručit. Ačkoli se stěžovatel informoval o možnostech pobytu v jiných zařízeních, písemnou žádost o přijetí nikdy nikam jinam nepodal. Po vrácení věci Ústavním soudem krajský soud věc znovu důkladně posoudil a před rozhodnutím o povinnosti stěžovatele pokoj vyklidit si ověřil, že stěžovatel měl reálnou šanci získat pobyt v zařízení, které by mu mohlo poskytnout odpovídající sociální služby

s ohledem na jeho zdravotní stav. Ústavní soud následně konstatoval, že vnitrostátní soudy vycházely z rozsáhlého dokazování, své závěry řádně odůvodnily a zohlednily všechny relevantní okolnosti.

Soud připomněl, že státy mají v otázkách obecné politiky, včetně sociální a zdravotní péče, široký prostor pro uvážení ([McDonald proti Spojenému království](#), č. 4241/12, rozsudek ze dne 20. května 2014, § 54), avšak pokud se omezení týká zvláště zranitelných skupin, jako jsou osoby se zdravotním postižením, je tento prostor výrazně užší a stát musí mít velmi závažné důvody pro takové omezení ([Jivan proti Rumunsku](#), č. 62250/19, rozsudek ze dne 8. února 2022, § 42). Současně zdůraznil, že v souladu s principem subsidiarity není jeho úkolem nahrazovat posouzení vnitrostátních orgánů ani vykládat a aplikovat vnitrostátní právo. Vnitrostátní soudy však musí právní předpisy vykládat způsobem, který je slučitelný se závazky státu podle Úmluvy (*tamtéž*, § 47).

Podle Soudu je z odůvodnění rozhodnutí vnitrostátních soudů zřejmé, že zohlednily všechny relevantní okolnosti, tyto pečlivě zvážily a své závěry dostatečně odůvodnily.

V tomto případě tak Soud shledal, že vnitrostátní soudy postupovaly v souladu s požadavky Úmluvy, přihlédly ke všem relevantním okolnostem a poskytly dostatečné a relevantní důvody pro svá rozhodnutí. Neomezily se pouze na konstatování, že pobyt stěžovatele neměl právní základ, ale posoudily i přiměřenost zásahu vůči němu. Soud proto dospěl k závěru, že zásah byl nezbytný v demokratické společnosti, odpovídal naléhavé společenské potřebě a byl přiměřený sledovanému legitimnímu cíli.

Stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou podle čl. 35 odst. 3 písm. a) a odst. 4 Úmluvy.

Právo na konzistentní judikaturu

**Rozsudek ze dne 11. září 2025
ve věci č. 15440/22 – *Suverénní řád
Maltézských rytířů – České velko-
převorství proti České republice***

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že v řízení o určení vlastnického práva k církevnímu majetku došlo k porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, konkrétně práva na konzistentní judikaturu a právní jistotu. Ústavní soud nevyšetřil, proč nenásledoval novou linii judikatury k církevním restitucím a nevyužil mechanismus předložení věci plénu podle § 23 zákona o Ústavním soudu.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stížnost podala církevní právnická osoba, organizační jednotka římskokatolické církve, která se žalobou domáhala určení vlastnictví státu k dotčeným zemědělským pozemkům, což byl nutný mezikrok, aby mohla následně usilovat o jejich restituci.

Ohledně nemovitostí byly v roce 1945 vydány konfiskační vyhlášky podle dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení

žaloby postrádá aktivní legitimaci. Nejvyšší soud poté dovolání odmítl. Odkázal přitom na ustálené závěry Ústavního soudu a Nejvyššího soudu ohledně okamžiku, k němuž nastávají účinky konfiskace podle dekretu č. 12/1945 Sb. Zdůraznil, že civilní soudy nemohou přezkoumávat věcnou správnost správních aktů, a vysvětlil, proč ani právní úkony ve prospěch převodu majetku na Třetí říši během okupace či následné řízení podle zákona o revizi první pozemkové reformy nemohou zpochybnit přechod vlastnického práva na stát z důvodu konfiskace podle dekretu č. 12/1945 Sb.

Stěžovatel následně podal ústavní stížnost, ve které poukazoval na nové nálezy Ústavního soudu z počátku roku 2021, podle kterých je třeba ve výjimečné situaci, kdy majetek podléhal jak konfiskaci podle Benešových dekretů, tak později i zaboru podle zákona o revizi první pozemkové reformy, zkoumat, zda byla konfiskace podle dekretu skutečně účinně provedena, a v případě pochybností rozhodnout ve prospěch restituenta (nálezy sp. zn. II. ÚS 1920/20 ze dne 25. ledna 2021 a sp. zn. I. ÚS 1975/20 ze dne 23. března 2021). Ústavní soud dne 16. listopadu 2021 ústavní stížnost stěžovatele

zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa. Tyto vyhlášky byly buď později zrušeny nadřízeným správním orgánem, nebo v nich bylo jméno stěžovatele přeškrtnuto. Další konfiskační vyhláška podle téhož dekretu byla vydána až po 25. únoru 1948. V říjnu 1948 Ministerstvo zemědělství rozhodlo o převzetí dotčeného majetku na základě zákona č. 142/1947 Sb. o revizi první pozemkové reformy. Od té doby s majetkem hospodařil stát. Po roce 1991 byl přijat zákon č. 229/1991 Sb., o půdě, zakazující v § 29 (tzv. blokační ustanovení) převod historického církevního majetku z vlastnictví státu do soukromých rukou do doby přijetí zvláštního zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi.

V nultých letech byla zkoumána převoditelnost sporných nemovitostí a katastrální úřad sdělil, že žádné dokumenty v pozemkových knihách ani dřívějších evidencích nenasvědčují tomu, že by ke dni 25. února 1948 byly ve vlastnictví církve, náboženské společnosti, řádu či kongregace; následně byly sporné pozemky převedeny do vlastnictví soukromého zemědělce. Po přijetí zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi (ZMVC) podal stěžovatel žalobu, v níž tvrdil, že k převodu došlo v rozporu s tzv. blokačním ustanovením. Okresní soud žalobě vyhověl, krajský soud však rozhodnutí zrušil s odůvodněním, že majetek byl zkonfiskován před únorem 1948, a stěžovatel tak k podání

odmítl jako zjevně neopodstatněnou a odkázal na podrobné odůvodnění Nejvyššího soudu.

Dne 30. listopadu 2021 Ústavní soud v jiné věci téhož stěžovatele (III.ÚS 361/21) ústavní stížnosti vyhověl s tím, že obecné soudy musí posoudit, zda došlo k účinné konfiskaci ještě před rozhodným obdobím, což se v posuzované věci nestalo.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že jeho věc nebyla rozhodnuta v souladu s judikaturou vnitrostátních soudů v podobných věcech a že jeho ústavní stížnost nebyla projednána Ústavním soudem ve správném složení.

Soud úvodem připomněl, že Úmluva neukládá státům povinnost napravit křivdy, které se udály před její ratifikací. Pokud už se ale stát rozhodne tak učinit, musí se tak stát způsobem, který nevyvolává právní nejistotu a pochybnosti. Dále konstatoval, že projednávaná věc odráží vývoj vnitrostátní judikatury Ústavního soudu týkající se výkladu právních účinků konfiskace majetku

podle výše zmíněného dekretu. Ta podle § 8 písm. h) ZMVC vylučuje možnost restituce, zatímco konfiskace podle zákona o revizi první pozemkové reformy je podle § 5 písm. a) ZMVC důvodem pro vznik restitučního nároku. Požadavky právní jistoty a ochrany legitimního očekávání veřejnosti nezaručují právo na neměnnost judikatury a vývoj judikatury sám o sobě není v rozporu s řádným výkonem spravedlnosti, neboť nemožnost uplatnit dynamický a flexibilní přístup by mohla bránit reformám či zlepšením (*Episcopo a Bassani proti Itálii*, č. 47284/16 a 84604/17, rozsudek ze dne 19. prosince 2024, § 92–93).

Soud konstatoval, že k vývoji judikatury Ústavního soudu došlo v lednu 2021, tedy několik měsíců před tím, než Nejvyšší soud rozhodoval o dovolání stěžovatele, a více než půl roku před tím, než čtvrtý senát Ústavního soudu rozhodl o jeho ústavní stížnosti. Přestože stěžovatel na nový vývoj judikatury ve své ústavní stížnosti poukazyval, čtvrtý senát Ústavního soudu pouze konstatoval, že není důvod odchýlit se od dosavadní ustálené praxe, podle které je právním základem konfiskace majetku podle dekretu č. 12/1945 Sb. dekret sám, a že tedy ke konfiskaci došlo ke dni jeho účinnosti. Z toho důvodu nepovažoval za nutné zkoumat, zda došlo k faktickému převzetí majetku státem, a tedy k „účinné konfiskaci“. Soud v této souvislosti poznamenal, že čtvrtý senát Ústavního soudu nereflektoval nově

vzniklý vývoj judikatury, aniž by své důvody pro tento postup vysvětlil. Ustálená judikatura Soudu přitom vnitrostátním soudům ukládá povinnost uvést podrobnější odůvodnění, pokud se odchylojí od předchozího rozhodnutí (*Naskov a ostatní proti Severní Makedonii*, č. 31620/15 a další, rozsudek ze dne 12. prosince 2023, § 74).

Soud dále poznamenal, že zákon o Ústavním soudu v § 23 zakotvuje mechanismus k zajištění jednotnosti rozhodovací praxe jednotlivých senátů Ústavního soudu – předložení věci plénu. Čtvrtý senát však tohoto mechanismu nevyužil, ačkoli si musel být vědom, že první a druhý senát od roku 2021 rozvíjely odlišnou judikaturu k souběhu konfiskací majetku podle Benešových dekretů a zákona o revizi první pozemkové reformy.

Tím, že čtvrtý senát Ústavního soudu přehlédl výše uvedený vývoj judikatury Ústavního soudu, který byl před jeho rozhodnutím ze dne 16. listopadu 2021 již ustálen a nadále se uplatňoval v obdobných restitučních věcech, a rozhodl, aniž by se s tímto novým směrem judikatury vypořádal, a současně nevyužil zákonem stanovený mechanismus pro takové případy, došlo k porušení zásady právní jistoty a čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Právo na přístup k soudu

Rozhodnutí ze dne 25. září 2025 ve věci č. 30632/23 – *Crites a Rabino- vitz proti České republice*

Výbor páté sekce Soudu jednomyslně odmítl jako zjevně neopodstatněnou stížnost, v níž stěžovatelé namítali, že jim Ústavní soud odepřel právo na přístup k soudu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy tím, že se věcně nezabýval jejich ústavní stížností směřující proti rozhodnutí soudů nižších stupňů z důvodu nevyčerpání dostupných opravných prostředků.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatelé se občanskoprávní žalobou domáhali náhrady za bezdůvodné obohacení z důvodu nadměrného užívání podílu na nemovitosti, kterou spoluvlastnili s žalovaným. Soudy dvou stupňů žalobu zamítly. Stěžovatelé napadli rozhodnutí odvolacího soudu dovoláním, které Nejvyšší soud odmítl jako nepřípustné podle § 243c odst. 1 občanského soudního řádu („OSŘ“). Dovolání dle Nejvyššího soudu nesplňovalo

formální náležitosti stanovené v § 241a odst. 1 až 3 OSŘ, protože stěžovatelé neuvedli, které z kritérií přípustnosti definovaných v § 237 OSŘ považují za splněné a z jakého důvodu. Nejvyšší soud – přestože to nebylo z procesního hlediska nutné vzhledem k tomu, že stěžovatelé neuvedli relevantní kritéria přípustnosti – poskytl rozsáhlé vysvětlení, proč dovolání nemohlo být považováno za přípustné. Následnou ústavní stížnost stěžovatelů Ústavní soud odmítl. Učinil tak s odkazem na svůj plenární nálezný sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, podle něhož neobsahuje-li dovolání vymezení předpokladů přípustnosti, není odmítnutí takového dovolání pro vady porušením práva na spravedlivý proces. V dané věci konstatoval, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná, pokud brojí proti rozhodnutí Nejvyššího soudu, protože tento soud řádně odmítl dovolání stěžovatelů jako nepřípustné bez věcného přezkumu, což stěžovatelé ve své ústavní stížnosti nijak nenapadli. Ústavní stížnost v části směřující proti rozhodnutím obecných soudů nižších stupňů Ústavní soud odmítl pro nepřípustnost z důvodu nevyčerpání procesních prostředků, které zákon k ochraně jejich práv připouští, jelikož stěžovatelé tato rozhodnutí řádně nenapadli před Nejvyšším soudem.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatelé namítali, že bylo porušeno jejich právo na přístup k Ústavnímu soudu, protože věcně nepřezkoumal jejich námitky proti rozhodnutí soudů nižší instance.

a) Obecné zásady

Soud odkázal na shrnutí obecných zásad ohledně práva na přístup k vyšším soudům ve věci [Zubac proti Chorvatsku](#). Připomněl, že právo na přístup k soudu není absolutní a může být omezeno. Tato omezení však nesmí narušit samotnou podstatu tohoto práva. Omezení nebudou slučitelná s čl. 6 odst. 1 Úmluvy, pokud nesledují legitimní cíl a neexistuje přiměřený vztah mezi použitými prostředky a cílem, kterého má být dosaženo (č. 40160/12, rozsudek velkého senátu ze dne 5. dubna 2018, § 76–86).

b) Použití těchto zásad na projednávanou věc

Soud připomněl, že po rozsudku [Adamíček proti České republice](#) (č. 35836/05, rozsudek ze dne 12. října 2010), a vzhledem k určité nekonzistenci judikatury Ústavního soudu ohledně výkladu pravidla o vyčerpání dostupných prostředků, vydalo plénum Ústavního soudu dne 28. listopadu 2017 stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16

(„plenární stanovisko“). Plenární stanovisko uvádí, že pokud dovolání v souladu s § 241a odst. 2 OSŘ neuvádí, na základě kterého z důvodů uvedených v § 237 OSŘ má být považováno za přípustné, následné odmítnutí dovolání Nejvyšším soudem z důvodu formálních vad nepředstavuje porušení práva na soudní ochranu. V takových případech má být následná ústavní stížnost proti rozhodnutí nižších soudů odmítnuta pro nevyčerpání dostupných opravných prostředků podle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu, a Ústavní soud má posuzovat pouze to, zda bylo odmítnutí dovolání ze strany Nejvyššího soudu oprávněné.

Toto pravidlo, přestože omezuje přístup k Ústavnímu soudu, není dle Soudu samo o sobě neslučitelné s Úmluvou. Jeho cílem je totiž zajistit řádné fungování soudnictví tím, že zabrání přetížení Ústavního soudu případy, které mohl vyřešit Nejvyšší soud, pokud by bylo podáno řádné dovolání splňující všechny formální požadavky. Dále proto Soud zkoumal, zda způsob, jakým Ústavní soud pravidlo aplikoval, byl přiměřený tomuto cíli, a zda byl předvídatelný.

Co se týče odmítnutí ústavní stížnosti v části směřující proti rozhodnutí Nejvyššího soudu, Soud poznamenal, že stěžovatelé ve své ústavní stížnosti nevznesli žádné námitky proti tomuto rozhodnutí a nijak nezpochybnili způsob, jakým bylo jejich dovolání posouzeno. Ústavní

soud tedy neměl jinou možnost než považovat ústavní stížnost v této části za zjevně neopodstatněnou.

Ve vztahu k rozhodnutím obecných soudů nižší instance byla ústavní stížnost stěžovatelů odmítnuta jako nepřipustná pro nevyčerpání dostupných opravných prostředků, jak předpokládá plenární stanovisko. Na základě plenárního stanoviska si stěžovatelé, kteří byli zastoupeni advokátem, měli být vědomi své povinnosti podat takové dovolání, které splňuje všechny formální požadavky stanovené příslušnými ustanoveními OSŘ, a zejména důsledků nesplnění této povinnosti pro posouzení následné ústavní stížnosti. Požadavek řádně vyčerpat dovolání před podáním ústavní stížnosti nelze mít za nepředvídatelný.

Soud uznal tvrzení stěžovatelů, že řádně podali dovolání, které Nejvyšší soud neodmítl z důvodu formálních vad. Soud v tomto ohledu připustil, že stěžovatele mohlo zmást rozsáhlé odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu, které přesahovalo jeho procesní povinnosti v daném případě, a skutečnost, že Nejvyšší soud odmítl jejich dovolání jako nepřipustné, aniž by rozlišil

– jak předpokládá plenární stanovisko – mezi dvěma situacemi uvedenými v § 243c odst. 1 OSŘ. První situací se rozumí odmítnutí dovolání čistě z formálních důvodů, tj. pro nesplnění formálních požadavků. Druhou situací je pak případ, kdy Nejvyšší soud po věcném přezkumu dospěje k závěru, že důvody přípustnosti dovolání nebyly splněny. Soud nicméně konstatoval, že z textu rozhodnutí Nejvyššího soudu vyplývá, že případ stěžovatelů představoval první uvedenou situaci.

S ohledem na svou judikaturu v této oblasti ([Trevisano proti Itálii](#), č. 32610/07, rozsudek ze dne 15. září 2016, § 32–47) Soud dospěl k závěru, že za daných okolností nelze mít za to, že rozhodnutí Ústavního soudu představovalo přepjatý formalismus v podobě nepřiměřeně přísné aplikace procesních pravidel, která by neoprávněně omezovala přístup stěžovatelů k Ústavnímu soudu.

Soud proto stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou.

Insolvenční právo

**Rozhodnutí ze dne 3. července 2025
ve věci č. 18381/23 – *Hodina proti České republice***

Výbor páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl o zjevné neopodstatněnosti stížnosti, jelikož v insolvenčním řízení, ve kterém vnitrostátní soudy schválily reorganizační plán společnosti, jejímž byl stěžovatel akcionářem, nedošlo k porušení jeho práva na ústní slyšení či kontradiktornost řízení podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatel patřil mezi akcionáře společnosti, u které došlo v roce 2019 k zahájení insolvenčního řízení a která v následujícím roce požádala insolvenční soud o povolení reorganizace. Společnost předložila insolvenčnímu soudu reorganizační plán, podle kterého se její základní kapitál měl snížit na nulu; všechny stávající akcie, včetně stěžovatelových, se měly zrušit bez náhrady a vydat nové. Ty ale byly upsány už jen hlavním insolvenčním věřitelem. Stěžovatel s plánem nesouhlasil. Měl za to, že sledoval nepoctivý záměr s cílem usnadnit jeho „vytlačení“ (squeeze-out) ze společnosti a namítal také údajnou podjatost znalce, který ocenil majetkovou podstatu. Při ústním jednání před insolvenčním soudem, na němž byl přítomen i stěžovatel,

vnitrostátní soudy už jen posuzovaly výhodnost reorganizačních opatření. K absenci ústního slyšení tedy nedošlo na počátku, kdy se zjišťuje insolvence, což by vedlo k porušení práva na spravedlivý proces (*Exel proti České republice*, č. 48962/99, rozsudek ze dne 5. července 2005, § 55–59).

V dané věci stěžovatel namítal jednak nepoctivý záměr reorganizačního plánu, jednak zaujatost znalce. Soud vyšel z toho, že vnitrostátní soudy vysvětlily, že poctivost záměru se týká skutečnosti, zda se dlužník upřímně snaží podle reorganizačního plánu uspokojit většinu věřitelů. To vyžaduje především přezkoumání plánu stran očekávaného uspokojení věřitelů. Soud přitom neshledal důvod odchytil se od závěru vnitrostátních soudů, podle kterých ústní projednání za daných okolností k posouzení stěžovatelovi námitky nebylo nezbytné. Stejně tak Soud akceptoval, že za okolností dané věci by možnost projednat údajnou zaujatost znalce při ústním slyšení neměla vliv na práva stěžovatele. K nestrannosti znalce vnitrostátní soudy uvedly, že akcionáři nemají právo hlasovat o znaleckém posudku, protože nejsou věřiteli s peněžitým nárokem

který ale v postavení akcionáře nemohl hlasovat ani klást otázky a vznášet námitky, věřitelé většinou hlasů odsouhlasili znalecký posudek i plán. Stejně tak posléze schválil reorganizační plán společnosti i insolvenční soud. Stěžovatel proti tomu marně brojil před soudy vyšších stupňů a u Ústavního soudu.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatel krom jiného namítal porušení práva na spravedlivé řízení, protože nebyl vnitrostátními soudy slyšen při jednání, nemohl účinně vznášet námitky proti reorganizaci, resp. se mu nedostalo kontradiktorního řízení.

Soud úvodem připomněl, že z požadavku veřejného projednání před soudem vyplývá až na výjimky i právo účastníka řízení na ústní slyšení. Výjimky se týkají povahy otázek, o kterých se v řízení rozhoduje. Veřejné jednání tak není třeba konat: a) neexistuje-li spor ohledně skutkových okolností, které lze u jednání vyjasnit, takže lze rozhodnout spravedlivě na základě spisu; b) jde-li o čistě právní otázky omezeného rozsahu či nižší míry složitosti; c) jsou-li předmětem řízení vysoce technické otázky (*Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalsku*, č. 55391/13 a další, rozsudek velkého senátu ze dne 6. listopadu 2018, § 190). Dále Soud podotkl, že případ stěžovatele se týkal až té fáze řízení, v níž

vůči společnosti. Navíc, i kdyby jiný znalecký posudek ocenil společnost vyšší hodnotou, nemělo by to dopad na postavení stěžovatele. Podle Soudu tak případ nevyvolával podstatné otázky stran objasnění skutkových zjištění ani složitou právní otázku. Zohlednil také, že stěžovatel mohl vznést námitky v písemných podáních a vnitrostátní soudy tyto posoudily na základě spisového materiálu. Soud proto uzavřel, že absence ústního slyšení neodporovala požadavkům podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, protože věc se týkala hledání řešení insolvence, nikoli jejího zjišťování, a vnitrostátní soudy zvažily stěžovatelovy námitky na základě spisu a jeho písemných podání (*Varela Assalino proti Portugalsku*, č. 64336/01, rozhodnutí ze dne 25. dubna 2002).

K námitce stěžovatele, že nemohl účinně vznést námitky proti reorganizačnímu plánu, Soud zdůraznil, že vznesl své argumenty písemně a vnitrostátní soudy se s jeho námitkami řádně vypořádaly v odůvodněných rozhodnutích, která nebyla svévolná či nerozumná.

K námitce stěžovatele, že se mu nedostalo kontradiktorního řízení, protože odvolací soud změnil náhled na to, zda mají akcionáři právo hlasovat během schůze

věřitelů, čímž mu odepřel možnost účinně hájit svou věc, Soud podotkl, že změna byla ve prospěch stěžovatele; jeho hlas proti reorganizačnímu plánu tak byl nakonec vzat v úvahu. V každém případě toto nemohlo nijak změnit celkový výsledek. Uvedená změna právního posouzení odvolacím soudem tedy neohrozila kontradiktornost řízení.

Vzhledem k výše uvedenému Soud dospěl k závěru, že řízení jako celek bylo spravedlivé, jak vyžaduje čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Stížnost je tedy zjevně neopodstatněná a lze ji odmítnout podle čl. 35 odst. 3 písm. b) a odst. 4 Úmluvy. Soud proto rozhodl o nepřijetí stížnosti.

Sexuální násilí

**Rozsudek ze dne 4. září 2025
ve věci č. 30556/22 – E. A. a Association
européenne contre les violences faites
aux femmes au travail proti Francii**

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal, že došlo k porušení článků 3 a 8 Úmluvy v souvislosti s vyšetřováním sexuálního násilí vůči stěžovatelce ze strany jejího nadřízeného na pracovišti. Francie nezajistila dostatečně jasný a účinný trestní rámec pro postih nekonsenzuálních sexuálních aktů, a navíc platný rámec vnitrostátní orgány navíc neaplikovaly způsobem, který by stěžovatelce poskytl účinnou ochranu a zabránil její sekundární viktimizaci.

I. SKUTKOVÝ STAV

První stěžovatelka, E. A., pracovala od roku 2010 v nemocniční lékárně vedené K. B., který měl významné postavení v rámci dané nemocnice. Druhou stěžovatelkou je nevládní organizace Association européenne contre

partnerky K. B., která popsala podobný vzorec násilného, dominantního a psychicky devastujícího vztahu. Znalci u E. A. diagnostikovali těžké posttraumatické potíže a tzv. stockholmský syndrom, u K. B. pak silné, špatně kontrolované sexuální a agresivní pudy.

Státní zástupce však zahájil trestní stíhání pouze pro ublížení na zdraví a sexuální obtěžování s přitěžujícími okolnostmi spočívajícími v tom, že K. B. byl nadřízeným E. A.; nezahájil stíhání pro znásilnění či sexuální napadení. Prvostupňový soud v roce 2017 uznal K. B. vinným ze skutků, pro něž byl obžalován, a zdůraznil, že K. B. se vůči stěžovatelce choval agresivně a ponižujícím způsobem, což mělo dopad na zhoršení jejího fyzického a duševního zdraví. Soudce, jemuž věc připadla, neměl pravomoc překvalifikovat věc na znásilnění, a odmítl ji překvalifikovat na sexuální napadení s odůvodněním, že v jednání chybělo násilí, nátlak, hrozba nebo překvapení.

E. A. se proti rozsudku odvolala a požadovala překvalifikování trestných činů na sexuální napadení. Odvolací soud však naopak K. B. v roce 2021 zcela zprostil viny, přičemž zdůraznil, že E. A. podepsala „smlouvu mezi pánem a fenkou“, aktivně se podílela na některých jejích

les violences faites aux femmes au travail („AVFT“) zasazující se proti násilí na ženách v pracovním prostředí. V roce 2013 byla E. K. opakovaně hospitalizována na psychiatrii. Zároveň sdělila své přímé nadřízené, že už po dobu několika let je mezi ní a K. B. intimní vztah, v němž K. B. postupně začal uplatňovat sadomasochistické a vysoce kontrolující praktiky. E. A. popisovala rostoucí psychický nátlak, izolaci, ponižování na pracovišti, vyhrožování profesními následky a eskalující násilné sexuální praktiky včetně opakovaných nedobrovolných análních penetrací, fackování, bití a ponižování.

Na doložení svých tvrzení předložila stěžovatelka korespondenci s K. B. a dokument s názvem „smlouva pána s fenkou“, na jehož základě byla jakožto „fenka“ zavázána k ponižujícím sexuálním a podřízeným rolím. Dokument byl spolupodepsán K. B. a opatřen razítkem jeho funkce. Nemocnice zahájila interní šetření, K. B. suspendovala a oznámila věc státnímu zástupci.

E. A. podala trestní oznámení pro znásilnění, sexuální napadení, ublížení na zdraví, sexuální a morální obtěžování a zneužití bezbrannosti. Policie vyslechla stěžovatelku, její kolegy i rodinu a další svědky včetně bývalé

ustanoveních a v komunikaci se sestrou K. B. projevovale vůli ve vztahu pokračovat. Z toho odvodil její souhlas se všemi sexuálními praktikami a zprostil K. B. viny ze sexuálního obtěžování. Kasační soud v roce 2022 doložení E. A. a přistoupení asociace AVFT odmítl.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKŮ 3 A 8 ÚMLUVY

Stěžovatelky tvrdily, že došlo k porušení práv E. A. chráněných články 3 a 8 Úmluvy, jelikož právní rámec neposkytoval dostatečnou ochranu před nekonsenzuálními sexuálními akty. Dále tvrdily, že vnitrostátní orgány nesplnily svou povinnost účinně vyšetřit činy oznámené E. A. a potrestat pachatele a že vystavily E. A. sekundární viktimizaci.

a) K přijatelnosti

Soud připomněl, že aby měla fyzická osoba, nevládní organizace nebo skupina jednotlivců právo podat individuální stížnost, musí být obětí porušení práv chráněných Úmluvou (Aksu proti Turecku, č. 4149/04, rozsudek ze dne 15. března 2012, § 50–51). Soud obvykle nepříznává postavení oběti spolku, pokud neexistuje

opatření, které se ho přímo dotýká, a to ani v případě, že by mohly být ohroženy zájmy jeho členů. Soud konstatoval, že AVFT nemá postavení „oběti“ podle článku 34 Úmluvy, protože sama neutrpěla žádnou újmu. Podotkl, že jelikož E. A. podala vlastní individuální stížnost a byla před Soudem řádně zastoupena, AVFT nemá oprávnění podat stížnost ani vlastním jménem, ani jako její zástupkyně. Stížnost AVFT proto odmítl jakožto nepřijatelnou *ratione personae*.

Stížnost E. A. naopak prohlásil za přijatelnou a odmítl námitky vlády ohledně nevyčerpání prostředků nápravy.

b) K odůvodněnosti

1. Obecné zásady

Soud zopakoval, že znásilnění a závažné sexuální napadení jsou špatným zacházením ve smyslu článku 3 a zároveň zasahují do základních aspektů soukromého života podle článku 8 (Y *proti Bulharsku*, č. 41990/18, rozsudek ze dne 20. února 2020, § 63–65). Státy proto mají pozitivní povinnost jednak přijmout účinná trestní ustanovení kriminalizující sexuální akty bez souhlasu, a jednak tato ustanovení účinně uplatňovat (M. C. *proti Bulharsku*, č. 39272/98, rozsudek ze dne 4. prosince 2003, § 153 a 166). Pozitivní závazky musí být vykládány ve světle mezinárodních nástrojů, a zejména Istanbulske úmluvy, která poskytuje komplexní rámec pro

označuje Soud zejména: existenci nevyváženého vztahu mezi pachatelem a obětí; nízký věk oběti a její věkový rozdíl od pachatele; psychickou křehkost oběti a její zvláštní zranitelnost; opilost; faktory vysvětlující stav šoku v době události; jakož i psychologický dopad události na oběť. Soud rovněž zohledňuje, zda byl pachatel některý z těchto prvků zranitelnosti znám.

Povinnost chránit jednotlivce před násilnými činy ze strany jiných soukromých osob se vztahuje i na profesní sféru (Špadijer *proti Černé Hoře*, č. 31549/18, rozsudek ze dne 9. listopadu 2021, § 87). Zejména pokud jde o sexuální násilí páchané na pracovišti, vztah moci a podřízenosti představuje důležitý aspekt pro posouzení důkazů a chování oběti (C. *proti Rumunsku*, č. 47358/20, rozsudek ze dne 30. srpna 2022, § 80).

2. Aplikace zásad na projednávanou věc

i. K vnitrostátnímu právnímu rámci

Soud konstatoval, že francouzské trestní právo sice výslovně neuvádělo pojem *souhlas* v definici znásilnění a sexuálního napadení, avšak jeho absence je dlouhodobě zohledňována judikaturou kasačního soudu. Zpráva GREVIO (Skupiny expertů Rady Evropy proti

prevenci, stíhání a odstranění násilí páchaného na ženách a ochranu obětí (J. L. *proti Itálii*, č. 5671/16, rozsudek ze dne 27. května 2021, § 120).

i. Povinnost zavést vnitrostátní právní rámec

Pozitivní závazky podle článků 3 a 8 vyžadují právní rámec chránící fyzickou a morální integritu, včetně ochrany před závažnými činy jako je znásilnění. Státy mají v této oblasti prostor pro uvážení, ten však není neomezený. Účinná ochrana proti znásilnění vyžaduje trestní postih všech sexuálních aktů bez souhlasu, i tehdy, když oběť nekladla fyzický odpor (M. C. *proti Bulharsku*, cit. výše, § 150, 155–156).

ii. Povinnost účinně používat vnitrostátní právní rámec

Pokud osoba vznesla hájitelné tvrzení, že se stala obětí činů v rozporu článku 3 a 8 Úmluvy, musí vnitrostátní orgány provést účinné vyšetřování, které bude způsobilé zjistit skutkový stav a v případě potřeby identifikovat a potrestat odpovědné osoby (B. V. *proti Belgii*, č. 61030/08, rozsudek ze dne 2. května 2017, § 56).

Vyšetřování a jeho závěry se musí primárně zaměřit na posouzení absence souhlasu (M. C. *proti Bulharsku*, cit. výše, § 181). To musí odrážet požadavek svobodné vůle mít konkrétní sexuální vztah v době jeho uskutečnění a s přihlédnutím k jeho okolnostem (H. W. *proti Francii*, č. 13805/21, rozsudek ze dne 23. ledna 2025, § 91). Za aspekty relevantní pro posouzení souhlasu

násilí na ženách a domácímu násilí) z roku 2019 však upozornila na právní nejistotu a kolísavý výklad znaků skutkové podstaty, která nepostihuje všechny situace absence souhlasu, zejména u obětí ve stavu šoku. Soud zároveň poukázal na rostoucí evropský konsensus ohledně výslovného zakotvení souhlasu do definice znásilnění nebo obdobných trestných činů a uznání absence takového souhlasu za skutkovou podstatu trestného činu. To odpovídá i mezinárodním závazkům Francie plynoucím zejména z ratifikace Istanbulske Úmluvy.

ii. K použití vnitrostátního právního rámce

Soud konstatoval, že vnitrostátní orgány reagovaly na oznámení E. A. bez prodlení: nemocnice zahájila šetření, pozastavila K. B. výkon funkce a věc oznámila státnímu zástupci, načež bylo zahájeno trestní vyšetřování doplněné znaleckými posudky. Proti K. B. bylo zahájeno trestní stíhání, i když byl nakonec zproštěn obžaloby. Samotné zproštění však podle Soudu neznamená, že povinnost účinného vyšetřování nebyla splněna; je třeba posoudit, zda řízení jako celek poskytlo E. A. účinnou ochranu před nekonsenzuálními sexuálními akty.

Soud se *zprv* zaměřil na *účinnost vyšetřování a trestního stíhání*. Konstatoval, že oznámení E. A. obsahovalo hájitelná tvrzení o znásilnění a sexuální napadení. Přesto bylo vyšetřování nejasně vymezeno a jeho rozsah zúžen pouze na ublížení na zdraví a sexuální obtěžování. Tato tvrzení byla proto zohledněna jen okrajově, navzdory jejich závažnosti.

Skutky, pro něž byl K. B. stíhán, byly kvalifikovány jako ublížení na zdraví a sexuální obtěžování, ačkoli fakticky šlo o závažné sexuální násilí včetně nedobrovolné anální penetrace. Podle Soudu tak nebyla během vyšetřování a stíhání účinně použita ustanovení postihující nedobrovolné sexuální akty.

Soud připomněl, že běžně nepřehodnocuje vyšetřovací postupy, avšak opomenutí zjevně nezbytné vyšetřovací stopy může zásadně narušit schopnost vyšetřování objasnit skutkový stav a určit odpovědné osoby. Od počátku bylo tvrzeno, že sexuální násilí se odehrálo v kontextu kontroly vykonávané K. B. a mělo na E. A. závažné psychické následky, včetně hospitalizace. Podle Soudu proto bylo klíčové zkoumat, zda byla E. A. za těchto okolností schopna svobodně udělit souhlas k sexuálními aktům.

Analýza korespondence mezi E. A. a K. B. byla zásadní pro pochopení jejich vztahu, avšak vyšetřování v tomto směru bylo nedostatečné. Vyšetřovatelé neopatřili další důkazy a opožděné zabavení techniky K. B. vedlo

ke ztrátě digitálních důkazů, aniž by soudní vyšetřování tuto mezeru napravilo.

Ačkoli psychiatrické vyšetření prokázalo u E. A. závažné trauma a příznaky stockholmského syndromu, nebylo provedeno další šetření, které by posoudilo, zda tyto skutečnosti ovlivnily její schopnost svobodně souhlasit se sexuálními stykem. Soud uzavřel, že vyšetřování skutkových okolností nebylo provedeno dostatečně důkladně. Celé řízení trvalo osm let a šest měsíců a probíhalo před soudy tří stupňů. Významná zdržení nastala jak ve fázi vyšetřování, tak v odvolacím řízení. Soud našel, že řízení nebylo provedeno s požadovanou rychlostí.

Zadruhé se Soud zabýval tím, jak soudy vyhodnotily existenci souhlasu na straně stěžovatelky. Konstatoval, že prvoinstanční soud odmítl překvalifikovat skutky na závažné sexuální napadení s odůvodněním, že nebylo prokázáno použití násilí, nátlaku, hrozby ani překvapení. Přestože konstatoval psychickou a emoční zranitelnost E. A., zneužití autority ze strany K. B., výhrůžky profesními důsledky i postupné zhoršování jejího zdraví, tyto skutečnosti nijak nepromítl do hodnocení souhlasu ani do posouzení morálního nátlaku. Odvolací soud následně K. B. plně zprostil obžaloby a uzavřel, že E. A. s jednáním souhlasila. Svůj závěr opřel zejména o existenci „smlouvy“ upravující sadomasochistické praktiky a o komunikaci E. A. na sociální síti, z níž dovedl její úmysl ve vztahu za daných podmínek pokračovat.

Soud konstatoval, že mezi E. A. a K. B. vznikl na pracovním intimní vztah, který se odehrával v kontextu opakovaného psychického týrání v soukromí. Z výpovědí vyplývá, že K. B. vůči E. A. stupňoval ponižující a agresivní projevy, zvyšoval kontrolu nad jejím každodenním životem a projevoval vůči ní úmyslnou ambivalentnost. Soud toto jednání kvalifikoval jako donucovací kontrolu, tedy formu systematické dominance podkopávající psychickou integritu a autonomii oběti, jak vyplývá i z judikatury Soudu (*Volodina proti Rusku*, č. 41261/17, 9. července 2019, § 81) a zpráv GREVIO. Takové chování může oběť uvést do stavu zvláštní zranitelnosti a oslabit její úsudek. Vyšetřující soudce navíc konstatoval, že K. B. měl na E. A. mimořádně silný psychologický vliv.

Soud připomněl, že souhlas musí vyjadřovat svobodnou vůli k určitému konkrétnímu jednání v čase a kontextu, kdy k němu dochází (*H. W. proti Francii*, cit. výše, § 91), a že je ze své podstaty odvolatelný. Žádná dřívější dohoda, včetně písemné „smlouvy“, nemůže předem legitimizovat budoucí násilné sexuální praktiky. Odvolací soud proto neměl stavět svůj závěr o souhlasu stěžovatelky na pouhém podpisu takového dokumentu, ale měl pečlivě prověřit tvrzení E. A., že konkrétní akty

proběhly proti její vůli nebo pokračovaly navzdory jejím prosbám, aby s nimi K. B. přestal.

Soud kvalifikoval „smlouvu pána s fenkou“, kterou K. B. opakovaně upravoval, jako nástroj donucovací kontroly. Zapojení stěžovatelky do její formulace označil za irelevantní. Tím, že odvolací soud použil tento dokument proti ní a dovedl z něj její všeobecný souhlas, vystavil ji podle Soudu sekundární viktimizaci, přičemž takové zdůvodnění je jak vyvolávající vinu, tak stigmatizující a může jiné oběti odradit od podání trestního oznámení. Vnitrostátní orgány tak nedostály své povinnosti chránit důstojnost stěžovatelky (*L. a ostatní proti Francii*, č. 46949/21, rozsudek ze dne 24. dubna 2005, § 226).

iii. Závěr

Soud shrnul, že kombinace nedostatků tehdejšího právního rámce a jeho vadné aplikace – zejména vyloučení závažných sexuálních deliktů z rámce vyšetřování, neúplné a pozdní dokazování, nadměrná délka řízení a nekontextuální, formalistické posouzení souhlasu oběti – znamenaly, že Francie nesplnila své pozitivní závazky zajistit účinný trestní postih sexuálních aktů bez

souhlasu a účinnou ochranu E. A. Shledal proto porušení článků 3 a 8 Úmluvy.

Rozsudek ze dne 3. července 2025 ve věci č. 28150/22 – N. T. proti Kypru

Senát první sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že vnitrostátní orgány v reakci na oznámení stěžovatelky o znásilnění nedostály pozitivnímu závazku provést účinné vyšetřování. Tím došlo k porušení článků 3 a 8 Úmluvy. Shledal rovněž, že jazyk použitý v rozhodnutí o zastavení trestního stíhání vyjadřoval předsudky, sexistické stereotypy a vedl k sekundární viktimizaci stěžovatelky, která tak byla vystavena diskriminačnímu zacházení na základě pohlaví. Proto došlo rovněž k porušení článku 14 ve spojení s články 3 a 8 Úmluvy.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatelka v dubnu 2021 oznámila policii, že ji před 10 lety znásilnil A. T., kterého znala ze školy. V době tvrzeného incidentu bylo stěžovatelce 18 let.

V lednu 2011 mělo dojít k tomu, že stěžovatelka vyrazila s kamarádkou do klubu a později potkala A. T. Podle její výpovědi ke znásilnění došlo v prostoru skladu patřícímu otci A. T., kam ji A. T. přivedl. Tam se měl stěžovatelku nejprve pokoušet svléct. Tomu se bránila, ale fyzicky ji přemohl. Poté ji měl znásilnit vaginálně

Následně musela být stěžovatelka ošetřena na pohotovosti pro úzkostnou poruchu.

V prosinci 2021 státní zastupitelství rozhodlo o zastavení trestního stíhání A. T. Mezi důvody uvedlo otázku důvěryhodnosti stěžovatelky, nesrovnalosti ve výpovědích a důkazech a vztah stěžovatelky k A. T., který mohl ovlivnit její chování a vyslat nesprávný signál, že se sexem souhlasí.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

Stěžovatelka namítala, že vyšetřování jejího trestního oznámení, které se týkalo znásilnění, nebylo účinné. Vnitrostátní orgány k ní nepřístupovaly citlivě jako k oběti znásilnění. Obecně nebyla respektována její práva oběti, byla vystavena sekundární viktimizaci a diskriminačnímu zacházení, v důsledku čehož měla být porušena její práva chráněná články 3 a 8 Úmluvy, stejně jako článkem 14 ve spojení s těmito ustanoveními.

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKŮ 3 A 8 ÚMLUVY

a) Obecné zásady vyplývající z judikatury Soudu

Soud shledal, že namítaný zásah do práv stěžovatelky spadá pod rozsah článku 3 Úmluvy a týká se základních

a orálně. Bránila se škrábáním a kousáním. Na těle měla modřiny a stopy pokousání na krku, které v noci ukázala své kamarádce C. S., aniž by spolu mluvily o jejich původu. Později o znásilnění řekla svému kamarádovi. O několik let později vyhledala také psychologickou pomoc.

Na policii se rozhodla obrátit poté, co se dozvěděla, že A. T. měl znásilnit další dívku ze školy, která to nechtěla oznámit. Policie zahájila vyšetřování a postupně vyslechla stěžovatelku, svědky a A. T., který odmítl vypovídat.

Stěžovatelka poté v květnu 2021 poprvé doplnila svou výpověď. Důvodem byla informace, že A. T. měl mít jejich textové konverzace, které údajně potvrzovaly, že její oznámení nebylo pravdivé. Stěžovatelka policii ukázala textovou zprávu z prosince 2011, v níž A. T. napsala, že ho miluje. Státní zástupce si poté vyžádal další doplnění stěžovatelky, ve kterém sdělila, že rok před znásilněním měla s A. T. konsenzuální sexuální styk. Řekla to policistce u prvního výsledku, ale ani jedna z nich v tom tehdy neviděla souvislost s oznámením o znásilnění, takže informace nebyla zachycena v zápisu. Podle státních zástupců byly ve vyjádřeních stěžovatelky nesrovnalosti. Kvůli jejich vyjasnění a ověření důvěryhodnosti stěžovatelky se v říjnu 2021 uskutečnilo setkání státních zástupců se stěžovatelkou.

hodnot soukromého života na poli článku 8 Úmluvy (E. G. proti Moldavsku, č. 37882/13, rozsudek ze dne 13. dubna 2021, § 39). Námitky je proto možné posuzovat společně na poli obou článků.

Ve své dřívější judikatuře Soud stanovil, že státy mají pozitivní závazek přijmout trestněprávní předpisy, které účinně postihují znásilnění a které musí vnitrostátní orgány účinně prosazovat při vyšetřování a v trestním stíhání (M. C. proti Bulharsku, č. 39272/98, rozsudek ze dne 4. prosince 2003, § 149, 151 a 153). Pozitivní závazky vyžadují kriminalizaci a účinné stíhání všech nedobrovolných sexuálních činů (M. G. C. proti Rumunsku, č. 61495/11, rozsudek ze dne 15. března 2016, § 59 a E. G. proti Moldavsku, cit. výše, § 39).

Podle Soudu trestní stíhání a trestání hrají důležitou institucionální roli v boji proti genderově podmíněnému násilí a rozdílnému zacházení na základě pohlaví (J. L. proti Itálii, č. 5671/16, rozsudek ze dne 27. května 2021, § 141). V této oblasti se Soud často opírá o různé mezinárodní nástroje, zejména o Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, známou i jako Istanbulskou úmluvu (Vučković proti Chorvatsku, č. 15798/20, rozsudek ze dne 12. prosince

2023, § 57). K požadavkům mezinárodních nástrojů Soud v minulosti shledal, že účinné trestní vyšetřování musí být dostatečně důkladné. Vnitrostátní orgány musí učinit všechna rozumná opatření, aby objasnily skutkové okolnosti případu. Nesmí se spoléhat na unáhlené či nepodložené závěry, které povedou k uzavření vyšetřování. Nedostatek vyšetřování, který podřívá schopnost orgánů zjistit skutkové okolnosti nebo odpovědné osoby, nedostojí těmto požadavkům ([X a ostatní proti Bulharsku](#), č. 22457/16, rozsudek velkého senátu ze dne 2. února 2021, § 185).

Vyšetřování a jeho závěry podle Soudu mají být zaměřeny na otázku nesouhlasu se sexem. Jeho prokázání není v případech chybějících přímých důkazů znásilnění jednoduché. Vnitrostátní orgány ale musí prošetřit všechny skutečnosti a rozhodnout na základě všech okolností ([M. C. proti Bulharsku](#), cit. výše, § 181 a [M. G. C. proti Rumunsku](#), cit. výše, § 72).

Soud připomněl, že v minulosti již popsal vývoj chápání, jakým způsobem oběti prožívají znásilnění. V této oblasti se vyvíjely také právo a praxe, které následovaly společenský posun směrem ke skutečné rovnosti pohlaví a respektu k sexuální autonomii ([M. C. proti Bulharsku](#), cit. výše, § 165–166). Aby stát dostal svým pozitivním závazkům, musí v trestním stíhání ochránit důstojnost, soukromý život a pověst domnělých obětí. Podle Soudu je nezbytné, aby vnitrostátní soudy

neopakovaly sexistické stereotypy, minimalizovaly genderově podmíněné násilí a nevystavovaly ženy sekundární viktimizaci používáním moralizujícího a obviňujícího jazyka, který by snižoval důvěru obětí v soudní systém ([J. L. proti Itálii](#), cit. výše, § 139–141).

b) Použití těchto zásad na projednávanou věc

Jelikož Kypr přijal právní rámec a další opatření na ochranu obětí sexuálního násilí, Soud se zabýval tím, jak vnitrostátní orgány prosazovaly tyto předpisy v praxi ([M. G. C. proti Rumunsku](#), cit. výše, § 63–64). Připomněl, že jeho role není nahrazovat posouzení skutkových okolností vnitrostátními orgány ani rozhodovat o trestní odpovědnosti údajných pachatelů. Stejně tak není jeho úkolem zpochybňovat směr, kterým se orgány ubíraly při vyšetřování, pokud nešlo o zjevné opomenutí zásadního prvku nebo svévoli.

Soud uznal, že v projednávané věci nebyly vnitrostátní orgány v jednoduché pozici. Ke znásilnění mělo dojít před deseti lety. Navíc stály před dvěma odlišnými verzemi událostí a neměly dostatek přímých důkazů. V podobných případech Soud shledal, že je třeba citlivě posoudit kontext a přihlídnout ke všem okolnostem, které mohou osvětlit důvěryhodnost stran; např. lze provést výslech dalších svědků nebo si vyžádat odborný psychologický posudek ([I. C. proti Rumunsku](#), č. 36934/08, rozsudek ze dne 24. května 2016, § 54).

Soud v tomto směru shledal určitá pochybení. Poukázal na to, že další dívka, kterou měl A. T. údajně znásilnit, rovněž navštěvovala stejnou školu jako stěžovatelka a A. T.; vnitrostátní orgány proto měly proto např. vyslechnout spolužáky a další známé, kteří mohli pomoci s hodnocením věrohodnosti výpovědí ([M. C. proti Bulharsku](#), cit. výše, § 177).

Soud se ale zaměřil hlavně na to, jestli vnitrostátní orgány konzistentně hodnotily dostupné důkazy a dostatečně a přesvědčivě odůvodnily konečné rozhodnutí ([M. M. B. proti Slovensku](#), č. 6318/17, rozsudek ze dne 26. listopadu 2019, § 72). Přihlédl k tomu, že rozhodnutí zastavit trestní stíhání se nezakládalo na nedostatku důkazů, ale na údajných rozporech ve vyjádřeních stěžovatelky, např. když nejprve uvedla, že s A. T. mezi lety 2009 a 2011 nemluvila.

Vnitrostátní orgány naopak přikládaly příliš velký důraz projevům náklonnosti stěžovatelky k A. T. Rozhodnutí zastavit trestní stíhání se také výrazně opíralo o ztrátu přátel stěžovatelky, nejistotu, jestli by souhlasila s pohlavním stykem, pokud by se A. T. nechoval násilně a možnost, že směrem k němu vysílala "špatné signály",

které si mohl vyložit jako souhlas. Vnitrostátní orgány si nevyžádaly znalecký posudek, který by byl vhodný vzhledem ke věku stěžovatelky, jejím emočním vazbám k A. T. a možným důsledkům traumatu ([I. C. proti Rumunsku](#), cit. výše, § 58 a [I. G. proti Moldavsku](#), č. 53519/07, rozsudek ze dne 15. května 2012, § 43). Dostatečně nevážily rozporná vyjádření a některá tvrzení stěžovatelky vůbec nevzaly v úvahu, byť mohla ukazovat na její chybějící souhlas – např. prosby, ať A. T. přestane, modřiny, které ukázala C. S., či rozrušení, které ji vedlo k vyhledání psychologické pomoci.

Soud proto rozhodnutí o zastavení stíhání považoval za selektivní a vedoucí k sekundární viktimizaci stěžovatelky používáním moralizujícího a obviňujícího jazyka ([J. L. proti Itálii](#), cit. výše, § 141). Hlavní rozpor ve výpovědích stěžovatelky byl podle Soudu výsledkem pochybení policie, která kompletně nezaznamenala její první výpověď. Rozhodnutí zastavit trestní stíhání tak nebylo přesvědčivé. Soud uznal obtíže, kterým čelily vnitrostátní orgány s ohledem na časový odstup i absenci přímých důkazů. Dospěl však k závěru, že se jim nepodařilo skutkový stav řádně objasnit, protože neprovedly dostatečně citlivé hodnocení všech souvislostí a

nepřihledly náležitě ke specifickým psychologickým aspektům případů sexuálního zneužívání, zejména pokud je pachatel osobou blízkou oběti.

Soud dále shledal, že vnitrostátní orgány nerespektovaly práva stěžovatelky jako oběti a její důstojnost. Přihlédl k tomu, že stěžovatelka musela opakovat svou výpověď, byla vyslechnuta bez přítomnosti právníka nebo jiné vhodné osoby a neexistuje žádný záznam jejího setkání se státními zástupci, který vedl k zastavení trestního stíhání a podle tvrzení stěžovatelky způsobil, že musela být ošetřena na pohotovosti. Stěžovatelka se také o zastavení trestního stíhání dozvěděla oficiálně až dva dny po rozhodnutí a bez udání důvodu byla odmítnuta její žádost o nahlížení do spisu. Nebyl tak naplněn ani požadavek na dostatečný přístup oběti k vyšetřování (X a ostatní proti Bulharsku, cit. výše, § 189).

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 14 ÚMLUVY VE SPOJENÍ S ČLÁNKY 3 A 8

Podle Soudu některé argumenty státních zástupců a použitý jazyk vyjadřovaly předsudky a sexistické stereotypy. Ty mohou podryvat důvěru žen, které jsou oběťmi genderově podmíněného násilí, v soudní systém. S odkazem na své závěry o sekundární viktimizaci stěžovatelky Soud shledal, že rozhodnutí o zastavení trestního stíhání bylo diskriminační na základě pohlaví (srov. *Opuz proti Turecku*, č. 33401/02, rozsudek ze dne 9. června 2009, § 184–191 a 200).

názory na svobodnou vůli žen je nutné odmítnout jako zastaralé a podryvající jejich autonomii. Soud v minulosti potvrdil, že souhlas musí odrážet svobodnou vůli mít sexuální vztah v určité době a za určitých podmínek (*H. W. proti Francii*, č. 13805/21, rozsudek ze dne 23. ledna 2025, § 91; rovněž čl. 36 odst. 2 Istanbulské úmluvy). Podle soudce jakákoli interpretace, která dovozuje souhlas ženy z jejích citů, závažným způsobem legitimizuje sexuální násilí. Ženu nelze vinit za její city, které také nemohou legitimizovat žádnou formu násilí. Proto bylo zásadní, aby Soud přezkoumal stížnost také v rámci článku 14 Úmluvy.

Spravedlivé řízení

Rozsudek ze dne 16. září 2025 ve věci č. 31722/22 – *Seppern proti Estonsku*

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy tím, že vnitrostátní soudy použily výňatky z přepisů nezákonných odposlechů k označení výpovědi stěžovatele za nevěrohodnou,

Soud také odkázal na zprávu GREVIO (Skupiny expertů Rady Evropy proti násilí na ženách a domácímu násilí) o Kypru. Ta informovala, že na Kypru jsou velmi rozšířené předsudky a patriarchální přístup u policie a objevují se příklady sexistického a nenávistného přístupu k ženským obětem sexuálního násilí mimo jiné u některých státních zástupců. Ti neměli pochopení pro změny v přístupu k prokazování znásilnění. Soud tak shledal, že nedostatky a zejména metody využití k hodnocení souhlasu stěžovatelky ji nejenom zbavily potřebné ochrany, ale rovněž vystavily sekundární viktimizaci, která představuje diskriminační zacházení.

Soud shrnul, že reakce vnitrostátních orgánů na stěžovatelčino obvinění ze znásilnění nenaplnila pozitivní požadavky státu účinně prosazovat trestněprávní předpisy při vyšetřování a v trestním stíhání. Vnitrostátní orgány selhaly, protože nezjistily skutkové okolnosti citlivým posouzením kontextu a s ohledem na psychologické faktory případu sexuálního násilí páchaného blízkým oběti. Proto došlo k porušení článků 3 a 8 Úmluvy a článku 14 ve spojení s články 3 a 8.

III. ODDĚLENÉ STANOVISKO

Soudce Krenc se ve svém souhlasném stanovisku zaměřil na otázku souhlasu. Některá tvrzení vnitrostátních orgánů vyvolávala dojem, jako by stěžovatelčiny city mohly být považovány za projev jejího souhlasu. Takové

a vlastní odsouzení stěžovatele založily na jiných důkazech.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatel byl obžalován ze spáchání několika trestných činů – kráčení daní, podvodu, padělání dokumentů a jejich následného užití. V průběhu vyšetřování byly pořízeny telefonní odposlechy jeho rozhovorů se třetími osobami. Prvostupňový soud označil tyto nahrávky za nezákonné a coby důkazy nepřijatelné, jelikož rozhodnutí o povolení odposlechu nebylo dostatečně odůvodněno z hlediska nezbytnosti zásahu do soukromí stěžovatele. Na žádost státního zástupce však prvostupňový soud povolil použití výňatků z přepisů odposlechů za účelem posouzení věrohodnosti stěžovatelovy výpovědi na hlavním líčení, což odůvodnil odkazem na ustanovení trestního řádu, které takový postup umožňovalo. Prvostupňový soud následně označil výpověď stěžovatele za nevěrohodnou v důsledku rozporů se zpřístupněnými částmi odposlechů a shledal stěžovatele vinným. Při rozhodování o vině stěžovatele se vnitrostátní soudy opřely o celou řadu

důkazů, například o výpovědi svědků, znalecký posudek, informace z banky či veřejných rejstříků.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces tím, že vnitrostátní soudy při hodnocení věrohodnosti jeho výpovědi vycházely z výňatků z přepisů nezákonných odposlechnů.

a) Obecné zásady

Článek 6 Úmluvy sice zaručuje právo na spravedlivý proces, ale nestanoví žádná pravidla ohledně přípustnosti důkazů ani o způsobu, jakým by měly být důkazy posuzovány [Moreira Ferreira proti Portugalsku (č. 2), č. 19867/12, rozsudek velkého senátu ze dne 11. července 2017, § 83]. Je třeba rozlišovat mezi přípustností důkazů (tj. otázkou, které důkazy mohou být předloženy soudu) a právy obhajoby ve vztahu k důkazům, které byly soudu skutečně předloženy. Úlohou Soudu není určovat, zda konkrétní druhy důkazů – například důkazy získané nezákonně podle vnitrostátního práva – mohou být přípustné, nebo zda byl stěžovatel vinen či nikoli. Jeho úkolem je posoudit spravedlivost řízení jako celku (Bykov proti Rusku, č. 4378/02, rozsudek ze dne 10. března 2009, § 89). Při určování, zda bylo řízení jako celek spravedlivé, je třeba zohlednit také práva obhajoby, včetně toho, zda stěžovateli byla dána možnost

zpochybnit důkazy a bránit se jejich použití za okolností, kdy byly dodrženy zásady kontradiktorního řízení a rovnosti stran mezi obžalobou a obhajobou. Otázka, zda stěžovatelovy námitky proti důkazům byly vnitrostátními soudy řádně posouzeny, tj. zda byl stěžovatel skutečně „vyslechnut“, a zda soudy podložily svá rozhodnutí relevantním a dostatečným odůvodněním, jsou rovněž faktory, které je třeba při tomto posouzení zohlednit (Yüksel Yalçinkaya proti Turecku, č. 15669/20, rozsudek velkého senátu ze dne 26. září 2023, § 303, 310 a 324). Kromě toho je třeba zohlednit kvalitu důkazů, včetně toho, zda okolnosti, za nichž byly získány, vrhají pochybnosti na jejich spolehlivost nebo přesnost. Při tomto přezkumu Soud rovněž přihlíží k ostatním důkazům ve spisu a přikládá váhu tomu, zda dané důkazy byly či nebyly rozhodující pro výsledek řízení (Gäfgen proti Německu, č. 22978/05, rozsudek velkého senátu ze dne 1. června 2010, § 164).

b) Použití těchto zásad na projednávanou věc

Soud úvodem připomněl, že v několika dřívějších věcech shledal, že použití skrytých odposlouchávacích zařízení bylo v rozporu s článkem 8 Úmluvy. Nicméně v těchto případech rovněž konstatoval, že připuštění takto získaných informací jako důkazu nebylo za daných okolností v rozporu s požadavkem spravedlivosti podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy (Lysyuk proti Ukrajině, č. 72531/13, rozsudek ze dne 14. října 2021, § 66–76;

Hambardzumyan proti Arménii, č. 43478/11, rozsudek ze dne 5. prosince 2019, § 78–81; Dragoş Ioan Rusu proti Rumunsku, č. 22767/08, rozsudek ze dne 31. října 2017, § 51–57 a Dragojević proti Chorvatsku, č. 68955/11, rozsudek ze dne 15. ledna 2015, § 131–135).

V projednávané věci vnitrostátní soudy prohlásily odposlechy za nezákonné kvůli nedostatečnému odůvodnění, a současně za nepřípustné při dokazování. Navzdory tomu ale povolily použití výňatků z přepisů těchto hovorů v kontextu křížového výslechu stěžovatele za účelem posouzení věrohodnosti jeho výpovědi. Podle vnitrostátních soudů bylo takové použití zachycených telefonních hovorů v souladu s vnitrostátním právem. S tímto hodnocením nesouhlasil stěžovatel. Soud v tomto ohledu konstatoval, že není jeho úkolem vystupovat jako orgán čtvrté instance a zpochybnout výklad práva ze strany vnitrostátních soudů [Moreira Ferreira proti Portugalsku (č. 2), č. 19867/12, rozsudek velkého senátu ze dne 11. července 2017, § 83]. Prvostupňový i odvolací soud se s argumenty stěžovatele vypořádal důkladně a způsobem, který nelze považovat

za svévolný či zjevně nepřiměřený. Oba soudy vysvětlily, proč použití odposlechnů bylo v souladu s vnitrostátním právem, na čemž nic nemění skutečnost, že se zřejmě jednalo o první případ výkladu předmětných ustanovení trestního řádu.

Soud se dále zaměřil na otázku, jestli bylo řízení jako celek spravedlivé. Poukázal na skutečnost, že stěžovatel využil možnosti zpochybnit přípustnost důkazů získaných odposlechy, v důsledku čehož prvostupňový soud prohlásil tyto důkazy za nepřípustné. Odposlechy však přesto sehrály v řízení proti stěžovateli nepřímou roli a oslabily pozici obhajoby, jelikož prvostupňový soud povolil použití výňatků z odposlechnů za účelem posouzení věrohodnosti stěžovatelovy výpovědi před soudem. Právě s přihlédnutím k obsahu těchto výňatků soud označil výpověď stěžovatele za nevěrohodnou. Soud v tomto ohledu považoval za významnou procesní záruku, že vnitrostátní soudy měly k odposlechnům pouze omezený přístup – neměly přístup k úplným přepisům odposlechnů, pouze k určitým výrazům, na které upozornil státní zástupce. Stěžovatel navíc dostal a také využil příležitost vysvětlit zjevné rozpory mezi jeho výpovědí

u soudu a záznamy z odposlechlů. Stran jejich pravosti, spolehlivosti nebo přesnosti přitom nic nenamítal. Měl také možnost použití výňatků z odposlechlů pro účely posouzení věrohodnosti jeho výpovědi napadnout před dalšími soudními instancemi, což učinil. Prvostupňový a odvolací soud se přitom jeho argumentací důkladně zabývaly. Konečně Soud také poukázal na skutečnost, že stěžovatelovo odsouzení se opíralo o řadu dalších důkazů a použití výňatků z odposlechlů nebylo pro výsledek řízení určující.

Soud tedy vzhledem k dostupným procesním zárukám a tomu, že výňatky z odposlechlů nebyly pro výsledek řízení rozhodující, dospěl k závěru, že k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy nedošlo.

III. ODDĚLENÁ STANOVISKA

Soudce Pavli se ve svém souhlasném stanovisku vymezil vůči odůvodnění většiny týkajícímu se výkladu ustanovení trestního řádu vnitrostátními soudy, dle něž bylo možné použít výňatky nezákonných odposlechlů pro účely posouzení věrohodnosti stěžovatelovy výpovědi. Tento výklad byl oproti znění textu poněkud extenzivní. Vnitrostátní právní rámec umožňující tajné sledování osob a zásahy do práva na soukromí musí být dostatečně přesný, jasný a předvídatelný. Pokud jsou nezákonně pořízené důkazy podle vnitrostátního práva nepřijatelné, měly by se vnitrostátní soudy zdržet

vytváření „zadních vrátek“ pro jejich použití v řízení. Přínejmenším by takový postup měl být ospravedlnitelný jen při existenci závažných důvodů.

Soudkyně Ní Raifeartaigh ve svém souhlasném stanovisku upozornila na problematické rozlišování mezi „přímým“ a „nepřímým“ použitím nezákonně získaných důkazů. Dle vnitrostátních soudů bylo přímé použití odposlechlů k prokázání viny stěžovatele protiprávní, ale nepřímé použití jejich vybraných částí při výslechu stěžovatele před soudem již možné bylo. Toto rozlišení Soud v rozsudku neakcentoval. Podle soudkyně by se v budoucnu mohlo stát předmětem bližšího zkoumání Soudu, pokud by nepřímé použití nezákonně získaných důkazů hrálo rozhodující roli pro odsouzení. To nebyl tento případ. Zde souhlasila se závěrem většiny o zachování celkové spravedlnosti řízení, jelikož sporný důkaz nebyl rozhodující pro odsouzení stěžovatele. Konstatování viny se opíralo o množství jiných důkazů a stěžovatel měl široké možnosti procesní obrany.

Rozhodnutí ze dne 10. července 2025 č. 6772/25 – Kramný proti České republice

Výbor páté sekce Soudu jednomyslně odmítl jako zjevně neopodstatněnou stížnost muže odsouzeného za dvojnásobnou vraždu manželky a dcery, který namítal, že zamítnutím jeho žádosti o obnovu trestního

řízení došlo k porušení jeho práv chráněných články 6 a 13 Úmluvy. Soud připomněl, že Úmluva nezaručuje právo na obnovu řízení.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatel byl odsouzen v roce 2016 za vraždu své manželky a dcery spáchanou během dovolené v Egyptě v roce 2013. Dne 7. července 2022 podal žádost o obnovu trestního řízení, v níž se opíral zejména o nové znalecké posudky z let 2017 a 2018 týkající se příčiny smrti obětí. Dále předložil důkazy poukazující na zásadní vady původního řízení, včetně údajně nesprávně přepsaných telefonních záznamů, vnitřních předpisů nemocnice v Ostravě, která zničila část důkazů, zpochybnění oprávnění klíčového znalce původního řízení a výpovědi egyptského patologa, jenž provedl pitvu.

Krajský soud v Ostravě v únoru 2023 žádost zamítl s tím, že nebyly splněny podmínky pro obnovu řízení dle § 278 odst. 1 trestního řádu. Nové znalecké posudky neobsahovaly nové skutečnosti, ale pouze odlišný názor na již známá fakta. Zbylé důkazy byly buď známy již v původním řízení, nebo shledány irelevantními. Vrchní soud v Olomouci v srpnu 2023 potvrdil závěry

krajského soudu. Ústavní stížnost stěžovatele byla v roce 2024 odmítnuta jako zjevně neopodstatněná, přičemž Ústavní soud konstatoval, že žádný z předložených důkazů nemohl změnit původní rozhodnutí o vině.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKŮ 6 A 13 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal na poli článků 6 a 13, že české právo neposkytuje účinnou záruku presumpce neviny a že soudy rozhodující o jeho žádosti o obnovu trestního řízení neměly pravomoc přezkoumat původní řízení v plném rozsahu, ani napravit jeho zásadní vady.

Soud nejprve konstatoval, že vina stěžovatele byla pravomocně prokázána v trestním řízení vedeném v letech 2015 a 2016, v jehož průběhu byla posouzena řada důkazů včetně několika znaleckých posudků. Rozsudek soudu prvního stupně byl potvrzen odvolacím soudem a opravné prostředky následně podané k Nejvyššímu a Ústavnímu soudu byly v roce 2018 neúspěšné. Stěžovatel tehdy nepodal stížnost k Soudu, a proto se Soud nemůže zabývat spravedlivostí původního řízení.

Předmětem nynější stížnosti je žádost stěžovatele o obnovu řízení a její zamítnutí vnitrostátními soudy z důvodu, že nebyly předloženy nové skutečnosti nebo , které by mohly změnit původní hodnocení případu.

Soud připomněl, že Úmluva nezaručuje právo na obnovu pravomocně skončeného řízení [Moreira Ferreira proti Portugalsku (č. 2), č. 19867/12, rozsudek ze dne 11. července 2017, § 60]. Trestní větev článku 6 se vztahuje pouze na osoby "obviněné z trestného činu", což nezahrnuje osoby již pravomocně odsouzené. Podle ustálené judikatury tedy Soud není oprávněn přezkoumávat řízení o obnově trestního řízení (Franz Fischer proti Rakousku, č. 27569/02, rozhodnutí ze dne 6. května 2003).

Soud může přezkoumat obnovené řízení pouze v případě, že by žádost o obnovení vedla automaticky k úplnému přezkoumání případu (Moreira Ferreira proti Portugalsku, cit. výše, § 60). Tak tomu ovšem v případě stěžovatele nebylo. V českém právu jsou stanoveny specifické podmínky pro obnovu řízení, které stěžovatel v daném případě nesplnil. Takový přístup není sám o sobě v rozporu s Úmluvou, pokud slouží k ochraně právní jistoty. Soud v minulosti konstatoval, že přezkum v rámci obnovy řízení nemá být zaměřován s odvoláním a má být omezen na nápravu justičních omylů a zjevných nespravedlností. Pouhá možnost existence

odlišných názorů na věc není důvodem pro přezkum (Bujnița proti Moldavsku, č. 36492/02, rozsudek ze dne 16. ledna 2007, § 20).

Soud neshledal důvod se od dosavadní praxe odchýlit, a stížnost stěžovatele proto odmítl pro neslučitelnost *ratione materiae* s článkem 6 Úmluvy. Jelikož porušení článku 13 lze namítat jenom ve spojení s jinými substantivními ustanoveními Úmluvy, odmítl ze stejných důvodů i námitku na poli tohoto článku.

Extradice

Rozsudek ze dne 1. července 2025 ve věci č. 56532/22 – Hayes a ostatní proti Spojenému království

Senát druhé sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že v případě vydání tří stěžovatelů do Spojených států amerických nedojde k porušení článku 3 Úmluvy, neboť i přes reálné riziko, že jim bude uložen doživotní trest odnětí svobody bez možnosti podmíněného propuštění, shledal, že v americkém právním systému existují *de iure* i *de facto* mechanismy umožňující zmírnění trestu zohledňující chování a míru rehabilitace odsouzeného, přičemž v jejich případě by uložení doživotního trestu nebylo hrubě nepřiměřené.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatelé čelí obvinění ze závažných trestných činů spáchaných na území USA. Stěžovatelé společně s manželem druhé stěžovatelky měli naplánovat únos pěti dětí ze dvou domácností ve Virginii. Plán měl počítat s tím, že stěžovatelé a manžel druhé stěžovatelky vniknou do obou rodinných domů, děti unesou a jejich rodiče zavraždí, aby odstranili svědky únosu. Stěžovatelé následně dle dostupných informací část plánu uskutečnili, když násilně vnikli do prvního domu a jednoho z rodičů svázali s cílem jej zavraždit. Druhý rodič však uprchl a přivolal policii, která útok přerušila. Manžel druhé stěžovatelky byl na místě zadržen, všem třem stěžovatelům se ale podařilo uprchnout do Skotska.

Americká vláda požádala o vydání stěžovatelů k trestnímu stíhání. Podle zatýkácího rozkazu se stěžovatelé měli dopustit spiknutí za účelem únosu dětí, spiknutí za účelem usmrcení svědků s úmyslem zabránit předání informací policii, pokusu o únos a vraždu, jakož i vyhrožování střelnou zbraní. Za nejzávažnější trestný čin – spiknutí za účelem usmrcení svědků – je stanoven

minimální trest odnětí svobody na doživotí. Ministerstvo spravedlnosti USA potvrdilo, že v případě odsouzení za každý jednotlivý bod obžaloby by byl minimální možný trest odnětí svobody na doživotí navýšený o dalších 28 let.

Žádost o vydání stěžovatelů vnitrostátní orgány schválily. Stěžovatelé tvrdili, že doživotní trest bez možnosti podmíněného propuštění je nezmírnitelný a hrubě nepřiměřený, a jako takový je v rozporu s článkem 3 Úmluvy. Soudy však jejich argumenty odmítly s odkazem na závažnost jejich činů a existenci mechanismů umožňujících zkrácení trestu, jako je tzv. propuštění ze soucitu („compassionate release“) a prezidentská milost.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 3 ÚMLUVY

Stěžovatelé před Soudem namítali, že jejich vydání do USA by porušilo článek 3 Úmluvy, protože existuje reálné riziko, že jim v případě jejich odsouzení bude uložen trest doživotního odnětí svobody bez možnosti

podmíněného propuštění, který by byl *de facto* i *de iure* nezmiřitelný, a protože povinné uložení doživotního trestu odnětí svobody je v jejich případě hrubě nepřiměřené.

a) Obecné zásady

Obecné zásady, které se uplatní v případech týkajících se trestů doživotního odnětí svobody bez možnosti podmíněného propuštění v kontextu vnitrostátním i v kontextu extradice, jsou uvedeny v rozsudku [Sanchez-Sanchez proti Spojenému království](#) (č. 22854/20, rozsudek velkého senátu ze dne 3. listopadu 2022, § 78-99). Zásady uplatňující se ve vnitrostátním kontextu jsou podrobně rozvedeny ve věci [Vinter a ostatní proti Spojenému království](#) (č. 66069/09, rozsudek velkého senátu ze dne 9. července 2013, § 104-122), zásady uplatnitelné v případě extradice pak v rozsudku [Sanchez-Sanchez proti Spojenému království](#) (cit. výše, § 90-99). Kritéria pro posouzení hrubě nepřiměřených trestů vyplývají z rozsudku [Babar Ahmad a ostatní proti Spojenému království](#) (č. 24027/07 a 4 další, rozsudek ze dne 10. dubna 2012, § 237-239 a 242).

b) Použití těchto zásad na projednávanou věc

V projednávaném případě Soud aplikoval test zakotvený v rozsudku [Sanchez-Sanchez proti Spojenému království](#) (cit. výše, § 90-100). V prvním kroku testu Soud posuzuje, zda existují závažné důvody domnívat se, že

v případě odsouzení stěžovatelů v žádajícím státě existuje reálné riziko, že jim bude uloženo doživotní trest odnětí svobody bez možnosti podmíněného propuštění. Pokud je tato otázka zodpovězena kladně, Soud v dalším kroku zkoumá, zda existuje možnost přezkumu uloženého trestu za účelem jeho zmírnění. Posledním krokem je posouzení, zda by uložení doživotního trestu odnětí svobody bylo hrubě nepřiměřené.

1. Riziko odsouzení k doživotnímu trestu odnětí svobody bez možnosti podmíněného propuštění

Soud v prvním kroku zpravidla vychází z hodnocení vnitrostátních soudů. V tomto případě se však soudy soustředily na druhý krok testu, přičemž splnění prvního kroku testu předpokládaly. Soud tudíž přistoupil k samostatnému zhodnocení dostupných důkazů.

Jelikož je pro trestné činy v projednávaném případě povinně ukládán doživotní trest odnětí svobody, není dle Soudu vzhledem k omezenému soudnímu uvážení při ukládání trestu zřejmé, jaké další důkazy by stěžovatelé měli předložit k prokázání existence reálného rizika, že jim bude takový trest uložen. Proto Soud pro případy, kdy je trest odnětí svobody na doživotí ukládán povinně, stanovil vyvratitelnou domněnku splnění prvního kroku testu. Je tudíž na žalované vládě, aby prokázala, že povinný minimální trest nebude uložen.

Vláda argumentovala možností stěžovatelů uzavřít dohodu o vině a trestu nebo spolupracovat při vyšetřování, a tak dosáhnout mírnějšího trestu. Soud však první argument odmítl, protože nelze splnění tohoto kroku založit na hypotetickém přiznání viny stěžovatelů. Druhý argument Soud také nepovažoval za přesvědčivý, jelikož nebylo prokázáno, že by stěžovatelé mohli poskytnout relevantní pomoc při vyšetřování, zejména s ohledem na to, že jeden ze spolupachatelů již s úřady spolupracoval.

Vláda tak dle Soudu nevyvrátila domněnku, že stěžovatelé v případě odsouzení čelí reálnému riziku uložení trestu odnětí svobody na doživotí bez možnosti podmíněného propuštění. Soud proto přistoupil k druhému kroku testu.

2. Možnost přezkumu uloženého trestu

Druhý krok testu se zaměřuje na to, zda by trest doživotního odnětí svobody bylo možné zmírnit. Soud ve věci [Sanchez-Sanchez proti Spojenému království](#) (cit. výše, § 97 a 100) konstatoval, že v okamžiku vynesení trestu musí existovat možnost přezkoumání trestu s výhledem na jeho zmírnění, odpuštění, ukončení nebo

podmíněné propuštění, a to s ohledem na „pokrok odsouzeného v rehabilitaci, nebo jakýkoli jiný důvod založený na jeho chování nebo jiných relevantních osobních okolnostech“. Takové zmírnění trestu se přitom musí zakládat i na jiných důvodech než nevyлéčitelná nemoc nebo tělesné postižení. Pokud by jediným cílem propuštění bylo umožnit vězni zemřít doma nebo v hospici namísto za mřížemi, nelze takové propuštění považovat za skutečné.

Soud v předloženém případě přezkoumával, zda tyto podmínky splňuje institut tzv. propuštění ze soucitu a prezidentská milost.

Propuštění ze soucitu je možné tehdy, je-li vězeň starší sedmdesáti let, odpykal si alespoň třicet let vězení a není nebezpečný pro jiné osoby či společnost, nebo v případě, že mimořádné a závažné důvody odůvodňují zkrácení trestu (např. zdravotní stav, věk, rodinné poměry, neobvykle dlouhý trest nebo jiné důvody obdobné závažnosti). V projednávané věci by každému ze stěžovatelů v případě odsouzení k doživotnímu trestu odnětí svobody bylo po třiceti letech vězení nejméně sedmdesát let, a mohli by tudíž požádat o propuštění.

Ačkoli rehabilitace sama o sobě není považována za mimořádný a závažný důvod pro propuštění, vnitrostátní soudy pokrok vězně v rehabilitaci při rozhodování o žádosti zohledňují. Odsouzený se navíc proti negativnímu rozhodnutí o propuštění může odvolat a žádosti lze podávat opakovaně.

Proto, navzdory skutečnosti, že žádost o propuštění nemůže být schválena pouze na základě rehabilitace, propuštění ze soucitu nepochybně je mechanismem, který umožňuje vnitrostátním orgánům zvážit „pokrok vězně v rehabilitaci nebo jakýkoli jiný důvod pro propuštění založený na jeho chování nebo jiných relevantních osobních okolnostech“. Jako takový splňuje druhý krok testu. S ohledem na tento závěr již Soud nepovažoval za nutné přezkoumávat i institut prezidentské milosti.

3. Hrubá nepřiměřenost trestu odnětí svobody na doživotí

Poslední krok testu je koncipován velmi přísně, a bude tak naplněn pouze ve výjimečných případech (*Babar Ahmad a ostatní proti Spojenému království*, cit. výše, § 237). Jelikož Úmluva nemá za cíl vnucovat standardy smluvních států jiným zemím, je nutné respektovat rozdíly mezi právními systémy. Rozdílné délky trestů za podobné činy jsou běžné a legitimní, proto může být trest uložený v nesmluvním státě považován za hrubě nepřiměřený jen výjimečně (tamtéž, § 238).

Soud zdůraznil, že povinný trest doživotního odnětí svobody bez možnosti podmíněného propuštění není

sám o sobě neslučitelný s Úmluvou, vyžaduje ale přísnější přezkum. Takový trest bude totiž s mnohem větší pravděpodobností nepřiměřený než jakýkoli jiný druh doživotního trestu, zejména pokud soud při ukládání trestu nesmí brát v úvahu polehčující okolnosti (tamtéž, § 242).

Argument stěžovatelů, že plánovanou vraždu nedokonalí, Soud odmítl. Ačkoli stěžovatelé nejsou obviněni z vraždy, tato skutečnost sama o sobě nečiní jejich případy natolik výjimečnými, aby překročily práh závažnosti požadovaný pro konstatování hrubé nepřiměřenosti. Rozhodnutí amerického Kongresu trestat takové jednání nejpřísnějším trestem proto spadá do rámce legitimních a rozumných rozdílů mezi státy.

Soud proto dospěl k závěru, že vydání stěžovatelů do USA by nebylo v rozporu s článkem 3 Úmluvy.

Juvenilní justice

Rozhodnutí ze dne 25. září 2025 ve věci č. 21873/21 – *Hlaváček proti České republice*

Výbor páté sekce Soudu jednomyslně prohlásil za nepřijatelnou stížnost dítěte, které namítalo porušení svého jeha na spravedlivý proces, když konstatoval, že řízení vedené proti dítěti mladšímu 15 let, které skončilo uložením napomenutí s výstrahou,

nepředstavovalo „trestní obvinění“ ani spor o „civilní právo“ ve smyslu článku 6 Úmluvy. Soud tak stížnost odmítl pro neslučitelnost *ratione materiae* s Úmluvou.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatel byl v lednu 2019 ve věku 11 let shledán podezřelým z jednání, které by u osoby starší 15 let – a tudíž trestně odpovědné – představovalo trestný čin omezování osobní svobody. Policie jej vyslechla za přítomnosti pracovnice OSPOD a dalších svědků. Vzhledem k věku stěžovatele, který nedosáhl věku trestní odpovědnosti, byla věc odložena.

Následně okresní soud zahájil řízení podle zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. Soud stěžovateli ustanovil pro řízení advokáta – opatrovníka a jeho matka mu také zvolila advokáta. Po jednání v červnu 2019 soud konstatoval, že stěžovatel se dopustil protiprávního činu, a uložil mu napomenutí s výstrahou. Odvolání stěžovatele krajský soud zamítl. Odvolání i ústavní stížnost byly odmítnuty.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že mu v předprocesní fázi řízení, zejména během policejních výslechů, nebyla zajištěna právní pomoc a že nemohl v řízení před soudem zpochybnit protokoly z policejních výslechů ani dosáhnout výslechu svědků. Dovolával se tak porušení čl. 6 odst. 1 a 3 Úmluvy.

a) K použitelnosti trestněprávní větve článku 6 Úmluvy

Soud nejprve posuzoval, zda se na věc vztahuje článek 6 Úmluvy ve své trestněprávní větvi. Připomněl tzv. *engelovská kritéria*, jejichž prizmatem posuzuje, zda je řízení možné považovat za řízení o trestním obvinění ve smyslu Úmluvy. Engelovská kritéria představuje *zaprvé* právní kvalifikace podle vnitrostátního práva, *zadruhé* povaha jednání a *zatřetí* závažnost sankce. Soud zdůraznil, že právní kvalifikace řízení podle vnitrostátního práva nemůže být jediným relevantním kritériem pro použitelnost článku 6 v jeho trestní větvi. Připomněl, že

v minulosti nepovažoval za nutné rozhodovat o povaze trestného činu, z něhož byla dotyčná osoba ve věku pod hranicí trestní odpovědnosti obviněna, a omezil se na zkoumání třetího kritéria, a to povahy a stupně závažnosti uložené sankce ([Blokhin proti Rusku](#), č. 47152/06, rozsudek velkého senátu ze dne 23. března 2016, § 179).

Soud vzal v úvahu, že stěžovateli hrozila následující opatření: výchovná povinnost, výchovné omezení, napomenutí s výstrahou, zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče a dohled probačního úředníka. Stěžovateli v této věci nebylo možné uložit ochranné léčení nebo ochrannou výchovu. Soud konstatoval, že napomenutí, které bylo stěžovateli nakonec uloženo, nepředstavovalo dle vnitrostátního práva sankci, nemělo represivní nebo odstrašující charakter ([R. proti Spojenému království](#), č. 33506/05, rozhodnutí ze dne 4. ledna 2007) a sledovalo čistě výchovný a preventivní cíl. Uložení napomenutí tak dle Soudu nepředstavovalo rozhodnutí o trestním obvinění ve smyslu Úmluvy. Soud tak uzavřel, že v projednávané věci se záruky vyplývající z čl. 6 odst. 3 neuplatní.

b) K použitelnosti civilní větve článku 6 Úmluvy

Soud připomněl, že aby se čl. 6 odst. 1 uplatnil ve své civilní větvi, musí existovat spor o právo civilní povahy,

o němž lze alespoň hajitelně tvrdit, že je uznané vnitrostátním právem. Musí jít o skutečný a vážný spor, který se může týkat jak samotné existence práva, tak jeho rozsahu nebo způsobu výkonu. Výsledek řízení musí být přímo rozhodující pro dané právo; vzdálená souvislost nebo nepřímé důsledky nestačí [[Bochan proti Ukrajině](#) (č. 2), č. 22251/08, rozsudek velkého senátu ze dne 5. února 2015, č. 22251/08, § 42].

Soud dal zapravdu vládě, že napomenutí nezasahovalo do žádného práva stěžovatele civilní povahy uznaného vnitrostátním právem. Situace by ovšem dle Soudu byla jiná, pokud by šlo o opatření omezující svobodu jako např. ochranné léčení nebo ochranná výchova ([Blokhin proti Rusku](#), cit. výše, § 147), které by mohlo ovlivnit aspekty výkonu rodičovských práv.

Soud vzal zároveň na vědomí, že česká legislativa byla v reakci na rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva ze dne 20. října 2020 ve věci č. 148/2017 ([International Commission of Jurists proti České republice](#)) od 1. července 2024 změněna a nyní zajišťuje povinné zastoupení advokátem již ve fázi podání vysvětlení dítěte mladšího 15 let.

c) Závěr

Soud vzhledem k výše uvedenému stížnost dle článku 35 odst. 3 písm. a) odmítl pro neslučitelnost *ratione materiae* s Úmluvou.

Svobodné volby

**Rozsudek ze dne 22. července 2025
ve věci č. 15653/22 – Bradshaw
a ostatní proti Spojenému království**

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že provedené vyšetřování zasahování Ruska do demokratických voleb prostřednictvím dezinformačních kampaní a následně přijatá legislativní opatření k ochraně voličů před takovými zásahy v budoucnu byly dostatečnou reakcí dotčeného státu, která naplňovala jeho pozitivní závazek přijmout opatření k ochraně integrity volebního procesu dle článku 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě. K porušení práva stěžovatelů na svobodné volby proto nedošlo.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatelé jsou tři bývalí britští poslanci zvoleni v roce 2019. Tvrdí, že Rusko se dopouští rozsáhlého a vytrvalého zasahování do demokratických voleb po celé Evropě i mimo ni, a to skrze využívání dezinformací jako

zbraně, kybernetické útoky na volební infrastrukturu, operace typu „hack and leak“ a nasazování „trollích farm“ či „kybernetických jednotek“ za účelem manipulace veřejného diskurzu.

Po britských volbách zveřejnily dva britské parlamentní výbory zprávy dokládající zasahování Ruska do britských parlamentních voleb v roce 2019, referenda o vystoupení z EU v roce 2016 a referenda o nezávislosti Skotska v roce 2014. Jelikož stěžovatelé považovali reakci tehdejší vlády na tato zjištění za nedostatečnou, usilovali o soudní přezkum. Tvrdili, že rozhodnutí předsedy vlády nezahájit nezávislé vyšetřování porušilo pozitivní závazek státu dle ustanovení článku 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě, zakotvujícího právo na svobodné volby. Vnitrostátní soudy jejich námitky odmítly s tím, že dané ustanovení takové specifické povinnosti neukládá a ponechává podrobnou úpravu volebního procesu státům v rámci jejich prostoru pro uvážení.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 3 PROTOKOLU Č. 1 K ÚMLUVĚ

Stěžovatelé před Soudem namítali, že stát nesplnil svůj pozitivní závazek dle článku 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě vyšetřit nepřátelské zasahování cizího státu do svých demokratických voleb, jakož i zajistit účinný právní a institucionální rámec k naplnění práv plynoucích z daného ustanovení.

a) K přijatelnosti

1. Použitelnost článku 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě

Většina dosavadních rozhodnutí, ve kterých Soud shledal porušení článku 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě, se týkala jedné ze tří následujících kategorií případů: zaprvé, přímá omezení ze strany státu, kdo smí kandidovat; zadruhé, selhání státu postupovat v souladu s vlastní úpravou volebního práva; a zatřetí, selhání státu zajistit přiměřeně spravedlivý a účinný systém opravných prostředků pro tvrzená porušení volebního práva. Soud již v minulosti ale rovněž uznal, že daný článek zahrnuje i

ve více obecné rovině pozitivní závazek státu organizovat volby "za podmínek, které zajistí svobodné vyjádření vůle lidu při volbě zákonodárního sboru" (*Komunistická strana Ruska a ostatní proti Rusku*, č. 29400/05, rozsudek ze dne 19. června 2012, § 107). Zaručuje tedy nejen samotné volební právo, ale i právo účastnit se voleb za podmínek, které nenarušují samotnou podstatu tohoto práva. K porušení článku 3 Protokolu č. 1 proto může dojít tehdy, pokud podmínky, za nichž voliči vykonávají svá individuální práva, tato práva omezí natolik, že je zbaví jejich účinnosti a zasáhnou jejich samotnou podstatu. Povinnost státu se přitom vztahuje nejen na integritu samotného výsledku voleb, ale i na cirkulaci politických názorů a informací před volbami, jakož i na rovnost příležitostí politických aktérů (tamtéž, § 79).

Byť se dosud Soud zabýval pouze situacemi týkajícími se podmínek vytvořených dotyčným státem, v současnosti není pochyb o tom, že dezinformace k zasahování do voleb jsou využívány jak státními, tak nestátními aktéry. Zatímco nové technologie, jako jsou platformy sociálních médií, umožnily politickým stranám šířit informace přímo k voličům, zároveň umožnily nepřátelským

aktérům šířit dezinformace a manipulovat s informacemi v dosud nevídaném rozsahu a rychlosti. Podle relevantních zpráv bezpečnostních služeb se Rusko snažilo oslabit své protivníky prostřednictvím zasahování do voleb za použití misinformací a dezinformací, kybernetických útoků a dalších metod a vedlo systematickou mezinárodní kampaň mediální manipulace a zkreslování faktů. Spojené království i Spojené státy již uznaly pokusy Ruské federace ovlivňovat jejich demokratické procesy. Šíření dezinformací je způsobitelné představovat významnou hrozbu pro demokracii, což uznaly i Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva, Rada OSN pro lidská práva a Benátská komise.

Soud proto přijal, že pokud existuje reálné riziko, že v důsledku zásahů nepřátelského státu budou volební práva voličů omezena natolik, že bude narušena jejich podstata, může článek 3 Protokolu č. 1 vyžadovat, aby dotčený stát přijal opatření k ochraně integrity volebního procesu a tato opatření průběžně vyhodnocoval.

S ohledem na velmi odlišnou povahu stížností spadajících pod článek 3 Protokolu č. 1 Soud neshledal, že by do tohoto ustanovení měla být vnesena samostatná povinnost účinného vyšetřování, obdobná té, která existuje tam, kde je tvrzené porušení mj. článků 2, 3 a 4 Úmluvy, či dokonce článku 8 či článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Současně však konstatoval, že pokud by dotčený stát ignoroval věrohodná tvrzení o cizím

zasahování do svých voleb, nemohl by přijmout pozitivní opatření k ochraně integrity svých volebních procesů. Proto, i když státy nemusí mít povinnost vyšetřovat hájitelná tvrzení porušení individuálních práv podle článku 3 Protokolu č. 1, flagrantní selhání státu vyšetřit věrohodná tvrzení o zasahování do jeho voleb by mohlo vyvolat otázku podle tohoto článku, pokud by bránilo jeho schopnosti přijmout pozitivní opatření k ochraně voličů před zásahem do samotné podstaty jejich práva těžit z voleb "za podmínek, které zajistí svobodné vyjádření vůle lidu při volbě zákonodárního sboru".

Účelem takového vyšetřování by bylo především určit povahu a rozsah hrozby, aby stát mohl přijmout nezbytná opatření k ochraně integrity svých volebních procesů před vnějším zasahováním. Vyšetřování by tedy předcházelo tomu, že stát zavede či aktualizuje právní a regulační rámec k naplnění pozitivního závazku chránit integritu svých volebních procesů, a jakékoli tvrzené selhání vyšetřovat by mělo být posuzováno jako součást tohoto pozitivního závazku, nikoli jako samostatné porušení článku 3 Protokolu č. 1. V tomto rozsahu Soud shledal článek 3 Protokolu č. 1 za použitelný na projednávaný případ.

2. Postavení obětí

Soud uvedl, že vlivové kampaně mohou představovat významnou hrozbu pro demokracii, zejména tím, že deformují komunikační ekosystém do té míry, že voliči

mohou být vážně zatíženi při svém rozhodování závadějíci, manipulativními a nepravdivými informacemi koncipovanými k ovlivnění jejich hlasu. V projednávané věci s ohledem na zprávy vypracované dvěma britskými parlamentními výbory uznal, že existovaly důkazy o zasahování do demokratických procesů Spojeného království dostatečné intenzity, aby byly způsobitelné zasáhnout samotnou podstatu práva těžit z voleb konaných „za podmínek, které zajistí svobodné vyjádření vůle lidu při volbě zákonodárního sboru“.

Nicméně zda toto zasahování bylo v praxi způsobitelné zasáhnout samotnou podstatu tohoto práva, záviselo nejen na intenzitě zasahování, ale také na opatřeních existujících na vnitrostátní úrovni k minimalizaci rizika, že toto zasahování ovlivní výsledek voleb. Vzhledem k tomu, že tato otázka úzce souvisí s těmi, které mají být posuzovány při přezkumu věcných námitek stěžovatelů, se Soud rozhodl ji spojit s přezkumem ve věci samé.

b) K odůvodněnosti

Ačkoliv Soud nepodceňuje hrozbu představovanou šířením dezinformací a vedením vlivových kampaní,

uvedl, že je obtížné přesně posoudit jejich dopad na jednotlivé voliče a tím i na výsledek konkrétních voleb. To by však dle Soudu nemělo státům bránit v přijetí opatření k obraně demokratických hodnot. Jak již Soud v minulosti shledal, smluvní státy nejsou povinny čekat se zásahem do chvíle, kdy je hrozba pro demokracii dostatečně prokázána a bezprostřední [[Refah Partisi \(the Welfare Party\) a ostatní proti Turecku](#), č. 41340/98 a další, rozsudek velkého senátu ze dne 13. února 2003, § 102]. Nicméně, ačkoli panuje shoda v mezinárodním společenství, že zasahování do voleb prostřednictvím použití dezinformací jako zbraně a v některých případech kybernetických útoků a operací typu „hack and leak“ představuje vážnou hrozbu pro demokracii, zároveň se zdá, že neexistuje jasný konsensus ohledně toho, jaké konkrétní kroky by státy musely podniknout, aby své demokratické procesy před takovými riziky chránily. Jasný konsensus existuje pouze nad tím, že se jedná o složitý globální problém, který nelze řešit bez spolupráce mezinárodních partnerů a společností provozujících sociální média. Zatímco mezinárodní organizace varují před nebezpečím dezinformací a cizího zasahování do voleb, stejně důrazně varují před rizikem

unáhlených reakcí na tato nebezpečí. Dopad dezinformací a vlivových kampaní závisí na různých společenských, ekonomických, kulturních, technologických a politických dynamikách, které nemají nutně jednoduchá řešení. Tyto dynamiky musejí být nejprve řádně pochopeny, aby mohl být problém účinně řešen.

Soud upozornil, že je třeba brát v potaz to, že existuje pouze velmi tenká hranice mezi řešením nebezpečí dezinformací a otevřenou cenzurou. Proto je nutné dbát toho, aby jakákoliv přijatá opatření státy ke zmírnění rizika cizího zasahování do voleb prostřednictvím šíření dezinformací a vedení vlivových kampaní byla poměřována s právem na svobodu projevu dle článku 10 Úmluvy. V kontextu tohoto článku Soud uznal, že je obzvláště důležité v období před volbami umožnit volný oběh názorů a informací všeho druhu [Sunday Times proti Spojenému království (č. 2), rozsudek ze dne 26. listopadu 1991, § 51]. Ačkoli oběh dezinformací či misinformací může potenciálně zasahovat do práva přijímat informace dle článku 10 Úmluvy, totéž může platit o jakýchkoli opatřeních přijatých za účelem potlačení jejich šíření. Proto by taková opatření musela být pečlivě kalibrována, aby nedocházelo k nepřiměřenému zásahu do práva jednotlivců šířit a přijímat informace, zejména v období před volbami, a aby náležitě zohledňovala riziko zneužití smluvními státy, které by mohly samy usilovat o ovlivnění výsledků voleb (srov. např. Kobaliya a ostatní proti Rusku, č. 39446/16 a další,

rozsudek ze dne 22. října 2024, § 98, týkající se legislativy o zahraničních agentech). Proto, ačkoli státy nesmějí zůstat pasivní tváří v tvář důkazům, že jejich demokratické procesy jsou ohroženy [Refah Partisi (the Welfare Party) a ostatní proti Turecku, cit. výše, § 102], musí jim být přiznán široký prostor pro uvážení při volbě prostředků k potírání těchto hrozeb. Soud již dříve konstatoval, že státy mají značnou volnost při stanovování pravidel v rámci svého ústavního pořádku upravujících parlamentní volby (Komunistická strana Ruska a ostatní proti Rusku, cit. výše, § 108).

V projednávané věci podle Soudu příslušná reakce smluvního státu nevybočila z širokého prostoru pro uvážení, který mu v této oblasti náleží. Uvedl, že ačkoliv v počáteční reakci vlády na možné zásahy do voleb existovaly nedostatky, proběhla následně dvě důkladná a nezávislá vyšetřování ruského zasahování do britských voleb, která vedla k vypracování relevantních zpráv ze strany parlamentních výborů. Sami stěžovatelé přitom nespécifikovali, jaká další opatření měla vláda přijmout k prošetření možného ruského zasahování do demokratických procesů.

Každopádně po zveřejnění zmiňovaných zpráv, konkrétně zprávy Zpravodajského a bezpečnostního výboru Parlamentu, byly přijaty tři nové zákony. První, zákon o volbách z roku 2022, omezil volební výdaje třetích stran na subjekty se sídlem ve Spojeném

království a na způsobil zahraniční voliče a zavedl nový požadavek, aby digitální volební materiál nesl digitální otisk se jménem a adresou zadavatele materiálu nebo jakékoli osoby, jejímž jménem je materiál zveřejňován a která současně není zadavatelem. Z druhé, zákon o národní bezpečnosti z roku 2023 výslovně kriminalizoval napomáhání cizí zpravodajské službě při činnostech ve Spojeném království, pokud takové jednání poškozuje bezpečnost a zájmy Spojeného království; zavedl nový trestný čin sabotáže zaměřený na zachycení státem řízených sabotérů jednajících způsobem poškozujícím bezpečnost Spojeného království; zavedl nový trestný čin zásahu cizí mocnosti; zvýšil horní sazby trestu odnětí svobody za určité volební trestné činy spáchané pro cizí moc nebo jejím jménem či s úmyslem jí prospět; a zavedl režim registrace zahraničního vlivu (Foreign Influence Registration Scheme). Zatřetí, zákon o online bezpečnosti z roku 2023 zavedl nový regulační režim pro technologické společnosti, které se nově zodpovídají nezávislému dohledovému orgánu, který kontroluje, zda misinformace a dezinformace představují nezákonný obsah nebo obsah škodlivý dětem.

Kromě těchto legislativních opatření vláda v roce 2019 vytvořila oddělení pro boj s dezinformacemi (Counter Disinformation Unit, nyní známou jako National Security Online Information Team). To bylo pověřeno, aby vedlo domácí operativní a politické reakci na boj proti dezinformacím napříč vládou, monitorovalo škodlivé narativy ohrožující Spojené království a koordinovalo s vládními resorty nasazení odpovídající reakce na misinformace a dezinformace. Dále byla v roce 2022 založena pracovní skupina „Obrana demokracie“ (Defending Democracy Taskforce) s cílem chránit „demokratickou integritu Spojeného království“, a to se „zvláštním zaměřením na cizí zasahování“. V neposlední řadě, potřeba přijetí dalších opatření proti hrozbám ze strany nepřátelských státních aktérů se zdá být průběžně přezkoumávána, např. nezávislým posuzovatelem protiteroristické legislativy.

Výše uvedená opatření podle všeho odpovídají na námitky stěžovatelů vznesené na vnitrostátní úrovni. V každém případě Soud konstatoval, že případné nedostatky v reakci státu na zjištěné cizí ovlivňování voleb nelze považovat za natolik závažné, aby zasáhly

samotnou podstatu práva stěžovatelů těžit z voleb konaných "za podmínek, které zajistí svobodné vyjádření vůle lidu při volbě zákonodárního sboru". Porušení článku 3 Protokolu č. 1 proto neshledal.

III. ODDĚLENÉ STANOVISKO

Soudce Jakab ve svém souhlasném stanovisku projednávaný případ označil za stěžejní v rámci naplňování poslání Soudu chránit před erózí liberální demokracie. Připomněl, že integrita voleb je v tomto ohledu zásadní, neboť mechanismy demokratické odpovědnosti jsou předpokladem pro ochranu lidských práv. Upozornil, že nové formy volebního zasahování a digitálních dezinformačních kampaní dosahují bezprecedentního rozsahu, což vyžaduje další rozvoj standardů Soudu. Vyzval proto k jasnějšímu vymezení opatření, která jsou v této oblasti Úmluvou zakázaná, dovolená či vyžadovaná pro naplnění povinnosti dle článku 3 Protokolu č. 1.

Svoboda shromažďování

**Rozsudek ze dne 10. července 2025
ve věci č. 2623/16 a 2299/16 –
Rodina a Borisova proti Lotyšsku**

Senát první sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že nepovolením shromáždění, která plánovali stěžovatelé v kontextu ruské anexe Krymu a konfliktu v Ukrajině,

nedošlo k porušení článku 11 Úmluvy ve světle článku 10. Vnitrostátní orgány prokázaly, že skutečným účelem akcí nebyl deklarovaný mírový záměr, nýbrž šíření válečné propagandy, zpochybňování územní celistvosti Lotyšska a podpora nezákonných separatistických útvarů, což představovalo reálné riziko pro národní bezpečnost.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovateli jsou spolek Rodina, zastupující ruskojazyčnou menšinu v Lotyšsku, a paní Borisova. V roce 2014, krátce po ruské anexi Krymu a vypuknutí konfliktu ve východní části Ukrajiny, zakázal magistrát v Rize oběma stěžovatelům uspořádání veřejných shromáždění.

Spolek Rodina (první stěžovatel) plánoval na 9. května 2014, tedy na Den vítězství, pochod na podporu ruských škol, který měl končit u památníku osvobození Lotyšska sovětskou armádou. Magistrát akci zakázal na základě zpráv bezpečnostních složek. Propagační materiály obsahovaly mapy zobrazující Lotyšsko jako součást SSSR, výzvy k zavedení ruštiny jako oficiálního jazyka a hesla o ruské nadřazenosti. Úřady vyhodnotily, že skutečným cílem bylo demonstrovat nadřazenost ruského národa, podněcovat nenávist a šířit válečnou propagandu. Některé předchozí demonstrace lidé navštívili v nacistických či sovětských uniformách či se

symbolikou těchto režimů, která je v Lotyšsku zakázaná. První stěžovatel namítal, že pochody pořádá každý rok a vždy byly mírumilovné a v souladu s právem. Propagační videa k akci soudy shledaly jako vybízející k rozdělování společnosti. Potvrdily proto rozhodnutí úřadů.

Stěžovatelka Borisova (druhá stěžovatelka) nahlásila na září 2014 demonstraci před ukrajinskou ambasádou s deklarovaným cílem zastavit válku v Ukrajině. Bezpečnostní policie zjistila, že faktickým organizátorem je B. A., známý aktivista, který se přímo zapojil do činnosti separatistů v Donbasu. Magistrát akci zakázal s tím, že skutečným cílem není volání po míru, ale podpora Ruskem řízených separatistů a ospravedlňování agrese. To představuje riziko pro veřejný pořádek a bezpečnost státu. Druhá stěžovatelka se vymezila proti spojení s B. A. a popřela, že by cílem shromáždění byla válečná propaganda. Shromáždění se v menší podobě uskutečnilo, bylo mírumilovné a nedošlo proti němu k žádnému zásahu ze strany veřejné moci.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 11 ÚMLUVY VE SVĚTLE ČLÁNKU 10

Stěžovatelé namítali, že nepovolení jejich shromáždění bylo nepřiměřené a neopodstatněné, čímž došlo k porušení jejich svobody shromažďování. Vzhledem k tomu, že shromáždění měla sloužit k vyjádření názorů, Soud zkoumal námitku na poli článku 11 ve světle článku 10 Úmluvy ([Kudrevičius a ostatní proti Litvě](#), č. 37553/05, rozsudek velkého senátu ze dne 15. října 2015, § 85–86).

Soud připomněl, že právo na svobodu shromažďování je základním pilířem demokratické společnosti, avšak není absolutní. Zásah je přípustný, je-li stanoven zákonem, sleduje alespoň jeden z legitimních cílů podle čl. 11 odst. 2 Úmluvy a je na dosažení tohoto cíle nezbytný v demokratické společnosti (tamtéž, § 102). V projednávané věci nebylo sporu o zákonnosti zásahu. Jako legitimní cíle Soud uznal národní bezpečnost, veřejnou bezpečnost, předcházení nepokojům a zločinnosti, jakož i ochranu práv a svobod jiných. V dalším

kroku zkoumal, zda byly důvody obsažené v rozhodnutích vnitrostátních orgánů relevantní a dostatečné.

Soud poukázal na zásadní význam specifického kontextu doby a místa. Události se odehrály v roce 2014, bezprostředně po anexi Krymu Ruskou federací a během eskalace násilí ve východní části Ukrajiny, k čemuž došlo v rozporu se základními zásadami mezinárodního práva. Vzhledem k historické zkušenosti Lotyšska, sousedství s Ruskem a přítomnosti početné ruskojazyčné menšiny představovaly akce glorifikující ruskou expanzivní politiku skutečnou a bezprostřední hrozbu. Dle Soudu je zároveň potřeba situaci odlišit od případů, kdy demonstrace svolávají politické strany. Takový projev je chráněn silněji a prostor pro uvážení státu je užší než v případě soukromých osob [Refah Partisi (the Welfare Party) a ostatní proti Turecku, č. 41340/98 a další, rozsudek velkého senátu ze dne 13. února 2003, § 100].

U prvního stěžovatele Soud uvedl, že plánovaný pochod nebyl mírumilovným shromážděním. Propagace sovětských územních nároků včetně map SSSR zahrnujících Lotyšsko a ruské nadřazenosti v den 9. května byla zjevně provokativní a odporovala demokratickým principům. Na rozdíl od předchozích let existovala reálná hrozba, že Rusko se pokusí, podobně jako v Ukrajině, o vytvoření narativu „diskriminované ruské menšiny“, kterou pak ospravedlní svůj vojenský zásah. Vnitrostátní soudy relevantně odůvodnily, že takové

projevy odporují demokratickým principům a hrozí vyvoláním společenského konfliktu.

V případě druhé stěžovatelky Soud akceptoval závěry vnitrostátních orgánů, že deklarovaný mírový účel byl pouze zástěrkou. Existovaly konkrétní důkazy, že skutečným organizátorem byl B. A., osoba podezřelá z různých aktivit namířených proti územní celistvosti a nezávislosti Ukrajiny i Lotyšska. Tyto aspekty byly posouzeny magistrátem v Rize a následně i na dvou úrovních správních soudů, přičemž všechny tyto orgány měly přístup k utajovaným informacím. Dle Soudu mohou vnitrostátní orgány posoudit skutečný záměr pořadatelů vzhledem ke specifickému místnímu kontextu lépe než mezinárodní orgán (Sanchez proti Francii, č. 45581/15, rozsudek velkého senátu ze dne 15. května 2023, § 189). Soud dále zdůraznil, že výzvy k nadřazenosti jednoho národa nad druhým, ani agresivní válečná propaganda zaměřená na podporu neuznaných separatistických jednotek, nemají místo v demokratické společnosti. Rovněž poukázal na to, že posouzení vnitrostátních orgánů bylo založeno na podrobném vyhodnocení konkrétních skutkových okolností; nelze ho tedy hodnotit jako pouze teoretické či povrchní. Jejich rozhodnutí byla zároveň dostatečně odůvodněná – v rozsahu, jaký umožňovaly zájmy národní bezpečnosti.

Ve světle uvedeného Soud uzavřel, že k porušení článku 11 Úmluvy ve světle článku 10 nedošlo. Zároveň v dané

věci neshledal důvod pro použitelnost článku 17 Úmluvy.

Cizinecké právo

Rozsudek ze dne 17. července 2025 ve věci č. 5212/23 – Siles Cabrera proti Španělsku

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru o neporušení práva stěžovatele na respektování rodinného života podle článku 8 Úmluvy v důsledku toho, že jeho žádost o zvláštní dočasné povolení k pobytu, o něž usiloval s ohledem na nutnost pečovat o nemocného syna, byla zamítnuta z důvodu, že nesplňuje podmínku ekonomické soběstačnosti nezaložené na sociálních dávkách.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

Stěžovatel žije od roku 2005 se svou manželkou ve Španělsku. V roce 2012 se jim narodil syn. Členové stěžovatelovy rodiny jsou občany Bolívie.

Stěžovatelovu synovi byla ve věku 2,5 roku diagnostikována porucha autistického spektra. V roce 2017 mu pak byla diagnostikována agranulocytóza, akutní stav spojený s vážným a nebezpečným snížením počtu bílých krvinek. Z lékařské zprávy vyplýval závěr, že stěžovatelův syn trpí vážným onemocněním, jež vyžaduje nepřetržitou specializovanou péči, která však není v Bolívii dostupná.

Stěžovatel se v roce 2015 zaregistroval jako uchazeč o zaměstnání u místního sdružení pomáhajícího jednotlivcům a rodinám ohroženým sociálním vyloučením. V březnu 2018 pak požádal o povolení k pobytu na základě mimořádných okolností spočívajících v jeho sociální integraci. Jednalo se o jeho první žádost o pobytové oprávnění. Informace o jeho pobytovém statusu před podáním této žádosti strany neposkytly.

Na podporu své žádosti předložil stěžovatel mimo jiné zprávu, jež měla prokazovat jeho dostatečnou sociální integraci. Úřad pro rodinnou politiku a diverzitu odboru zaměstnanosti a sociální politiky, jež tuto zprávu vydal, se ke stěžovatelově žádosti stavěl kladně.

Doporučil, aby byl stěžovatel osvobozen od povinnosti předložit pro účely řízení o jeho žádosti pracovní smlouvu, a to na základě vážného zdravotního postižení jeho syna a z toho plynoucí potřeby neustálé péče. Stěžovatel pobíral pouze základní příjem skládající se z minimálního zaručeného příjmu a doplňkového příspěvku na bydlení v celkové výši dostatečné k zajištění živobytí.

Příslušný správní orgán nicméně stěžovatelovu žádost o povolení k pobytu zamítl, neboť stěžovatel neprokázal, že má vlastní prostředky k obživě. Výše uvedená zpráva o sociální integraci pro něj nebyla závazná. S ohledem na to, že stěžovatel nedisponoval žádným pobytovým oprávněním, rozhodl správní orgán rovněž o jeho povinnosti opustit území. Pokud by tak stěžovatel ve stanovené lhůtě neučinil, byla by na místě aplikace vnitrostátních ustanovení týkajících se neoprávněného pobytu na území.

Stěžovatel napadl rozhodnutí správního orgánu u soudu. Ten však jeho žalobu zamítl, a to na základě totožných důvodů jako správní orgán. Poukázal na ustálenou vnitrostátní judikaturu, podle níž nepředstavovalo pobírání zaručeného příjmu a příspěvku na bydlení důkaz o vlastních finančních prostředcích. Odmítl přitom stěžovatelův argument, že nemůže pracovat, jelikož se musí starat o svého nemocného syna. Jeho matka – taktéž nezaměstnaná – totiž rovněž pobývala

na území Španělska. Stěžovatelův syn se navíc narodil v roce 2012, přičemž u stěžovatele nebyla od roku 2015 evidována žádná pracovní aktivita; v tomto roce se stěžovatel registroval jako uchazeč o zaměstnání.

S těmito závěry se následně ztotožnil i odvolací soud. Ten zdůraznil, že vnitrostátní ustanovení upravující udělování povolení k pobytu, o něž žádal stěžovatel, umožňují legalizovat status cizinců pobývajících na území neoprávněně, aniž by museli území opustit, aby mohli požádat o potřebné pobytové oprávnění. Vyzdvihl rovněž účel právní úpravy, podle níž i v případě výjimky z povinnosti předložit k žádosti pracovní smlouvu musí žadatel prokázat, že disponuje vlastními prostředky k uspokojení svých potřeb na území, aby nezatežoval veřejný rozpočet. Sociální dávky by vedly ke splnění této podmínky pouze v případě skutečné sociální integrace cizince, pokud by jejich pobírání bylo nahodilé a důsledkem dočasné ztráty vlastních prostředků k obživě. Ani další opravné prostředky, jež stěžovatel podal, nebyly úspěšné.

Aktuální informace o rodinné situaci stěžovatele obsahovala sociální zpráva z prosince 2023. Ta upozorňovala na vysoký stupeň závislosti a zdravotního postižení stěžovatelova syna, který vyžadoval terapeutickou a farmakologickou léčbu a sledování jeho vývoje. Potřeboval rovněž neustálou péči a dohled, což bylo obtížné skloubit s jinými pracovními činnostmi. Navštěvoval

školu v rámci inkluzivního vzdělávacího programu pro žáky s různým zdravotním postižením či poruchami autistického spektra, který poskytuje specifickou podporu uzpůsobenou individuálním potřebám žáka ve standardizovaném prostředí (tj. v běžné škole). Vzhledem k tomu, že rodiče pobývali na území neoprávněně, nemohla rodina po dobu několika měsíců pobírat různé sociální dávky ani se účastnit programu sociálního nájemního bydlení. Stěžovatelův syn nicméně získal dočasné, každoročně obnovované povolení k pobytu na základě výjimečných okolností (zdravotních důvodů), a jeho matka za účelem vzdělávání (bez přístupu na trh práce). Sociální a ekonomická situace rodiny byla nadále nejistá s ohledem na absenci pobytového oprávnění na straně stěžovatele. Rodina pobírala minimální zaručený příjem, a nadto získávala každoroční finanční pomoc od místních sociálních služeb na úhradu synovy léčby a podporu od sociálního, vzdělávacího a psychologického městského intervenčního týmu. Bylo zřejmé, že rodina (včetně stěžovatele) nadále žije na území Španělska. Stěžovatel taktéž v červenci 2024 poskytl informaci, že probíhá řízení o udělení státního občanství jeho synovi.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že zamítnutí jeho žádosti o povolení k pobytu představovalo porušení jeho práva na respektování rodinného života plynoucího z článku 8 Úmluvy.

a) Obecné zásady

Soud nejprve připomněl, že v souladu s mezinárodním právem a s výhradou svých smluvních závazků mají státy právo kontrolovat vstup, pobyt a vyhoštění cizinců. Úmluva přitom nezaručuje cizinci právo na vstup či pobyt v určité zemi (viz např. *De Souza proti Francii*, č. 22689/07, rozsudek velkého senátu ze dne 13. prosince 2012, § 77, a *Muhammad a Muhammad proti Rumunsku*, č. 80982/12, rozsudek velkého senátu ze dne 15. října 2020, § 114) ani neukládá státům obecnou povinnost povolit pobyt cizince na svém území (viz *Jeunesse proti Nizozemsku*, č. 12738/10, rozsudek velkého senátu ze dne 3. října 2014, § 100). Toleruje-li smluvní stát přítomnost cizince na svém území a

umožňuje mu čekat na rozhodnutí o jeho žádosti o povolení k pobytu, odvolání proti takovému rozhodnutí nebo nové žádosti o povolení k pobytu, umožňuje mu tak zároveň účastnit se života ve společnosti hostitelského státu, navazovat zde vztahy či založit rodinu. Ani existující rodinný život neznamena, že by takový cizinec mohl očekávat, že získá právo pobývat na území daného státu (tamtéž, § 103). Článek 8 Úmluvy jako takový tedy nezaručuje právo na udělení povolení k pobytu a *a fortiori* ani konkrétního typu povolení k pobytu; tato volba je v zásadě záležitostí výhradně vnitrostátních orgánů (např. [Kaftailova proti Lotyšsku](#), č. 59643/00, rozsudek velkého senátu ze dne 7. prosince 2007 o vyškrtnutí stížnosti).

Ačkoliv je základním cílem článku 8 Úmluvy ochrana jednotlivce před svévolným jednáním orgánů veřejné moci, mohou existovat i další pozitivní závazky spojené s účinným „respektováním“ rodinného života ([Jeunesse proti Nizozemsku](#), cit. výše, § 106). V případech týkajících se rodinného života a migrace se rozsah povinností státu liší v závislosti na poměrech dotčených osob a obecném zájmu (tamtéž, § 107). Hranice mezi pozitivními a negativními závazky plynoucími z článku 8 Úmluvy nelze podle Soudu přesně definovat. Použitelné zásady jsou však podobné. V obou kontextech je třeba dosáhnout spravedlivé rovnováhy mezi protichůdnými zájmy jednotlivce a společnosti jako celku.

b) Stěžovatelova situace ve Španělsku a přístup Soudu

Soud konstatoval, že stěžovatel žil ve Španělsku od roku 2005, tedy – v době podání žádosti o povolení k pobytu – přibližně 13 let. Strany neposkytly podrobnosti o jeho vstupu na území, bylo však zřejmé, že na území pobýval neoprávněně ([Jeunesse proti Nizozemsku](#), cit. výše § 102). Z rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti o povolení k pobytu nadto vyplývala povinnost opustit území ve stanovené lhůtě. Jeví se však, že v době projednávání věci Soudem nebylo vůči stěžovateli zahájeno žádné řízení o vyhoštění, a stěžovatel tak žil společně se svou rodinou ve Španělsku ještě v prosinci 2023. Po celé dotčené období tedy mohl ve Španělsku fakticky setrvat. Před Soudem přitom neprokázal, že by mu hrozilo skutečné a bezprostřední riziko vyhoštění (*mutatis mutandis* [Kaftailova proti Lotyšsku](#), cit. výše, § 49). Netvrdil ani, že je pouze otázkou času, než bude nucen území opustit (srov. [Mirzoyan proti České republice](#), č. 15117/21 a č. 15689/21, rozsudek ze dne 16. května 2024, § 79). S ohledem na relevantní ustanovení vnitrostátního práva Soud rovněž poznamenal, že užití takových opatření, jako je povinné vyhoštění, není automatické. Záleží na uvážení

Stát má přitom určitý prostor pro uvážení (tamtéž, § 107; či rovněž [Martinez Alvarado proti Nizozemsku](#), č. 4470/21, rozsudek ze dne 10. prosince 2024, § 54). Okolnosti, jež je třeba zohlednit v kontextu případů týkajících se rodinného života a migrace, vyplývají z rozsudku ve věci [Jeunesse proti Nizozemsku](#) (cit. výše, § 107–109, s dalšími odkazy). Zejména v případě dětí je nutné zohlednit jejich nejlepší zájmy, jež mají mít při rozhodování, které se jich dotýká, prvořadý význam. Ačkoliv samy o sobě nemohou být rozhodující, je třeba jim přikládat značnou váhu. Vnitrostátní orgány by proto měly v zásadě zohlednit a posoudit důkazy týkající se účelnosti, proveditelnosti a přiměřenosti jakéhokoliv přemístění rodiče, který není občanem daného státu, tak, aby účinně chránily a dostatečně zohlednily nejlepší zájmy dětí, jichž se takové rozhodnutí přímo týká (tamtéž, § 109).

Je-li odůvodnění vnitrostátních rozhodnutí nedostatečné a nedošlo-li ke zvážení dotčených zájmů, dojde k porušení požadavků plynoucích z článku 8 Úmluvy. V opačném případě však musí existovat závažné důvody, pro něž by Soud nahradil závěr vnitrostátních soudů svým vlastním ([M. A. proti Dánsku](#), č. 6697/18, rozsudek velkého senátu ze dne 9. července 2021, § 149).

příslušných orgánů, vyžaduje přezkum všech významných okolností věci v samostatném řízení a lze se proti němu odvolat, resp. napadnout jej u soudu, který by na základě odpovídajících námitek musel posoudit i soulad takového rozhodnutí s článkem 8 Úmluvy.

Ve vztahu k otázce nejlepších zájmů dítěte Soud uznal, že vzájemné soužití rodiče a dítěte představuje základní prvek rodinného života ve smyslu článku 8 Úmluvy ([Eberhard a M. proti Slovinsku](#), č. 8673/05 a č. 9733/05, rozsudek ze dne 1. prosince 2009, § 125). V projednávané věci však k žádnému narušení stěžovatelova rodinného života nedošlo. Stěžovatelovu synovi byla od raného věku (včetně období před legalizací jeho pobytu v roce 2019) poskytována specializovaná zdravotní péče a pomoc odpovídající jeho nepochybně vážnému stavu. Navštěvoval taktéž školu a měl přístup k sociálním dávkám a dalším základním sociálním službám. Stěžovatel přitom nebyl schopen doložit, proč by po zamítnutí jeho žádosti již nemohl vystupovat jako synův zákonný zástupce ani se o něj starat. I pokud by zamítnutí stěžovatelovy žádosti vedlo v konečném důsledku k ohrožení, resp. přerušení jeho rodinného života ve Španělsku, pokud by proti němu bylo

zahájeno řízení o vyhoštění (*Mirzoyan proti České republice*, cit. výše, § 79), týkalo se vnitrostátního řízení, jež vedlo v projednávané věci k podání stížnosti, pouze otázky, zda měl stěžovatel nárok na udělení zvláštního dočasného povolení k pobytu na základě mimořádných okolností spočívajících v jeho sociální integraci. Soud proto považoval za nezbytné posoudit, zda s ohledem na stěžovatelovu osobní situaci žalovaný stát zamítnutím jeho žádosti neporušil svůj pozitivní závazek plynoucí z článku 8 Úmluvy (*Jeunesse proti Nizozemsku*, cit. výše, § 105).

c) Zda vnitrostátní orgány splnily v projednávané věci pozitivní závazek plynoucí z článku 8 Úmluvy

Soud nepřijal stěžovatelovu námitku, podle níž rozhodnutí vnitrostátních orgánů postrádala právní základ, resp. že aplikace příslušných vnitrostátních ustanovení pro něj nebyla předvídatelná. Tato rozhodnutí byla plně v souladu s ustálenou vnitrostátní judikaturou a podrobně vysvětlovala, proč pobírání sociálních dávek nesplňovalo požadavek dostatečných finančních prostředků pro účely udělení požadovaného pobytového oprávnění. Vnitrostátní soudy navíc důkladně vysvětlily obecný zájem, jež stojí za uvedeným požadavkem (tedy zájem na kontrole migrace s ohledem na hospodářský blahobyt země). Jelikož mají státy obvykle široký prostor pro uvážení, pokud jde o obecná opatření ekonomické či sociální strategie (*Biao proti*

Dánsku, č. 38590/10, rozsudek velkého senátu ze dne 24. května 2016, § 93), nepovažoval Soud odůvodnění vnitrostátních rozhodnutí v projednávané věci z hlediska článku 8 Úmluvy za nedostatečné či požadavek dostatečných prostředků k obživě za nepřiměřený. V této souvislosti podpůrně odkázal na svou judikaturu zabývající se požadavkem dostatečného, nezávislého a stabilního příjmu v kontextu žádostí o sloučení rodiny (*Dabo proti Švédsku*, č. 12510/18, rozsudek ze dne 18. ledna 2024, § 105).

Dále Soud shledal, že i když se odůvodnění vnitrostátních rozhodnutí jeví být stručné, zohlednily rozhodující orgány stěžovatelovu osobní a rodinnou situaci, včetně situace jeho syna. Jejich přístup přitom nebylo možné považovat za přehnaně formalistický (*Khachatryan a Konovalova proti Rusku*, č. 28895/14, rozsudek ze dne 13. července 2021, § 27). Jelikož stěžovatelův syn (a) v dané době navštěvoval vzdělávací instituci a využíval specializované programy pomoci a (b) jeho matka byla zjevně schopná podílet se stěžovatelem na péči o něj, neviděl Soud žádný důvod nesouhlasit se závěry vnitrostátních soudů, podle nichž nebyla důvodná stěžovatelova námitka, že by stěžovatelův syn zůstal bez péče, pokud by se stěžovatel pokusil nalézt zaměstnání před podáním žádosti o povolení k pobytu.

Stěžovatel navíc podle Soudu nevyvětlil, proč se nepokusil požádat o jiné pobytové oprávnění, resp. proč by

podání nové žádosti založené na důvodech, jež by lépe odpovídaly okolnostem jeho věci, bylo předem odsouzeno k neúspěchu. V případě takové nové žádosti by přitom vnitrostátní orgány musely posoudit všechny nové okolnosti věci a na jejich základě přezkoumat situaci stěžovatele a jeho rodiny (*mutatis mutandis S. F. proti Finsku*, č. 35276/20, rozsudek ze dne 8. října 2024, § 48).

Konečně Soud vyzdvihnul, že navzdory několikaletému neoprávněnému pobytu stěžovatele na území a absenci jeho snahy o legalizaci svého pobytu mezi lety 2005 a 2018 vnitrostátní orgány jeho přítomnost na území nejen tolerovaly, ale stěžovatel navíc mohl pobírat i sociální dávky pokrývající základní potřeby jeho i jeho rodiny, na něž rodina zjevně po několik let plně spoléhala. Soud proto nemohl shledat, že by vnitrostátní orgány při zvažování protichůdných zájmů překročily meze svého prostoru pro uvážení tím, že při rozhodování o stěžovatelově žádosti zohlednily jeho výlučnou závislost na sociálních dávkách (*mutatis mutandis B. F. a další proti Švýcarsku*, č. 13258/18 a 3 další, rozsudek ze dne 4. července 2023, § 133). Porušení článku 8 Úmluvy proto neshledal.

Policie

Rozsudek ze dne 26. srpna 2025 ve věci č. 38336/21 – *Atanasije Ristić proti Srbsku*

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně rozhodl o zjevné neopodstatněnosti stížnosti stěžovatele v části namítající porušení zákazu špatného zacházení podle článku 3 Úmluvy kvůli připoutání k lůžku v nemocnici a podání projímadla k vyloučení pytlíku s drogami. Jednomyslně však shledal porušení čl. 5 odst. 1, 2, 3 a 4 Úmluvy kvůli zbavení svobody stěžovatele, aniž by o tom existoval záznam, resp. stěžovatel měl k dispozici záruky podle tohoto ustanovení.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

V roce 2016 stěžovatel při policejní kontrole spolkl plastový pytlík, načež ho policisté zadrželi a převezli na stanici. Stěžovatel jim při výslechu uvedl, že pytlík obsahoval drogy; policisté ho proto odvezli do nemocnice, kde zůstal další tři dny pod policejním dohledem. O zbavení svobody stěžovatele neexistoval žádný záznam,

nemohl kontaktovat právního zástupce ani rodinu. Podle stěžovatele byl v nemocnici neustále připoután pouty k posteli a toaletu mohl použít jen v přítomnosti policisty. Po dvou dnech, kdy stěžovatel nevyloučil pytlík přirozenou cestou, dostal k vypití tekutinu, která bez jeho vědomí obsahovala projímadlo. Lékařská zpráva neuváděla důvod předepsání projímadla, jeho druh či název. Stěžovatel posléze v přítomnosti policisty vyloučil pytlík s několika sáčky amfetaminu.

Následující den ho policie převezla zpět na stanici a týž den i propustila. Stěžovatel brojil proti zbavení svobody a podrobení špatnému zacházení u ústavního soudu. Ten mu sice dal za pravdu, že u něj došlo ke zbavení svobody, byť neexistoval příkaz k zadržení stěžovatele a nebyl ani informován o svých právech, ale pochybení vyplývalo z naléhavosti situace s cílem zachránit mu život.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 3 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal porušení zákazu špatného zacházení jednak kvůli připoutání k lůžku po dobu tří dnů, jednak kvůli lékařskému zákroku spočívajícímu v podání projímadla bez jeho souhlasu.

a) K připoutání stěžovatele

Soud podotkl, že tvrzení o špatném zacházení musí být vždy podepřeno dostatečnými důkazy; při jejich posuzování Soud uplatňuje u článku 3 Úmluvy obecně zásadu důkazu „nade vši rozumnou pochybnost“. Takový důkaz ale může vyplývat i ze souboru indicií nebo nevyvrácených, dostatečně závažných, přesných a stejným směrem ukazujících domněnek (*Labita proti Itálii*, č. 26772/95, rozsudek velkého senátu ze dne 6. dubna 2000, § 121). V dané věci si stěžovatel stěžoval u ústavního soudu až měsíc poté, co ho policie propustila, byť v dané době nebyl v situaci, která by mu bránila obstarat si lékařskou zprávu k doložení tvrzení o použití omezovacích prostředků. Nepodal také trestní oznámení ani civilní žalobu na náhradu újmy a neposkytl v tomto ohledu vysvětlení. Ani ústavní soud se v této souvislosti nijak nevyjádřil. Za daných okolností tak podle Soudu stěžovatel nevznesl hájitelné tvrzení o špatném zacházení, a vnitrostátní orgány tedy neměly povinnost následně provést šetření v dané věci (*Bouyid proti Belgii*, č. 23380/09, rozsudek velkého senátu ze dne 28. září 2015, § 116).

Soud proto považoval stížnost v tomto aspektu za zjevně neopodstatněnou a rozhodl o nepřijatelnosti podle čl. 35 odst. 3 písm. a) a odst. 4 Úmluvy.

b) K lékařskému zákroku

Stran podání projímadla Soud odkázal na obecné zásady, podle kterých má-li být určité zacházení považováno za zakázané ve smyslu článku 3 Úmluvy, musí dosáhnout minimálního stupně závažnosti. Posouzení závažnosti bude vždy záviset na okolnostech konkrétního případu, jakými jsou doba trvání zacházení, jeho fyzické a psychické následky a v některých případech též pohlaví, věk a zdravotní stav oběti (*Kudła proti Polsku*, č. 30210/96, rozsudek velkého senátu ze dne 26. října 2010, § 91). Článek 3 Úmluvy dále ukládá státům závazek chránit dobrý fyzický stav osob zbavených svobody, např. poskytováním nezbytné zdravotní péče. Zákrok, který je z pohledu ustálených zásad lékařské vědy nezbytný, nemůže být považován za nelidský nebo ponižující. Soud se však musí přesvědčit, že lékařská nezbytnost je přesvědčivě prokázána a že existují a jsou dodržovány procesní záruky pro dané opatření. Kromě toho je třeba zohlednit tato kritéria: zda dotčená osoba v důsledku nuceného lékařského zákroku podstoupila velkou fyzickou bolest nebo utrpení, zda byl zákrok nařizen lékařem a proběhl pod jeho dohledem, zda byla následně osoba pod neustálým lékařským dohledem a

konečně, zda zákrok vedl ke zhoršení jejího zdravotního stavu nebo měl trvalé důsledky pro její zdraví (*Jalloh proti Německu*, č. 54810/00, rozsudek velkého senátu ze dne 11. července 2006, § 69, § 72–74).

V dané věci Soud vyšel z toho, že vnitrostátní orgány měly poté, co jim stěžovatel přiznal spolknutí drog, povinnost přijmout opatření k vyloučení rizika pro jeho zdraví vyplývající z jeho jednání. Odvezení stěžovatele do nemocnice, kde se mu dostalo vyšetření a podání projímadla, tak v tomto případě odpovídalo požadavkům podle článku 3 Úmluvy. Soud zde konkrétně vzal v úvahu, že podání projímadla provedli lékaři – nikoli policisté – ve specializovaném zařízení, po komplexním lékařském vyšetření a dvou dnech čekání, zda pytlík s drogami opustí tělo přirozenou cestou. Množství drog, které stěžovatel dobrovolně spolkl, mohlo přitom podle ústavního soudu překročit smrtelnou dávku a představovat vážné riziko pro jeho zdraví. Podání projímadla představovalo krátkodobé opatření nezpůsobující tělesné zranění ani zhoršení zdravotního stavu. Nic ani nenasvědčuje tomu, že by mu způsobilo intenzivní fyzické nebo psychické utrpení. K podání projímadla také nebyla použita žádná síla a po zákroku zůstal

stěžovatel ještě jeden den v lékařské péči. Jakmile již nehrozilo riziko pro jeho zdraví, došlo k propuštění stěžovatele z nemocnice a převezení na policejní stanici. Konečně amfetaminy byly připuštěny jako důkaz v trestním řízení proti stěžovateli. Za daných okolností Soud konstatoval, že opatření nedosáhlo závažnosti nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu článku 3 Úmluvy.

Soud proto shledal, že i tomto aspektu je stížnost zjevně neopodstatněná a rozhodl o nepřijatelnosti podle čl. 35 odst. 3 písm. a) a odst. 4 Úmluvy.

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 5 ODS. 1 AŽ 4 ÚMLUVY

Stěžovatel dále namítal porušení práva na svobodu, neboť měl za to, že jeho zbavení svobody v nemocnici bylo nezákonné a svévolné.

Soud připomněl, že zbavení svobody bude nezákonné, nespadá-li do rámce jednoho z důvodů podle čl. 5 odst. 1 písm. a) až f) Úmluvy, přičemž zákonnost v sobě zahrnuje i soulad s řízením stanoveným zákonem; Úmluva v tomto ohledu v zásadě odkazuje na vnitrostátní právo a stanoví povinnost dodržovat jeho hmotněprávní a procesní pravidla (*Denis a Irvine proti Belgii*, č. 62819/17 a 63921/17, rozsudek velkého senátu ze dne 1. června 2021, § 125). Zbavení osobní svobody musí být rovněž v souladu s cílem článku 5, jímž je ochrana osob před svévolí; zbavení svobody bude

rozsudek ze dne 5. února 2002, § 50). Naopak není-li osoba neprodleně a řádně informována o důvodech zbavení svobody, nemůže účinně využít práva, aby bylo urychleně rozhodnuto o zákonnosti jejího zadržení. Stěžovatel nebyl informován o důvodech svého zatčení, což je v rozporu s požadavky čl. 5 odst. 2 Úmluvy.

Ohledně čl. 5 odst. 3 Úmluvy Soud podotkl, že toto ustanovení zaručuje zatčeným nebo jinak zadrženým osobám ochranu před jakýmkoli svévolným nebo neoprávněným zbavením svobody (*Aquilina proti Maltě*, č. 25642/94, rozsudek velkého senátu ze dne 29. dubna 1999, § 47). Soudní kontrola zásahů výkonné moci do práva jednotlivce na svobodu představuje základní prvek záruky zakotvené v čl. 5 odst. 3 Úmluvy. V dané věci zjevně nedošlo k předvedení stěžovatele před soud k posouzení zákonnosti jeho zbavení svobody.

Ve vztahu k čl. 5 odst. 4 Úmluvy Soud podtrhl, že dané ustavení opravňuje osoby zbavené svobody zahájit soudní řízení za účelem přezkoumání splnění procesních a hmotněprávních podmínek, které jsou zásadní z hlediska „zákonnosti“ jejich zbavení osobní svobody (*Oravec proti Chorvatsku*, č. 51249/11, rozsudek ze dne 11. července 2017, § 64). Nemá-li osoba k dispozici

svévolné, jednaly-li vnitrostátní orgány i přes formální dodržení litery vnitrostátního práva ve zlé víře nebo s úmyslem obelstít osobu, nebo pokud se z nedbalosti nesnažily použít relevantní právní úpravu řádným způsobem (*S., V. a A. proti Dánsku*, č. 35553/12 a další, rozsudek velkého senátu ze dne 22. října 2018, § 74–76).

Ve vztahu k čl. 5 odst. 1 Úmluvy Soud vyšel z toho, že neexistoval záznam o zbavení svobody stěžovatele. To samo o sobě představuje závažné pochybení; nepřiznání zadržení osoby totiž vede k popření klíčových záruk obsažených v tomto ustanovení a svědčí o jeho závažném porušení. Absenci záznamu o datu, čase a místu zadržení, jménu zadržené osoby, důvodu zadržení a jménu osoby, která zadržení provedla, je tedy třeba považovat za neslučitelnou s požadavkem zákonnosti a se samotným účelem čl. 5 odst. 1 Úmluvy (*Menesheva proti Rusku*, č. 59261/00, ze dne 9. března 2006, § 87 a 89). Neobstojí zde přitom ani argument, že naléhavost situace bránila policii řádně zaznamenat zadržení a další držení stěžovatele. Podle Soudu tedy stěžovatelovo zbavení svobody nebylo v souladu se zárukami podle čl. 5 odst. 1 Úmluvy.

Ve vztahu k čl. 5 odst. 2 Úmluvy Soud zdůraznil, že dané ustanovení představuje pro jednotlivce základní záruku, aby se dozvěděl, proč byl zadržen, a mohl se tak následně před soudem domáhat přezkoumání zákonnosti zbavení svobody (*Čonka proti Belgii*, č. 51564/99,

žádný prostředek soudní kontroly k napadení zákonnosti zbavení svobody, je na místě provést přezkoumání stížnosti podle čl. 5 odst. 4 Úmluvy, a to bez ohledu na délku trvání zbavení svobody. V dané věci stěžovatel neměl možnost podat návrh na soudní přezkoumání zbavení svobody; Soud tak dospěl k závěru, že ani požadavky podle čl. 5 odst. 4 Úmluvy nebyly dodrženy.

Soud proto shledal, že došlo k porušení čl. 5 odst. 1 až 4 Úmluvy.

Rozsudek ze dne 31. července 2025 ve věci č. 13375/18 – *Siedlecka proti Polsku*

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal porušení čl. 5 odst. 1 Úmluvy, když jednak policisté zadržovali stěžovatelku, která se předtím zúčastnila zakázaného shromáždění, ve vymezeném prostoru po dobu přibližně dvou hodin kvůli ověření její totožnosti, neumožnili jí dojít si na toaletu, koupit vodu a komunikovat s právníkem, čímž u ní došlo ke zbavení svobody bez opory ve vnitrostátním právu, jednak se neprokázalo, že délka zadržení byla nezbytná pro účely ověření její totožnosti.

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

V roce 2017 se stěžovatelka, povoláním novinářka, aktivně zúčastnila shromáždění zamýšleného jako protidemonstrace k pravidelně se konajícímu shromáždění za oběti smolenské tragédie. Svou účastí chtěla vyjádřit nesouhlas s novelizací zákona, která dle ní poskytovala zvýšenou ochranu pravidelným provládním shromážděním. Protidemonstrace se uskutečnila, byť ji vnitrostátní orgány zakázaly, a policisté v jejím průběhu vytvořili kordon, aby se protidemonstranti nepřiblížili k pietnímu shromáždění. Ti se na protest posadili na zem a neuposlechli výzvu policie, aby se rozešli. Policisté následně protidemonstranty, včetně stěžovatelky, z místa vyvedli a přesunuli na nádvoří nedaleké budovy. Zde policie opět vytvořila kordon, aby nikdo nemohl prostor opustit. Stěžovatelka musela odevzdat policistovi průkaz totožnosti. Ten jí sdělil, že kromě její totožnosti potřebuje rovněž ověřit, zda je vedena v seznamu hledaných osob v policejní databázi. Policisté jí také informovali, že sice není zbavena svobody, ale „zůstává k dispozici policii“. Podle stěžovatelky si nemohla dojet ani na toaletu, koupit vodu, resp. komunikovat s advokáty, kteří stáli za policejním kordonom. Přibližně o dvě hodiny později policisté umožnili stěžovatelce odejít. Stěžovatelka následně proti bránění v opuštění prostoru marně brojila před vnitrostátními soudy.

absence nasazení pout či jiných opatření fyzického omezení zde opět není rozhodujícím faktorem (*Čamans a Timofejeva proti Lotyšsku*, č. 42906/12, rozsudek ze dne 28. dubna 2016, § 112–113).

V dané věci vnitrostátní soudy shledaly, že stěžovatelka nebyla formálně zbavena svobody ve smyslu vnitrostátního práva, ale došlo jen k jejímu přemístění na bezpečné místo pro účely ověření její totožnosti a prověření v policejních databázích. Jelikož Soud není vázán právními závěry vnitrostátních soudů, provedl vlastní hodnocení, zda stěžovatelka byla zbavena svobody ve smyslu článku 5 Úmluvy. Vyšel z toho, že se stěžovatelka zúčastnila protidemonstrace a patřila k osobám, kterým policisté zabránili přiblížit se k pietnímu shromáždění. Stěžovatelka a další účastníci si na protest sedli na zem. Po marné výzvě, aby se rozešli, je policisté přesunuli na nádvoří nedaleké budovy. Zde policisté vytvořili kordon a neumožnili osobám opustit tuto oblast po dvou cca dvou hodin. Platí, že délka trvání opatření je pouze jedním z řady prvků, které je třeba vzít v úvahu. Zároveň totiž policisté neumožnili stěžovatelce dojet si na toaletu, koupit vodu a komunikovat s právníky.

II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 5 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatelka namítala porušení práva na svobodu, neboť měla za to, že její zadržování v prostoru nádvoří ze strany policie představovalo zbavení svobody.

a) K přijatelnosti stížnosti *ratione materie*

Soud nejprve posoudil, zda situace stěžovatelky vedla ke zbavení svobody ve smyslu článku 5 Úmluvy, a zda je tudíž stížnost v tomto aspektu přijatelná. Připomněl, že je třeba vycházet z konkrétní situace, v níž se osoba nachází, a z řady dalších kritérií, jako jsou zejména druh, trvání, účinky a způsob výkonu opatření. K faktorům, kterým přikládá Soud význam, patří možnost osoby opustit uzavřený prostor, stupeň dohledu a kontroly nad jejím pohybem, rozsah izolace a možnost kontaktu s vnějším světem (*Khlaifia a ostatní proti Itálii*, č. 16483/12, rozsudek velkého senátu ze dne 15. prosince 2016, § 64 a 71). Pouze délka trvání opatření, byť relativně krátká, nemá rozhodující vliv. Také jeho účel nerozhoduje při posouzení, zda skutečně došlo ke zbavení svobody; Soud ho bere v úvahu až při zvažování slučitelnosti opatření s daným ustanovením (tamtéž). O zbavení svobody ale svědčí prvek donucení při výkonu oprávnění policie v tom smyslu, že osoba nemohla místo opustit. Vliv má také dopad opatření na osobu z hlediska fyzického nepohodlí. Na druhou stranu

Nadto zadržovali její doklad totožnosti, zatímco prověřovali policejní databáze, zda se nachází na seznamu hledaných osob. Podle Soudu tak stěžovatelka nemohla opustit dané místo po dobu přibližně dvou hodin, po celou tuto dobu byl zadržován její doklad a její kontakt s vnějším světem byl omezen. S ohledem na povahu a délku trvání omezení Soud shledal, že u stěžovatelky došlo k faktickému zbavení svobody. Článek 5 Úmluvy se tedy na její případ vztahuje. Soud proto přistoupil k posouzení odůvodněnosti její stížnosti podle tohoto ustanovení.

b) K odůvodněnosti stížnosti

Soud připomněl, že zbavení svobody bude nezákonné, nespadá-li do rámce jednoho z důvodů podle čl. 5 odst. 1 písm. a) až f) Úmluvy, přičemž „zákonost“ v sobě zahrnuje i soulad s řízením stanoveným zákonem; Úmluva v tomto ohledu v zásadě odkazuje na vnitrostátní právo a stanoví povinnost dodržovat jeho hmotněprávní a procesní pravidla. Výraz „v souladu s řízením stanoveným zákonem“ vyžaduje nejen, aby jakékoliv zbavení svobody mělo právní základ ve vnitrostátním právu, ale týká se i kvality této právní úpravy; především, aby

podmínky zbavení svobody podle vnitrostátního práva byly jasně vymezeny a aby právní předpisy byly předvídatelné stran jejich použití, a to tak, aby byl naplněn požadavek „zákonnosti“ stanovený Úmluvou. Ten požaduje, aby právní úprava byla dostatečně přesná, aby osoba mohla – v případě potřeby i s odbornou pomocí – předvídat v míře přiměřené okolnostem důsledky, které může mít jej jednání. Konečně zbavení osobní svobody musí být rovněž v souladu s cílem článku 5 Úmluvy, jímž je ochrana osob před svévolí (*Denis a Irvine proti Belgii*, č. 62819/17 a 63921/17, rozsudek velkého senátu ze dne 1. června 2021, § 125 a 128–129).

V dané věci Soud nejprve posuzoval, zda u stěžovatelky došlo k zákonnému zbavení svobody ve smyslu čl. 5 odst. 1 Úmluvy. Podle vlády držení stěžovatelky na nádvorní mělo oporu ve vnitrostátním právu; konkrétně v ustanovení zákona opravňujícím policisty provádět kontrolu dokladů osoby kvůli ověření její totožnosti. Soud ale podotkl, že tato právní úprava nestanovila podmínky umožňující zbavení svobody. Ty jsou obsaženy v jiném ustanovení a patří mezi ně: zaprvé, je-li dotyčná osoba přistižena při spáchání přestupku nebo bezprostředně poté, a zároveň zadruhé, (i) existují-li důvody pro využití zrychleného řízení ve vztahu k dané osobě, případně (ii) nelze-li zjistit totožnost této osoby. U stěžovatelky vnitrostátní orgány nikdy neupřesnily, který z těchto důvodů se na její situaci uplatnil. Podle

Soudu se tedy neprokázalo, že opatření vedoucí ke zbavení svobody stěžovatelky mělo oporu ve vnitrostátním právu. Soud taktéž neměl za prokázanou nezbytnost jejího zadržování po dobu přibližně dvou hodin pro účely ověření totožnosti. Byť vláda poukazovala na značný počet účastníků protidemonstrace a související zatížení evidence jako objektivní důvod trvání opatření, nevedla ani jejich přibližný počet. Nadto z popisu událostí stěžovatelkou a ze soudního rozhodnutí vyplývalo, že kromě ověření totožnosti policisté prováděli další kontroly v policejních databázích. Konečně chybělo vysvětlení, proč policisté nepropustili účastníky protidemonstrace, včetně stěžovatelky, po ověření jejich totožnosti, ale zadržovali je až do ukončení pietního shromáždění.

Výše uvedené podle Soudu postačuje ke konstatování, že zbavení svobody stěžovatelky nebylo „stanoveno zákonem“ pro účely čl. 5 odst. 1 Úmluvy. Požadavek „zákonnosti“ jakéhokoli zbavení svobody je přitom společný pro všechny výjimky uvedené v čl. 5 odst. 1 písm. a) až f) Úmluvy. Soud tak nepovažoval za nutné zabývat se dále tím, zda zbavení svobody splňovalo zvláštní požadavky vyplývající z čl. 5 odst. 1 písm. b) nebo c) Úmluvy.

Soud proto shledal, že došlo k porušení čl. 5 odst. 1 Úmluvy.

Nové stížnosti a oznámení proti České republice

V posledním čtvrtletí minulého roku bylo vládě doručeno sedm nových stížností k Evropskému soudu pro lidská práva, z nichž dvě jsou spojené ke společnému projednání. Ve věci *Stupka* stěžovatel namítá, že policie při vyšetřování jeho oznámení trestného činu z nenávislosti nepřiměřeně shromažďovala údaje o jeho soukromém životě, čímž mělo dojít k porušení článku 8 Úmluvy. Stížnosti *Tomancová a Slovák* se týkají soudního přezkumu opatření regulujících prezenční výuku na vysokých školách během pandemie COVID-19. Stěžovatelé tvrdí, že správní soudy odmítly jejich žaloby pro neexistenci individualizovaného zásahu, čímž porušily jejich právo na přístup k soudu dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Ve věcech *Římskokatolická farnost – prelatura Český Krumlov a Suverénní řád Maltézských rytířů* církevní právnické osoby namítají porušení právní jistoty a práva na zákonného soudce, neboť senáty Ústavního soudu bez odůvodnění nepředložily věci plénu, ač se odchýlily od jeho dřívějších nálezů k církevním restitucím. Ve stížnosti *Měrka* je namítána podjatost soudce z důvodu úzkých profesních vazeb na advokáta protistrany. Stížnost *Gilbert* směřuje proti odmítnutí ústavní stížnosti ve věci změny pohlaví, přičemž stěžovatel

namítá, že odložená účinnost zrušení protiústavní podmínky chirurgického zákroku porušuje jeho práva podle čl. 3, 8 a 14 Úmluvy.

Trestní řízení

Stupka (č. 30276/25) – zásah do soukromí poškozeného v trestním řízení

Stěžovatel, aktivista za práva LGBT+ osob, na svém účtu na sociální síti zveřejnil pozvánku na pietní akci za oběti střeleckého útoku na bratislavský klub Tepláreň. Jeden uživatel na pozvánku reagoval nenávisným komentářem, v němž útok schvaloval. Na autora komentáře podal stěžovatel trestní oznámení a jako poškozený uplatnil v trestním řízení nárok na náhradu nemajetkové újmy. Tvrdil, že nenávislý komentář ho zasáhl natolik, že omezil aktivitu na sociálních sítích i chození do společnosti a nepřihlásil se k navazujícímu studiu na vysoké škole. Orgány činné v trestním řízení v návaznosti na tato tvrzení stěžovatele shromáždily a do trestního spisu založily údaje o stěžovatelově soukromém životě:

pohyby na bankovních účtech za několik měsíců, aktivitu na sociálních sítích či e-mailovou komunikaci s vysokou školou. Nejvyšší státní zastupitelství i Ústavní soud, na které se stěžovatel obrátil, se ztotožnily s orgány činnými v trestním řízení. Zásah do práv stěžovatele považovaly za zákonný a přiměřený vzhledem k potřebě posoudit oprávněnost a výši uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy.

Stěžovatel namítá, že uvedeným postupem bylo porušeno jeho právo na respektování soukromého života a korespondence chráněné článkem 8 Úmluvy.

Stručné shrnutí podané stížnosti a otázky, které Soud vládě položil, jsou k dispozici [zde](#).

Pandemie COVID-19

Tomancová (č. 37748/24), *Slovák* (č. 37464/24) – právo na přístup k soudu a přezkum žalob na protipandemická opatření vydaná univerzitou

Stížnosti se týkají odmítnutí správních soudů zabývat se žalobami stěžovatelů proti zásahu do jejich práv, který

spatřovali v opatřeních univerzity stanovujících pravidla pro přístup k prezenční výuce během pandemie COVID-19. Na základě opatření zavedených Masarykovou univerzitou a jejími fakultami byli stěžovatelé od 22. listopadu 2021 povinni pro účast na prezenční výuce předložit očkovací průkaz nebo negativní test na COVID-19, případně prokázat prodělání onemocnění. Stěžovatelé odmítli sdělit požadované informace. Stěžovatel Slovák se následně účastnil výuky, aniž by dodržel stanovená pravidla. Stěžovatelce Tomancové uložila garantka předmětu, aby namísto docházky zpracovala náhradní plnění. Stěžovatelé se domáhali ochrany svých práv prostřednictvím žaloby proti nezákonnému zásahu před správními soudy. V obou případech bylo rozhodnutí soudu prvního stupně, jímž byla žaloba zamítnuta, zrušeno Nejvyšším správním soudem, který žaloby odmítl z důvodu absence konkrétního individuálního zásahu vůči stěžovatelům. Se závěry Nejvyššího správního soudu se ztotožnil i Ústavní soud, který ústavní stížnosti odmítl.

Stěžovatelé namítají porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy a tvrdí, že jim byl odepřen přístup k soudu, který by rozhodl o jejich nárocích. Dále se dovolávají článků 8 a 14

Úmluvy a článku 2 Protokolu č. 1 a uvádějí, že jejich práva na vzdělání a na soukromí byla porušena v důsledku nemožnosti osobně navštěvovat univerzitní kurzy a neustálého nátlaku, aby se podrobili očkovaní a bez zákonného důvodu sdělovali citlivé informace o svém zdravotním stavu. Soud vyzval vládu, aby předložila stanovisko k námitce porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Stručně shrnutí podaných stížností a otázky, které Soud vládě položil, jsou k dispozici [zde](#).

Církevní restituce

Římskokatolická farnost – prelatura Český Krumlov (č. 46401/22) a Suverénní řád Maltézských rytířů proti České republice (č. 23803/23) – nepředložení věci plénu Ústavního soudu při odchýlení se od dřívějších nálezů a zásada právní jistoty

Stěžovatelky jsou církevní právnické osoby, kterým byl konfiskován majetek československými orgány nejprve na základě tzv. Benešových dekretů a následně znovu po komunistickém převratu podle zákona o revizi první pozemkové reformy. Před vnitrostátními soudy stěžovatelky tvrdily, že ke konfiskaci fakticky došlo až po 25. únoru 1948, tj. v rozhodném období z hlediska restitučního zákonodárství. Z toho odvozovaly, že jsou

oprávněnými osobami na základě zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi k vydání části svého historického majetku (Římskokatolická farnost – prelatura Český Krumlov), resp. určení vlastnického práva státu k němu, aby později mohly usilovat o jeho vydání v režimu tohoto zákona (Suverénní řád Maltézských rytířů – České velkopřevorství).

Před Soudem stěžovatelky tvrdí, že příslušné senáty Ústavního soudu se bez odůvodnění odchýlily od náleзовé judikatury, která v případě souběhu konfiskací podle dekretů a podle zákona o revizi první pozemkové reformy vyžaduje posouzení, zda k odnětí majetku před 25. únorem 1948 fakticky došlo. V pochybnostech je potom třeba postupovat v souladu se zásadou *in favorem restitutionis* a restituční žádosti vyhovět. Stěžovatelky namítají, že příslušné senáty Ústavního soudu nevyužily mechanismus k zajištění jednotnosti rozhodování a nepředložily věci plénu podle § 23 zákona o Ústavním soudu, ačkoli se hodlaly od závěrů vyslovených v dřívějších nálezech jiných senátů odchýlit. V tom spatřují zásah do právní jistoty a porušení práva na projednání věci soudem zřízeným zákonem ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Stručná shrnutí podaných stížností a otázky, které Soud vládě položil, jsou k dispozici pod těmito odkazy: *Římskokatolická farnost – prelatura Český Krumlov (č. 46401/22) a Suverénní řád Maltézských rytířů – České velkopřevorství (č. 23803/23)*.

Nestrannost soudu

Měrka (č. 10716/25) – podjatost soudce v řízení, kde je advokátem protistrany bývalý dlouholetý soudce daného soudu

Stěžovatel vedl spor u krajského soudu, v němž se domáhal od žalované obchodní společnosti sumy přes 114 milionů Kč. Krajský soud rozhodl v jeho neprospěch. Stěžovatel následně uplatnil v rámci odvolání i dovolání námitku podjatosti soudce, který rozhodoval v jeho věci na krajském soudě jako samosoudce. Uvedl, že tohoto soudce nelze považovat za nestranného z důvodu jeho dlouholetého profesionálního i osobního vztahu s advokátem žalované obchodní společnosti. Konkrétně poukázal na to, že tento advokát byl více než 20 let soudcem daného krajského soudu. Z toho 13 let byl místopředsedou pro obchodní a insolvenční úsek, kde působil a stále působí soudce, který rozhodoval ve věci stěžovatele. Navíc nejméně 5 let pracovali oba dotyční v rámci stejného senátu, kde byl nynější advokát předsedou a soudce jeho zástupcem.

Kromě toho byl advokát v minulosti vedoucím rigorózní práce soudce, publikovali spolu knižní komentář a během řízení ve věci stěžovatele společně vedli školení na Justiční akademii. Odvolací i dovolací soud označily tuto námitku za neopodstatněnou. Stěžovatel následně neuspěl ani před Ústavním soudem, který shledal, že žádný z důvodů tvrzené podjatosti nelze vyhodnotit jako dostatečně závažný, resp. svědčící o intenzivnějším než běžném kolegiálním vztahu.

Stěžovatel namítá porušení svého práva na spravedlivý proces podle článku 6 Úmluvy. Tvrdí, že soudce, který v jeho věci rozhodoval na prvním stupni, nebyl z důvodu svých vazeb na advokáta protistrany nestranný. Tyto vazby je dle něj nutné hodnotit kumulativně, nikoliv izolovaně. Rovněž poukazuje na to, že některé státy v Evropě, a také samotný Soud, zavádějí během posledních let tzv. *cooling-off period*, období, během něhož bývalí soudci nesmí vystupovat před „svým“ soudem v roli advokáta. Ve věci stěžovatele přitom mezi odchodem soudce z daného soudu a započítáním jeho angažmá jako právního zástupce stěžovatelovy protistrany uplynulo pouhých 19 měsíců. Dle stěžovatele tuto dobu nelze

považovat za dostatečnou k rozptýlení pochybností o objektivní nestrannosti jeho bývalých dlouholetých kolegů.

Stručné shrnutí podané stížnosti a otázka, kterou Soud vládě položil, je k dispozici [zde](#).

Odklad vykonatelnosti nálezu Ústavního soudu

Gilbert (č. 19280/24) – odmítnutí ústavní stížnosti stěžovatele, jehož řízení vedlo před Ústavním soudem ke zrušení právní úpravy změny pohlaví

Stěžovatel v roce 2019 požádal správní orgány o změnu pohlaví. Ty mu nevyhověly s odůvodněním, že pro takový krok nesplňuje zákonné podmínky, jelikož nedoložil lékařské potvrzení o dokončené operativní změně pohlaví. Stěžovatel následně neuspěl ani před správními soudy. Proti jejich rozsudkům podal ústavní stížnost, s níž spojil i návrh na zrušení příslušných zákonných ustanovení, které stanovovaly pro účely úřední změny pohlaví podmínku chirurgického zákroku včetně sterilizace. Příslušný senát Ústavního soudu přerušil řízení o ústavní stížnosti a návrh na zrušení dotčených zákonných ustanovení postoupil plénu. To dne 24. dubna

2024 vydalo nález sp. zn. Pl. ÚS 52/23, kterým napačená zákonná ustanovení zrušilo z důvodu jejich rozporu se základními právy a lidskou důstojností, a to k 30. červnu 2025. Podle odůvodnění nálezu Ústavní soud odkladem vykonatelnosti ponechal zákonodárci dostatečný prostor, aby nově upravil zákonné podmínky změny pohlaví, jelikož okamžité zrušení stávající úpravy by mohlo způsobit nežádoucí situace, ve kterých by byla nepřipustně narušena právní jistota a stabilita právního řádu. Dále Ústavní soud uvedl, že v mezidobí od vyhlášení tohoto nálezu až do 30. června 2025, případně do doby účinnosti nové právní úpravy, je třeba aplikovat dosavadní zákonné podmínky změny pohlaví jakožto platnou a účinnou součást právního řádu.

Následně senát Ústavního soudu odmítl ústavní stížnost stěžovatele jako zjevně neopodstatněnou. Poukázal na to, že je vázán závěrem pléna ve výše citované věci; stěžovatel bude muset, stejně jako ostatní trans lidé, v zájmu právní jistoty a stability právního řádu vyčkat nejpозději do 30. června 2025, tj. do doby, do které má zákonodárce prostor vytvořit novou zákonnou úpravu změny pohlaví. Teprve poté po něm nebude možné podstoupení chirurgického zákroku pro účely státem uznané změny pohlaví vynucovat.

Stěžovatel namítá porušení zákazu špatného zacházení podle článku 3 Úmluvy a práva na respektování

soukromého života podle článku 8, a to jak samostatně, tak i ve spojení se zákazem diskriminace podle článku 14 Úmluvy.

Stručné shrnutí podané stížnosti a otázky, které Soud vládě položil, je k dispozici [zde](#).

Rozhodnutím ze dne 19. února 2026 Soud schválil smírné urovnání této věci, který vláda se stěžovatelem po analýze případu uzavřela.

Velký senát Soudu

V posledním čtvrtletí roku 2025 přijal velký senát dva rozsudky: o věcech *Daniileț proti Rumunsku* a *Tsaava a ostatní proti Gruzii* se více dočtete v závěrečné kapitole. Dále došlo v jednom případě ke vzdání se pravomoci senátu ve prospěch velkého senátu a rovněž v jedné věci kolegium pěti soudců vyhovělo žádosti vlády o postoupení věci velkému senátu.

Zdravotnické právo

S. O. proti Španělsku (č. 5742/22)

Stěžovatelce byla ve věku 60 let v pravém prsu detekována rakovina. Nádor se měl nacházet cca 15 mm od bradavky. Stěžovatelka podepsala informovaný souhlas s chirurgickým odstraněním dotčené části prsu. Během operace jí lékaři odstranili i bradavku a oblast kolem ní. Její stížnost proti nemocnici byla odmítnuta s tím, že bradavka sice rakovinou zasažena nebyla, ale nádor se nacházel poblíž, a bylo tak bezpečnější odstranit i bradavku, aby nedošlo ke vzniku nového nádoru.

Senát páté sekce Soudu v rozsudku ze dne 26. června 2025 jednomyslně dospěl k závěru o porušení práva na

respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy. Poukázal na to, že španělská legislativa ohledně informovaného souhlasu při zdravotních zákrocích je dostatečná, selhalo však její uplatnění v praxi. Z formulace informovaného souhlasu podepsaného stěžovatelkou není pro osobu bez medicínského vzdělání jasné, na co všechno se vztahuje, a zejména z něj nelze vyvodit, zda dopadá i na odstranění bradavky. Soudy nezkoumaly, zda byla stěžovatelka o této možnosti informována jinak, ani nezohlednily, že zákrok tohoto typu má významný dopad na osobní integritu ženy, včetně její sexuality. Nelze vyloučit, že daný zákrok byl v případě stěžovatelky z medicínského hlediska skutečně nejhodnější možný. Personál nemocnice ji ale o této možnosti měl náležitě informovat před zákrokem, a to tím spíš, že se jednalo o operaci plánovanou dva týdny předem, a nikoliv o urgentní zákrok.

Věc byla velkému senátu postoupena na žádost vlády v listopadu 2025. Tisková zpráva o postoupení věci je k dispozici [zde](#).

Pokračující vazba a trestní řízení vůči stěžovateli po odsuzujícím rozsudku Soudu

Kavala proti Turecku (č. 2) (č. 2170/24)

Stěžovatel je zbaven svobody od října 2017. Jeho vazba byla předmětem prvního [rozsudku](#) Soudu v této věci (ze dne 10. prosince 2019), kde Soud shledal porušení práva na svobodu podle článku 5 Úmluvy a konstatoval, že žalovaný stát má přijmout všechna nezbytná opatření, aby zajistil okamžité propuštění stěžovatele.

Jelikož k tomuto propuštění nedošlo, v únoru 2022 Výbor ministrů postoupil věc Soudu na základě čl. 46 odst. 4 Úmluvy s otázkou, zda Turecko plní své povinnosti plynoucí z výše uvedeného rozsudku. Velký senát Soudu v [rozsudku](#) ze dne 11. července 2022 shledal, že

Turecko nedostalo svým závazkům plynoucím z rozsudku z roku 2019.

Projednávaná věc se týká stěžovatelovy vazby a odsouzení, které následovaly po rozsudku Soudu z roku 2019. Před Soudem vznáší stěžovatel námitky na poli článků 3, 5, 6, 7, 10, 11 a 18 Úmluvy. Poukazuje zejména na porušení zákazu špatného zacházení, svévolné zbavení svobody, absenci nezávislého a nestranného soudu, porušení presumpce nevinoty, uložení trestu bez zákona, jakož i porušení svobody projevu a sdružování.

V prosinci 2025 senát, kterému byla věc přidělena, rozhodl o vzdání se jurisdikce ve prospěch velkého senátu. Tiskovou zprávu k předání věci velkému senátu najdete [zde](#).

Výkon rozsudků Soudu

V prvním čtvrtletí letošního roku vláda předložila Výboru ministrů Rady Evropy tři zprávy o výkonu rozsudků Soudu. Výbor ministrů uzavřel dohled nad výkonem jednoho rozsudku.

Zprávy předložené Výboru ministrů

D. H. a ostatní proti České republice

V rozsudku ze dne 13. listopadu 2007 velký senát Soudu konstatoval, že nadměrným zařazováním romských žáků do škol pro lehce mentálně postižené došlo k porušení práva stěžovatelů, 18 romských žáků, na rovný přístup ke vzdělání.

V lednu vláda Výboru ministrů předložila zprávu o postupu ve výkonu rozsudku. V ní především informovala o naplňování akčního plánu z prosince 2023. V oblasti reformy poradenského systému vyzdvihla posílení kontroly, řízení a metodického vedení školských poradenských zařízení ze strany MŠMT, zvýšení kvality a standardizaci činnosti poraden, lepší nastavení jejich

lehkého mentálního postižení, které jsou však etnický segregované.

Zpráva je v českém jazyce dostupná [zde](#).

T. H. proti České republice

V rozsudku ze dne 12. června 2025 Soud rozhodl o porušení práva na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy v důsledku toho, že české právo až do konce června 2025 podmiňovalo úřední změnu pohlaví chirurgickým zákrokem spojeným se sterilizací.

V březnu vláda předložila zprávu, v níž Výbor ministrů informovala o tom, jak je v nyní v metodických opatřeních Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva vnitra upraven postup pro úřední uznání změny pohlaví a jak je od července 2025 v praxi využíván. Zpráva je v anglickém znění k dispozici [zde](#).

Krpelík proti České republice

V rozsudku ze dne 12. června 2025 Soud shledal, že odsouzením stěžovatele se sníženým intelektem

financování, podporu navyšování počtu psychologů a speciálních pedagogů a zavedení spádovosti poraden. V oblasti desegregace škol vláda informovala o pilotním projektu Desegregace realizovaným Národním pedagogickým institutem. V segmentu podpory škol došlo k zavedení indexovaného financování, které umožní cíleně podpořit běžné základní školy s vyšším počtem sociálně znevýhodněných žáků. Zavedeno bylo také stabilní financování školních psychologů a speciálních pedagogů přímo ze státní rozpočtu. Došlo rovněž k zákonnému ukotvení pozice sociálního pedagoga, který v praxi propojuje školu s rodinou a sociálními službami.

Zpráva obsahuje též aktuální data o vzdělávání romských žáků. Vyplývá z nich mj., že procento romských žáků, kteří se vzdělávají podle rámcového vzdělávacího plánu s upravenými výstupy, zůstává bohužel od roku 2017 prakticky beze změny na úrovni cca 23 %. Přetrvává i nadměrné zařazování romských žáků do škol a tříd zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona z důvodu diagnózy lehkého mentálního postižení, stejně jako zařazování romských žáků v některých lokalitách do běžných základních škol, tj. bez diagnózy

na základě sebeobviňujících výpovědí z přípravného řízení poté, co se vzdal práva na pomoc obhájce, při nedostatečné kontrole vzdání se práv soudu a při absenci jiných procesních záruk, došlo k porušení jeho práva na spravedlivý soudní proces a práva na pomoc obhájce.

V březnu vláda Výboru ministrů předložila plán opatření, která by měla Soudem shledané porušení v obecné rovině napravit. V první řadě Policie České republiky připraví pro své příslušníky seznam otázek, které by jim měly při úvodním kontaktu s osobou pomoci identifikovat, zda je ve zranitelném postavení a vyžaduje zvýšenou pozornost při poskytování poučení o procesních právech a právní pomoci. Závěry Soudu z rozsudku *Krpelík* budou dále zapracovány do vzdělávacích programů pro policisty přidělené ke Službě kriminální policie a vyšetřování. V neposlední řadě, Policie České republiky připraví nové formuláře s poučením o procesních právech v trestním řízení v easy-to-read formátu. Zpráva je v anglickém znění k dispozici [zde](#).

Ukončení výkonu rozsudků a rozhodnutí

Macharik proti České republice

V rozsudku ze dne 10. října 2024 Soud rozhodl, že způsob, jakým vnitrostátní soudy vykládaly a aplikovaly zákonná ustanovení upravující získání obsahu e-mailové komunikace stěžovatelky pro účely jejího trestního stíhání, byl nesoudržný a předmětná právní úprava nebyla jednoznačná. Zásah do stěžovatelčích práv tak nebyl „v souladu se zákonem“ a došlo k porušení článku 8 Úmluvy.

Ve zprávě o výkonu rozsudku vláda Výbor ministrů informovala, že s ohledem na skutečnost, že byl problém identifikovaný Soudem již vyřešen ustálením vnitrostátní praxe (viz náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3812/12 a výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 1/2015 Sb. v. s. NSZ), která tak již nyní zajišťuje právní jistotu při výkladu a aplikaci ustanovení upravujících získávání obsahu e-mailové komunikace, nebylo třeba přijímat žádná další obecná opatření k výkonu rozsudku. Úplné znění zprávy v českém jazyce naleznete [zde](#).

Výbor ministrů Rady Evropy po zhodnocení zprávy dospěl k závěru, že přijatá opatření jsou dostatečná a [rezolucí](#) ze dne 25. února 2026 dohled nad výkonem rozsudku uzavřel.

Užitečné odkazy

**HUDOC – databáze
judikatury ESLP**
<http://hudoc.echr.coe.int/>

**Evropský soud
pro lidská práva**
<http://www.echr.coe.int/>

**Česká databáze vybraných
rozsudků a rozhodnutí ESLP**
<http://mezisoudy.cz/>

**Přehled všech vydání
Zpravodaje KVZ**
<https://mezisoudy.cz/zpravodaj-kvz>

Veřejný ochránce práv
<http://www.ochrance.cz/>

**Nejvyšší soud
České republiky**
<http://www.nsoud.cz/>

**Ústavní soud
České republiky**
<http://www.usoud.cz/>

**Databáze rozhodnutí
smluvních orgánů OSN**
<http://www.ohchr.org/en/>

Rada Evropy
<http://www.coe.int/>

Nejvyšší správní soud
<http://www.nssoud.cz/>

Databáze judikatury web: mezisoudy.cz

Kontakt:

Kancelář vládního zmocněnce
pro zastupování ČR před ESLP
Ministerstvo spravedlnosti
Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2
kvz@msp.justice.cz, www.justice.cz

Úvodní fotografie: © Paulgrecaud | Dreamstime.com
Fotografie u Slova úvodem © Petr Konůpka
Fotografie u Slova závěrem © Jana Martinková

Zpravodaj KVZ: vydává Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva, Ministerstvo spravedlnosti.

Autoři anotací (v abecedním pořadí): Anna Beránková (NSS), Nikola Burdová (KVZ), Jakub Drahorád (KVZ), Adam Herma (KVOP), Eliška Hronová (KVZ), Vladimír Janoušek Pysk (KVZ), Miroslav Kaštyl (KVZ), Jan Martínek (ÚS), Eva Petrová (KVZ), Kateřina Radová (KVZ), Anna Slezáková (KVZ), Martina Šiváková (KVZ), Jana Zápotocká (NS).

Obsah Zpravodaje: Jana Martinková.

Slovo závěrem

V posledním čtvrtletí roku 2025 Soud ve vztahu k **České republice** přijal čtyři rozsudky a jedno rozhodnutí. Ve věci **Černý a ostatní proti České republice** Soud shledal porušení **práva advokátů na respektování soukromého života a korespondence** podle článku 8 Úmluvy kvůli založení jejich e-mailové komunikace s klientem do trestního spisu; v této souvislosti dále konstatoval i porušení práva na účinný prostředek nápravy podle článku 13 Úmluvy. Příklad **Jaklová a ostatní proti České republice** se týkal **postupu civilních soudů v řízení o náhradu škody proti nemocnici**. Toto řízení vedli pozůstalí pacienta, který zemřel na následky podchlazení několik dnů po svém nečekaném odchodu z areálu nemocnice, kde byl dobrovolně hospitalizován. Soud zde dospěl k závěru o porušení procesního aspektu práva na život podle článku 2 Úmluvy, jelikož soudy neposkytly stěžovatelům náležitou odpověď na všechny jimi vznesené argumenty, a navíc řízení trvalo nepřiměřeně dlouho. Ve věci **Fajstavr proti České republice** Soud rozhodl, že odsouzení stěžovatele za organizovanou drogovou kriminalitu, které bylo založeno zejména na **výpovědi spolupracující obviněné**, nevedlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy; řízení totiž provázely náležité vyvažující faktory. V případě **Kyrian proti České republice** Soud na poli práva na respektování soukromého a rodinného života zaručeného článkem 8 Úmluvy rozhodoval o stížnosti **biologického otce dítěte, který není jeho právním otcem**. Zatímco v části týkající se neupravení osobního kontaktu s dítětem vyhodnotil stížnost jako zjevně neopodstatněnou, ohledně práva stěžovatele na informace o dítěti dospěl Soud k závěru o neporušení článku 8. A konečně ve věci **RAVAK a.s. proti ČR** Soud rozhodl o zjevné neopodstatněnosti stížnosti, v níž stěžovatelská společnost na poli práva na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy namítala **absenci ústního slyšení v insolvenčním řízení** ve fázi schvalování reorganizačního plánu.

Z judikatury Soudu proti **jiným státům** za poslední čtvrtletí zmiňme především rozsudek velkého senátu ve věci **Danileț proti Rumunsku**, kde Soud vymezil kritéria pro vyvažování **svobody projevu soudců a státních zástupců v online prostoru**, zejména na sociálních sítích, a jejich povinnosti zdrženlivosti. V této souvislosti především zdůraznil, že vyšší ochrana náleží projevu týkajícímu se věcí veřejného zájmu, včetně záležitostí souvisejících s fungováním soudnictví či soudními reformami. Je-li v ohrožení demokracie a právní stát, soudci mají právo vystoupit na obhajobu ústavního řádu. Je nicméně žádoucí, aby soudci ve svých projevech na internetu používali umírněný a zdrženlivý jazyk a aby bylo jejich vyjadřování jasné a jednoznačné, což zabrání různým možným výkladům. Soudci musí být nadto zvláště opatrní ve vztahu k probíhajícím řízením. Důležitým faktorem je existence procesních záruk, tj. zda mohl soudce napadnout uložení sankce za projev před nezávislým orgánem s plným přezkumem, a zda tento orgán své rozhodnutí patřičně odůvodnil. Odůvodnění sankce je nutné specificky zaměřit i na to, jak přesně mohly dané poznámky ohrozit důstojnost soudcovské funkce, veřejnou důvěru v soudnictví, soudcovskou nezávislost a nestrannost, případně řádné fungování vnitrostátního soudního systému.

Ve věci **Tsaava a ostatní proti Gruzii** se velký senát Soudu zabýval zásahem policie při rozeznání demonstrace před budovou gruzínského parlamentu v roce 2019. Rozsudek je důležitý především tím,

že v něm Soud poprvé stanovil **minimální požadavky pro právní úpravu používání kinetických projektilů**. Mezi ně patří zejména to, že kinetické projektily lze použít pouze jako krajní řešení v reakci na skutečnou a bezprostřední hrozbu pro život nebo zdraví; lze je použít pouze cíleně, nikoliv pro obecné zvládnutí davu; a smí je používat jen policisté, kteří prošli řádným školením a výcvikem, a to nejen o technických vlastnostech kinetických projektilů, ale také o nebezpečí, které mohou představovat pro život a zdraví.

Rozsudek [Helme proti Estonsku](#) představuje významný krok směrem k ochraně dětí před sexuálními predátory na internetu. Jedná se o první případ, kde se Soud vyslovil k **policejní provokaci v čistě online prostředí**. Estonská policie získala informace o internetové stránce, kde mělo docházet k online konverzacím se sexuálním obsahem mezi dospělými uživateli a dětmi. Jeden z policistů si na stránce vytvořil profil, kde předstíral identitu nezletilé dívky. Jiný uživatel začal s tímto profilem chatovat a konverzace z jeho strany nabyla explicitně sexuální povahy. Později policie identifikovala tohoto uživatele jako stěžovatele a přepisy konverzací posloužily v trestním řízení vůči němu. Dle Soudu použití takto získaných důkazů pro odsouzení stěžovatele nebylo v rozporu s článkem 6 Úmluvy, jelikož státní orgány měly dostatečné důvody k zahájení operace. Byť nepodezíraly stěžovatele z žádného trestného činu, u trestné činnosti tohoto typu, která se může zcela realizovat online, pod rouškou krycích uživatelských jmen a soukromých zpráv, je často prakticky nemožné odhalit identitu pachatelů před spuštěním operace. Postačuje tedy, že policie měla objektivní podezření o páchání trestné činnosti vázané na definovaný a vymezený virtuální prostor, tj. na chatovací místnost na konkrétní webové stránce. Navíc kriminalita vůči nezletilým představuje specifický kontext (děti ještě nemusí chápat, že jsou oběťmi trestné činnosti, ani být způsobilé nahlásit tyto činy) a policejní agent měl během celé operace pasivní postoj (byl to vždy stěžovatel, kdo zahájil konverzaci i kdo do ní vnesl témata sexuální povahy).

A konečně ve věci [Ortega Ortega proti Španělsku](#) Soud řešil případ stěžovatelky, která podala proti svému zaměstnavateli žalobu pro diskriminaci z důvodu pohlaví, protože měla nižší mzdu než muži na stejné pozici. Pracovněprávní soud jí dal za pravdu, ale krátce poté byla propuštěna pro porušení mlčenlivosti a pravidel ochrany osobních údajů, protože v antidiskriminačním řízení použila podrobné mzdové údaje kolegů. Její žaloba proti výpovědi byla pak domácími soudy zamítnuta. Dle Soudu zde došlo k porušení zákazu diskriminace podle článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 8. Soud zdůraznil, že státy mají pozitivní povinnost zajistit účinnou ochranu před odvetou zaměstnavatelů v návaznosti na uplatnění **práva nebýt diskriminován z důvodu pohlaví, zejména v otázkách rovného odměňování**. V dané věci španělské soudy nedostatečně zohlednily okolnosti případu a neprovedly náležité vyvažování mezi ochranou osobních údajů a potřebou účinné ochrany před diskriminací.

Více v příštím Zpravodaji nebo v naší nové databázi judikatury Soudu v českém jazyce dostupné na adrese [Databáze judikatury | Mezi—soudy \(mezisoudy.cz\)](#).

Jana Martinková,
Kancelář vládního zmocněnce